

Pakruojo miesto
VVG

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

PAKRUOJO MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA 2023-2029 M.

PROJEKTAS

**2023 m.
Pakruojis**

TURINYS

ĮVADAS	3
1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS	7
2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ	9
2.1. GEOGRAFINĖ IR DEMOGRAFINĖ APLINKA	9
2.2.1. Demografinė situacija	9
2.1.2. Užimtumas ir darbo rinka	12
2.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA	15
2.2.1. Socialinė apsauga	15
2.2.2. Visuomenės sveikata	18
2.2.3. Sveikatos apsauga	19
2.2.4. Švietimo sistema	20
2.2.5. Kultūra	21
2.2.6. Bendruomenės ir NVO	23
2.2.7. Jaunimo politika	24
2.2.8. Technologinė ir informacinė aplinka	26
2.2.9. E. paslaugos	27
2.2.10. Kūno kultūra ir sportas	27
2.2.11. Viešasis saugumas	28
2.2.12. Civilinė sauga	30
2.3. EKONOMINĖ APLINKA	30
2.3.1. Verslas	31
2.3.2. Statyba ir gyvenamasis fondas	35
2.3.3. Turizmas, kultūros paveldas	37
2.3.4. Miesto susisiekimas	38
3. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ	39
4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES	44
5. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA	53
5.1. Viešieji pristatymai ir konsultacijos	53
6. PAKRUIJO MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS 2023-2029 M. FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS	57
7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA ...	66
7.1. VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI	66

ĮVADAS

Pakruojo miesto vietos veiklos grupė (toliau – Pakruojo miesto VVG) buvo įkurta 2015 m. liepos 2 d. Pakruojo r. savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. T–229.

Teisinė forma – asociacija.

Asociacijos pavadinimas – Pakruojo miesto vietos veiklos grupė.

Asociacijos buveinės adresas – Kęstučio g. 4, LT-83152 Pakruojis.

Pakruojo miesto VVG steigėjai:

* Pakruojo rajono savivaldybė, veikianti per Pakruojo rajono savivaldybės administraciją;

* Pakruojo Senamiesčio bendruomenė;

* Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija.

Pakruojo miesto VVG steigimo tikslas – pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes skatinti Pakruojo miesto plėtrą, aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas Pakruojo miesto teritorijoje.

Pakruojo miesto VVG teritorija – Pakruojo miestas.

Pakruojo miesto VVG sudaro 17 narių, iš jų 16 juridinių asmenų ir 1 fizinis asmuo iš trijų verslo, vietos valdžios ir nevyriausybinio sektoriaus atstovai: verslo sektoriui atstovauja 5 juridiniai asmenys (29,41 proc.), vietos valdžios sektoriui atstovauja 1 juridinis asmuo (5,88 proc.), nevyriausybinių sektorių atstovauja 11 juridinių asmenų (64,71 proc.). (žr. VPS 1 priedą).

PRIEDAS Nr. 1

VERSLO SEKTORIUS	
Paulius Kačerauskas	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija
Aidas Ridikas	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija
Vilma Jokantiene	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija
Edikas Drupas	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija
Robertas Ašmanavičius	VšĮ „Retenė“
Justina Andrešiūnienė	J. Andrešiūnienė veikianti pagal Individualios veiklos pažymą.
Valdas Kanišauskas	VšĮ „Valdresta“
Vaida Šeizė	MB „Šeitita“
NEVYRIAUSYBINIS SEKTORIUS	
Austėja Miknevičiūtė	Pakruojo Senamiesčio bendruomenė
Laima Aidukienė	Pakruojo centro bendruomenė
Darius Ramonas	Pakruojo miesto naujamiesčio bendruomenė
Edita Ilgavičienė	Pakruojo seniūnijos Taikos seniūnaitijos bendruomenė
Andželika Lukoševičienė	Pakruojo moterų draugija
Dovilė Pašakinskienė	Lietuvos samariečių draugijos Pakruojo skyrius
Modestas Ušinskas	Sporto klubas „Skorpionas – BJJ“
Nijolė Žiukienė	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Pakruojo viltis“
Mantas Januševičius	VšĮ „Pokyčių vėjas“
Ramunė Pociuvienė	Klubas „Sporto ABC“
Saulius Gegieckas	Laisvalaikio ir sporto klubas „Vajetau“
VIETOS VALDŽIO SEKTORIUS	
Svajūnas Miknevičius	Pakruojo rajono savivaldybės Pakruojo seniūnijos seniūnas
Aivaras Stabužis	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Turto ir ūkio skyriaus vedėjo pavaduotojas
Rima Juozapavičienė	Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro direktorė

Erika Junevičienė	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos vyr. specialistė (ekologė)
-------------------	---

Pakruojo miesto VVG turi kolegialų valdymo organą - Valdybą, kurią sudaro 12 narių:

VERSLO SEKTORIUS	
Paulius Kačerauskas	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija
Aidas Ridikas	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija
Vilma Jokantienė	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija
Edikas Drupas	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija
NEVYRIAUSYBINIS SEKTORIUS	
Austėja Miknevičiūtė (Jaunas asmuo iki 29 m.)	Pakruojo Senamiesčio bendruomenė
Laima Aidukienė	Pakruojo centro bendruomenė
Darius Ramonas	Pakruojo miesto naujamiesčio bendruomenė
Dovilė Pašakinskienė	Lietuvos samariečių draugijos Pakruojo skyrius
VIETOS VALDŽIO SEKTORIUS	
Svajūnas Miknevičius (Valdybos pirmininkas)	Pakruojo rajono savivaldybės Pakruojo seniūnijos seniūnas
Aivaras Stabužis	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Turto ir ūkio skyriaus vedėjo pavaduotojas
Rima Juozapavičienė	Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro direktorė
Erika Junevičienė	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos vyr. specialistė (ekologė)

Pakruojo miesto VVG turi vienasmenį valdymo organą – vadovė (direktorius) Vaida Šeižė.
Revizorė – Dovilė Pašakinskienė.

Pakruojo miesto VVG valdymo struktūros schema pateikiama (žr. VPS 2 priedą).

Taikant bendruomenių inicijuotos vietos plėtros (BIVP) metodą, Pakruojo miesto VVG 2017–2022 m. sėkmingai įgyvendino pirmąją vietos plėtros strategiją „Pakruojo miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija 2016–2022 m.“, kurios pagalba Pakruojo miesto gyventojų darbinių įgūdžių ugdymui buvo skirta 48 176,55 Eur (9 proc.), gyventojų verslumo įgūdžių ugdymui 139 998,76 Eur (26 proc.) ir socialinių paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimui 265 551,44 Eur (50 proc.) (Strategijos administravimo išlaidoms – 80 355,98 Eur (15 proc.). Įgyvendinant strategiją buvo pasiektos visos rodiklių siektinos reikšmės, dalis kurių buvo viršytos. 2017-2022 m. laikotarpiu strategijos įgyvendinime:

- dalyvavo 1 092 dalyviai (planuota 430)
- 22 projektai, kuriuos įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO (planuota 18);
- 25 asmenys dalyvavo darbo praktikos ir/arba savanorystės veiklose (planuota 25);
- Sustiprintas 31 verslas (planuota 12);
- Pasiūlyta 16 naujų socialinių ir kt. paslaugų skirtų socialinės atskirties mažinimui (planuota 16);
- 119 dalyvių, savanoriaujančių socialinių partnerių organizacijose ar NVO, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose (planuota 43);
- 57 BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose (planuota 34).

Atsižvelgiant į pasiektus ir lūkesčius viršijusius pirmosios vietos plėtros strategijos rezultatus, Pakruojo miesto VVG parengė antrąją vietos plėtros strategiją „Pakruojo miesto vietos plėtros strategija 2023-2029 m.“ (toliau – Strategija), skirtą 2023-2029 m. laikotarpiui.

Strategijos tikslas – parengti Pakruojo miesto vietos veiklos grupės strateginį dokumentą, kuriuo vadovaujantis būtų galima prisidėti prie socialinio, užimtumo ir verslo sektorių plėtros Pakruojo mieste, sudarant sąlygas tarpusavyje veikti vietos valdžios, verslo ir nevyriausybiniais sektoriams, taip didinant Pakruojo miesto konkurencingumą, mažinant Pakruojo miesto gyventojų socialinę atskirtį, gerinant vietinių įsidarbinimo galimybes bei skatinant socialinio verslo kūrimą ir plėtrą.

Strategija parengta remiantis Europos Komisijos 2022 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2022) 5742 patvirtinta 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintomis LR finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ su visais pakeitimais, LR vidaus reikalų ministro 2022 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1V-672 patvirtintomis taisyklėmis „Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės“, Šiaulių regiono plėtros tarybos 2023 m. vasario 8 d. sprendimu Nr. ŠR/TS-6 patvirtintu Šiaulių regiono 2022-2030 metų plėtros planu, 2023–2029 m. Šiaulių regiono verslo, turizmo, kultūros ir viešųjų paslaugų funkcinės zonos strategija, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2021 m. rugsėjo 30 d. Nr. T-240 patvirtintu Pakruojo rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginiu plėtros planu, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2022 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T-300 patvirtintu Pakruojo rajono savivaldybės 2023–2025 metų strateginiu veiklos planu, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 26 d. Nr. T-142 patvirtintu Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2022 m. gruodžio 8 d. posėdyje Nr. 4 patvirtintu Jaunimo problemų sprendimo Pakruojo rajono savivaldybėje 2023–2025 metų planu, 2015 m. Pakruojo miesto urbanistinės-ekonominės plėtros galimybių studija, 2013 m. Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studija, 2013 m. Pakruojo rajono kultūros paveldo plėtros galimybių studija ir kitais dokumentais bei teisės aktais, skirtais bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų, verslo įmonių/organizacijų ir valdžios institucijų atstovams, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

Šioje Strategijoje įtvirtinti tikslai atitinka 2021–2027 metų investicijų programos 4.7 konkretų uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“.

Strategijos integruotumas.

Į Strategijos rengimą buvo įtraukti įvairių sektorių (verslo, nevyriausybinių, valdžios ir kt.) atstovai ir buvo atsižvelgiama į jų nuomones, pasiūlymus ir rekomendacijas. Tai leido įvertinti skirtingus požiūrius ir kitokias galimybes bei priimti tinkamiausius Pakruojo miestui sprendimus.

Strategija yra integrali kitų teisinių dokumentų atžvilgiu. Strategija tiesiogiai prisideda *prie Šiaulių regiono plėtros tarybos 2023 m. vasario 8 d. sprendimu Nr. ŠR/TS-6 patvirtintame plane „2022–2030 m. Šiaulių regiono plėtros planas“* numatytos Pažangos priemonės „Socialinių paslaugų ir jų infrastruktūros plėtra“, kodas LT026-03-01-05, III. Tikslu „Gerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, mažinti socialinę atskirtį ir 3.1. Uždavinio „Plėtoti viešųjų paslaugų infrastruktūrą“, kodas LT026-03, “ įgyvendinimo, nes Strategijoje numatytu 1. Tikslu „Skatinti Pakruojo miesto gyventojų aktyvią įtrauktį į bendruomenę, užtikrinant socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą“, 1.1. Uždavinio „Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, teikiant gyventojų poreikius tenkinančias, socialinės integracijos paslaugas“, 1.1.1. veiksmu „Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas atitinkančias Pakruojo miesto gyventojų poreikius“ ir 1.1.2. veiksmu „Teikti sociokultūrines paslaugas, skirtas tikslinės grupės socialinės įtraukties didinimui, savitarpio pagalbos, gebėjimų reaguoti ekstremalių situacijų atveju ugdymui ir kt. Pakruojo miesto gyventojams“ bus siekiama skatinti patiriančių skurdo riziką ar socialinę atskirtį asmenų įtrauktį į bendruomenę per bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas, sociokultūrines veiklas bei skatinant nevyriausybinių organizacijų veiklą socialinėje srityje.

Strategija tiesiogiai prisideda prie *Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2021 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. T-240 patvirtinto plano „Pakruojo rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginio plėtros*

planas“ II prioriteto „Veiklios ir solidarios visuomenės plėtra“ 2.1. tikslo „Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas“ 2.1.1. Uždavinio „Kokybiškų, prieinamų, lengvai pasiekiamų bei kompleksškų socialinių paslaugų plėtra“, 2.1.1.1. „Plėtoti ir gerinti stacionarias socialines paslaugas bei jų prieinamumą senyvo amžiaus ir neįgaliems asmenims bei kitų socialiai pažeidžiamų grupių asmenims“ ir 2.1.2. Uždavinio „Socialinės integracijos skatinimas ir paslaugų prieinamumo didinimas“, 2.1.2.5 „Bendrujų socialinių paslaugų prieinamumo didinimas“. Taip pat bus prisidedama 2.2. Tikslo „Gerinti sąlygas bendruomenių veiklai“, 2.2.1. Uždavinio „Užtikrinti vietos bendruomenių ir NVO plėtrą bei iniciatyvų įgyvendinimą“, 2.2.1.3. „Rengti ir įgyvendinti Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių strategijas“, nes Strategijoje numatyta 1. Tikslo „Skatinti Pakruojo miesto gyventojų aktyvią įtrauktį į bendruomenę, užtikrinant socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą“, 1.1. Uždavinio „Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, teikiant gyventojų poreikius tenkinančias, socialinės integracijos paslaugas“, 1.1.1. veiksmu „Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas atitinkančias Pakruojo miesto gyventojų poreikius“ ir 1.1.2. veiksmu „Teikti sociokultūrinės paslaugas, skirtas tikslinės grupės socialinės įtraukties didinimui, savitarpio pagalbos, gebėjimų reaguoti ekstremalių situacijų atveju ugdymui ir kt. Pakruojo miesto gyventojams“ bus socialiai atskirtiems ir pažeidžiamiems tikslinės grupės dalyviams, numatoma teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas, kurios didins socialinę įtrauktį į bendruomenę ir gerins tokių asmenų socialinę padėtį.

Strategija taip pat tiesiogiai prisideda prie III Prioriteto „Ekonomiškai stiprus ir patrauklus gyventi rajonas“, 3.1. Tikslo „Stiprinti rajono turistinį potencialą“ ir 3.2. Tikslo „Kurti patrauklią rajono viešąją infrastruktūrą“, nes numatyta Strategijos II. Tikslo „Didinti Pakruojo miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes ir sudaryti palankias ekonominės veiklos sąlygas verslui bei bendradarbiavimo tinklų kūrimui“, 2.1. Uždaviniu „Organizuoti neformalaus mokymo ir darbinių įgūdžių ugdymui skirtas veiklas, siekiant didinti gyventojų integraciją į darbo rinką“, 2.2. Uždaviniu „Organizuoti veiklas, skirtas gyventojų verslumo įgūdžių ugdymui ir verslo kūrimui bei plėtrai Pakruojo mieste“ ir 2.3. Uždaviniu „Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų sukūrimas tarp skirtingų šalies regionų vietos veiklos grupių turizmo bei verslo srityje“ bei III. Tikslo „Skatinti socialinių verslų kūrimąsi ir plėtrą, siekiant teigiamo socialinio ir ekonominio poveikio Pakruojo mieste“, 3.1. Uždaviniu „Organizuoti veiklas, skirtas socialinio verslo kūrimui ir plėtrai Pakruojo mieste“ bus prisidedama, tiek prie strateginio plėtros plano, tiek prie Pakruojo miesto gyventojų užimtumo ir verslumo skatinimo, turizmo ir verslo aplinkos gerinimo, o socialinio verslo kūrimu prisidedama prie patrauklios pramogų ir sveikatinimo viešosios infrastruktūros kūrimo.

Strategijos novatoriškumas. Pakruojo miesto VVG strateginis plėtros dokumentas, orientuotas į socialinės įtraukties didinimą, socialinės atskirties mažinimą, nedarbo ir skurdo mažinimą bei verslo ir socialinio verslo skatinimą, sutelkiant vietos bendruomenes, verslo ir vietos valdžios ryšius, taip didinant neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą, verslų ir socialinių verslų steigimąsi bei gerinant gyventojų gyvenimo kokybę. Strategijos rengimo eigoje susiformavo naujas požiūris, kad tai reali galimybė, apjungiant įvairių sektorių ir vietos partnerių pajėgas, patiems spręsti šiandien susidariusias problemas. Įgyvendinant Strategiją, socialinės atskirties mažinimas vyks ne per socialines išmokas, o per socialinės integracijos veiklas, užimtumo veiklas, taip siekiant tvaresnių ir ilgalaikių rezultatų. Tai yra naujo požiūrio vystymas Lietuvos lygmenyje, todėl tam bus pasitelkiama ir užsienio partnerių patirtis.

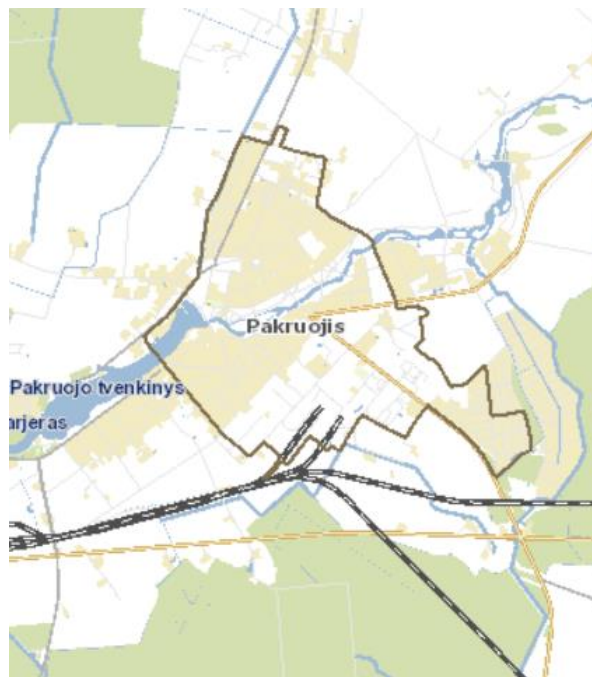
Strategijoje numatoma į veiklas įtraukti kitataučius, integracijos į bendruomenę skatinimui, tai yra nauja Pakruojo rajono savivaldybės lygmenyje.

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

Pakruojo rajono savivaldybė yra viena šiauriausių savivaldybių šalyje. Pakruojo rajonas užima 1 316 kv. m teritoriją. Pakruojo rajonas šiaurinėje dalyje ribojasi su Latvijos siena, šiaurės vakaruose su Joniškio rajonu, vakaruose – su Šiaulių rajonu, pietuose – su Radviliškio rajonu, o pietryčiuose ir pietuose – su Panevėžio bei Pasvalio rajonais. Rajone yra 2 miestai – Pakruojis ir Linkuva bei 5 miesteliai ir 374 kaimai. Rajoną sudaro 8 seniūnijos: Guostagalio, Klovainių, Lygumų, Linkuvos, Pakruojo, Pašvitinio, Rozalimo ir Žeimelio. Pakruojo rajono administracinis centras – Pakruojo miestas, turintis gerą susisiekimą su didžiaisiais Lietuvos miestais.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija – Pakruojo miestas, yra išsidėstęs Šiaurinėje Lietuvos dalyje, Šiaulių apskrityje, 36 km į rytus nutolusi nuo Šiaulių. Remiantis Lietuvos

Respublikos žemės fondo 2022 m. sausio 1 d. duomenimis, bendras Pakruojo miesto plotas sudarė 351,61 ha, iš kurių žemės ūkio naudmenos sudarė 68,55 ha (19,49%), miškai (miško žemė) – 1,09 ha (0,31%), keliai – 25,67 ha (7,30%), užstatyta teritorija – 220,46 ha (62,70%), vandenys – 12,51 ha (3,56%), kita žemė – 23,33 ha (6,64%). Pakruojo miesto teritorija yra išsidėsčiusi 4 km² plote.

1 pav. Pakruojo miesto teritorijos ribų žemėlapis

Šaltinis: www.regia.lt

Pakruojo miestas kartu yra Pakruojo rajono savivaldybės ir seniūnijos centras, kurio teritoriją administruoja ir prižiūri Pakruojo miesto seniūnija. Pakruojo miesto seniūnijoje iš seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos. Kaip ir visoje Lietuvoje, 2009 m. Pakruojuje buvo įsteigtos 4 seniūnaitijos:

- **Centro** seniūnaitija: S. Dariaus ir S. Girėno g., Kruojos upės iki Pakruojo k., Bagdonišio g., Visos Pakruojo miesto prieigos aplink Statybininkų g.
- **Naujamiesčio** seniūnaitija: P. Mašiotų g., Kruojos g. dalis, Saulėtekio g. dalis, Mindaugo g., J. Janonio g.
- **Senamiesčio** seniūnaitija: S. Dariaus ir S. Girėno g., Vilniaus g., P. Cvirkos g., Šiaulių g.
- **Taikos** seniūnaitija: Kruojos upė, Kruojos g. dalis, Mindaugo g., Saulėtekio g. dalis, šiaurinė miesto riba nuo Saulėtekio g. iki Salvio upelio, Salvio upelis, S. Dariaus ir S. Girėno g.

Seniūnaitijų gyventojai teisės aktų nustatyta tvarka renka gyvenamosios vietovės bendruomenės atstovus – seniūnaičius, kurie yra vietos seniūnijų atstovai bendraujant su seniūnų ir kitais valdžios atstovais, padeda spręsti vietos gyventojų problemas ir iššūkius.

Tikslinės gyventojų grupės, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija:

- ❖ Bedarbiai, ilgalaikiai bedarbiai ir kiti ekonomiškai neaktyvūs asmenys, darbingi asmenys, kurių gyvenamoji vieta yra Pakruojo miestas;
- ❖ Jaunimas, ypač nedirbantis, nestudijuojantis, nesimokantis, mokymuose nedalyvaujantis, mažiau galimybių turintis jaunimas gyvenantis Pakruojo mieste;
- ❖ Migrantai, pabėgėliai, socialiai pažeidžiami ir kiti socialinę atskirtį patiriantys asmenys (grįžę iš įkalinimo įstaigų, reemigrantai, atvykę gyventi į Pakruojo miestą ir kt.), kurių gyvenamoji vieta yra Pakruojo miestas;
- ❖ Neįgalieji, kurių gyvenamoji vieta yra Pakruojo miestas;

- ❖ Senyvo amžiaus asmenys, kurių gyvenamoji vieta yra Pakruojo miestas.
- ❖ Savarankiško verslo atstovai, socialinio verslo atstovai, verslo atstovai.

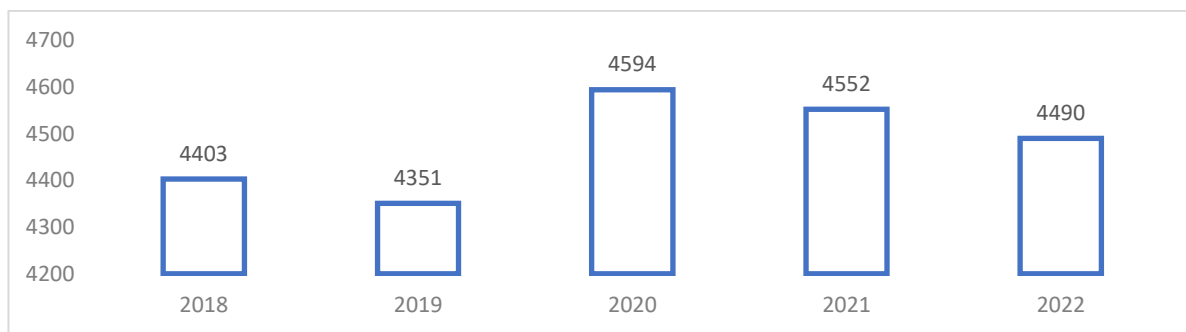
2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

2.1. GEOGRAFINĖ IR DEMOGRAFINĖ APLINKA

2.2.1. Demografinė situacija

Rengiant Pakruojo miesto vietos plėtros strategiją analizuojami statistiniai 2018-2022 m. duomenys. Jei informacijos šaltiniuose 2022 m. rodiklių informacijos nėra, analizuojami 2017-2021 m. duomenys.

Remiantis LR Statistikos departamento duomenimis, Pakruojo mieste 2023 m. gyveno 4 490 nuolatiniai gyventojai (be Linkuvos miesto duomenų) (žr. 2 pav.).

2 pav. Pakruojo miesto gyventojų skaičiaus kitimas (metų pradžios duomenys)

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys

Iš 2 paveiksle pateiktos Pakruojo miesto gyventojų skaičiaus kitimo duomenų pastebima nežymi Pakruojo miesto gyventojų skaičiaus augimo tendencija **2022 m. duomenis lyginant su baziniais 2018 m. gyventojų skaičiais Pakruojo mieste padidėjo 1,98 proc. arba 87 gyventojais**. 2018-2019 m. laikotarpiu pastebimas gyventojų skaičiaus mažėjimas. 2020 m. fiksuotas didžiausias gyventojų skaičiaus augimas. 2020 m. lyginant su 2018 m. gyventojų skaičius išaugo 4,34 proc. (191 gyventojų), o lyginant su prieš tai buvusiais 2019 m. – 5,58 proc. (243 gyventojais). Tam iš dalies įtakos turėjo 2020 m. prasidėjusi COVID-19 pandemija, dėl kurios į Pakruojo miestą (kaip ir į kitus Lietuvos miestus ir rajonus) grįžo iki tol užsienyje ar kituose Lietuvos rajonuose gyvenę asmenys. Iš diagramos duomenų taip pat matyti, jog nuo 2020 m. gyventojų skaičius nors ir buvo didesnis nei baziniais 2018 m. turėjo tendenciją kasmet mažėti. 2020 m. duomenis lyginant su 2021 m. gyventojų skaičius sumažėjo 0,91 proc., o 2023 m. 2,26 proc. Tokiam gyventojų skaičiaus mažėjimui iš dalies įtaką padarė pasibaigusi COVID-19 pandemija, kuri vėl sudarė galimybes gyventojams keliauti po Lietuvą ir pasaulį.

Bendroje Pakruojo rajono gyventojų statistikoje, Pakruojo miesto gyventojai sudaro beveik ketvirtadalį visų Pakruojo rajono gyventojų (žr. 1 lentelė).

	2018	2019	2020	2021	2022
Šiaulių apskr.	262 487	261 452	262 220	261 145	261 764
Pakruojo r.	19 071	18 607	18 827	18 497	18 063
Pakruojo m. (išskyrus Linkuvą)	4 403	4 351	4 594	4 552	4 490
Proc. nuo viso rajono gyventojų skaičiaus	23,09	23,38	24,40	24,61	24,86

1 lentelė. Pakruojo rajono ir miesto gyventojų skaičiaus kitimas

Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Remiantis 1 lentelės duomenimis, analizuojamu laikotarpiu Pakruojo miesto gyventojų dalis bendroje viso Pakruojo rajono gyventojų skaičiuje stabiliai didėjo. Per visą laikotarpį padidėjo nuo 23,09 iki 24,86 proc.

2021 m. atlikto gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, Pakruojo mieste gyveno 83 ne lietuvių tautybės asmenys: 4 lenkų, 14 rusų, 10 ukrainiečių, 7 kitos tautybės ir 48 savo tautybės nenurodė. Vadovaujantis Statistikos departamento duomenimis, Pakruojo r. gyventojų tankumas buvo vienas mažiausias tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių ir siekė 14,1 gyvent./km². Mažą gyventojų tankumą lemia nepakankamai išvystyta miesto infrastruktūra, neigiama gyventojų kaita, migracija.

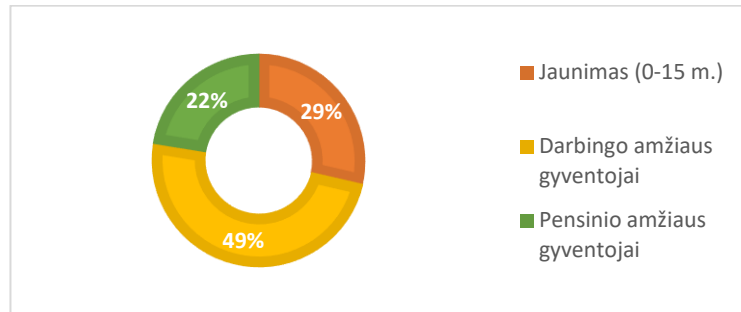
Analizuojant gyventojų skaičiaus pokyčius Šiaulių apskrities savivaldybėse, pastebima, jog gyventojų skaičius didėjo Šiaulių miesto savivaldybėje 4,16 proc., o visose kitose savivaldybėse buvo fiksuotas nuolatinis gyventojų skaičiaus mažėjimas: Akmenės rajono 0,84 proc., Joniškio rajono 2,75 proc., Kelmės rajono 4,39 proc., Pakruojo 5,29 proc., Radviliškio 4,09 proc., Šiaulių rajono 2,09 proc. Analizuojant to paties laikotarpio gyventojų skaičiaus kitimą Šiaulių savivaldybių miestuose (rajonų centruose), didžiausias gyventojų skaičiaus augimas fiksuotas Naujojoje Akmenėje - 2,36 proc. Šiauliuose gyventojų skaičius analizuojamu laikotarpiu augo 4,16 proc., Pakruojyje 1,98 proc., Joniškėje 1,35 proc. Tuo tarpu Kelmėje ir Radviliškėje fiksuotas gyventojų skaičiaus mažėjimas, atitinkamai 1,83 proc. ir 0,36 proc.

2 lentelėje pateikti Pakruojo r. gyventojų skaičiaus kitimo pagal amžiaus grupes duomenys. Remiantis šiais duomenimis, matyti, jog visų vaikų ir jaunimo amžiaus grupių skaičius analizuojamu laikotarpiu mažėjo. 0-4 m. amžiaus vaikų skaičius mažėjo labiausiai lyginant su kitomis amžiaus grupėmis – net 28 proc. 5-9 m. amžiaus vaikų skaičius sumažėjo 5,6 proc., 10-14 m. – 10,32 proc., 15-19 m. – 23,09 proc., 20-24 m. – 18,48 proc., 25-29 m. – 5,96 proc. 40-44 m. amžiaus grupės gyventojų skaičius analizuojamu laikotarpiu mažėjo 13,73 proc., 45-49 m. – 18,35 proc., 55-59 m. – 5,6 proc., 65-69 m. – 3,67 proc., 75-79 m. – 20,96 proc., 80-84 m. – 0,77 proc., 85 m. ir daugiau – 7,76 proc. Tuo tarpu 30-34 m. ir 35-49 m. amžiaus grupių skaičius augo. 30-34 m. amžiaus grupės gyventojų skaičius padidėjo net 59,48 proc., o 35-39 m. – 32,18 proc. Taip pat nežymiai augo 50-54 m. amžiaus grupės gyventojų skaičius (0,19 proc.), 60-64 m. – 8,92 proc. bei 70-74 m. – 5,83 proc.

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, proc.
0-4 m.	825	762	687	653	594	-28,00
5-9 m.	822	855	763	764	776	-5,60
10-14 m.	901	837	336	829	808	-10,32
15-19 m.	1234	1119	1056	1004	949	-23,09
20-24 m.	1299	1271	1188	1116	1059	-18,48
25-29 m.	1041	1105	1069	1049	979	-5,96
30-34 m.	617	582	967	984	984	+59,48
35-39 m.	696	622	916	904	920	+32,18
40-44 m.	1151	1073	1113	1045	993	-13,73
45-49 m.	1537	1448	1405	1348	1255	-18,35
50-54 m.	1575	1528	1593	1598	1578	+0,19
55-59 m.	1661	1683	1601	1579	1568	-5,60
60-64 m.	1424	1458	1506	1546	1551	+8,92
65-69 m.	1198	1150	1104	1085	1154	-3,67
70-74 m.	926	960	936	992	980	+5,83
75-79 m.	959	942	918	883	758	-20,96
80-84 m.	651	659	620	620	646	-0,77
85 m. ir daugiau	554	553	549	548	511	-7,76

2 lentelė. Pakruojo r. gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes
Šaltinis: Statistikos departamentas

Remiantis 3 pav. duomenimis matyti, jog didžiausią, net 49 proc. gyventojų dalį sudaro darbingo amžiaus gyventojai¹. Jaunimas ir pensinio amžiaus gyventojai atitinkamai sudaro 22 proc. ir 29 proc.

3 pav. Gyventojų procentinė dalis pagal amžiaus grupes
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Gyventojų skaičiaus mažėjimą Pakruojo rajone, kaip ir šalyje bei Šiaulių apskrityje lėmė kelios priežastys: 1) visuomenės senėjimas; 2) neigiama natūrali gyventojų kaita; 3) gyventojų migracija į kitas šalies vietas ir užsienio valstybes.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Pakruojo rajono savivaldybėje tiek santuokų, tiek ištuokų skaičius mažėjo (žr. 3 lentelė).

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, proc.
Santuokos	108	104	85	107	84*	-22,22
Ištuokos	61	60	40	56	49*	-19,67

3 lentelė. Santuokų ir ištuokų skaičius Pakruojo rajone
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Lyginant registruotų santuokų Pakruojo rajone skaičiaus kitimą su kitų Šiaulių apskrities savivaldybių duomenis, pastebima, jog daugiausiai registruotų santuokų mažėjo Akmenės rajono (2,78 proc.) ir Kelmės rajono (14,29 proc.) savivaldybėse. Šiose savivaldybėse santuokų skaičiaus mažėjimas buvo mažesnis nei šalyje -20,81 proc. Likusiose savivaldybėse santuokų skaičius mažėjo daugiau nei šalies vidurkis: Joniškio r. 38,89 proc., Pakruojo r. 22,22 proc., Radviliškio r. 30,89 proc., Šiaulių m. 23,63 proc., Šiaulių r. 24,38 proc.

Analizuojant ištuokų statistinius duomenis pastebima, jog Pakruojo r. savivaldybė iš kitų Šiaulių apskrities savivaldybių išsiskyrė tuo, kad jose analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu kasmet buvo skaičiuojamas stabilus ištuokų skaičiaus mažėjimas. 2022 m. lyginant su 2018 m. Pakruojo rajone ištuokų skaičius sumažėjo 19,67 proc. 2018 m. buvo registruota 61 ištuoka, 2019 m.- 60, 2020 m. – 40, 2021 m. - 56, 2022 m. – 49²). Joniškio r. savivaldybėje ištuokų skaičius mažėjo 7,69 proc., Šiaulių m. – 1,75 proc., Šiaulių r. – 2,38 proc. Tuo tarpu didžiausias ištuokų skaičiaus augimas buvo fiksuotas Akmenės r. savivaldybėje, kur ištuokų skaičius padidėjo net 25 proc., Kelmės r. 6,25 proc. ištuokų skaičiaus augimas.

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, proc.
Mirusieji	343	319	357	400	391*	+13,99

¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *darbingo amžiaus gyventojai* – asmenys nuo 16 metų iki Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus.

² Preliminarūs duomenys

Gimusieji	145	148	146	119	96*	-33,79
Skirtumas	198	171	211	281	295	

4 lentelė. Mirčių ir gimimų skaičius Pakruojo r. savivaldybėje 2018-2022 m. laikotarpiu
Šaltinis: Statistikos departamento duomenys

Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Pakruojo r. savivaldybėje analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu buvo fiksuotas didžiausias mirusiųjų skaičiaus augimas Šiaulių apskrityje, kuris siekė 13,99 proc. Gana didelis mirusiųjų skaičiaus augimas fiksuotas Šiaulių r. (9,26 proc.) ir Kelmės r. (3,48 proc.) savivaldybėse. Tuo tarpu didžiausias mirusiųjų skaičiaus mažėjimas analizuojamu laikotarpiu buvo Akmenės r. savivaldybėje, kur mirčių skaičius sumažėjo 6,32 proc. Radviliškio r. savivaldybėje sumažėjo 5,28 proc., Šiaulių m. savivaldybėje – 0,98 proc.

Analizuojant gimstamumo duomenis 2018-2022 m. laikotarpiu, pastebima, jog Pakruojo r. savivaldybėje tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių gimstamumas mažėjo sparčiausiai. 2022 m. duomenis lyginant su 2018 m. gimstamumas Pakruojo rajone sumažėjo net 33,79 proc., tuo tarpu Akmenės r. savivaldybėje gimstamumas mažėjo - 20,00 proc., Joniškio r. - 20,42 proc., Kelmės r. – 22,75 proc., Radviliškio r. – 25,93 proc., Šiaulių m. – 21,92 proc., Šiaulių r. – 19,63 proc. Mažėjantis gimstamumas ir augantis mirtingumas negarantuoja natūralios kartų kaitos, todėl gyventojų skaičius mažėja. Kaip matyti iš 4 lentelės duomenų, didžiausias skirtumas tarp gimusiųjų ir mirusiųjų Pakruojo rajone buvo fiksuotas 2022 m., nors ir ankstesniais metais buvo gana didelis, turintis kintančią tendenciją didėti.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Lietuvos Respublika	131	131	132	134	134
Šiaulių apskritis	148	150	152	155	157
Pakruojo r. savivaldybė	161	168	174	181	182

5 lentelė. Demografinis senatvės koeficientas/asmenys
Šaltinis: Statistikos departamentas

5 lentelėje matomas savivaldybės gyventojų senėjimo per demografinės senatvės koeficientą t.y. pagyvenusių (65 m. ir vyresnių) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus. Lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, jog Pakruojo rajono savivaldybėje šio rodiklio reikšmės viršija tiek Lietuvos, tiek Šiaulių apskrities reikšmes.

Šiaulių apskrityje, kaip ir Lietuvoje pastebimi teigiami migracijos srautai. Tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių, teigiami migracijos srautai buvo tik Šiaulių miesto ir rajono savivaldybėse. Kitose savivaldybėse buvo fiksuoti neigiami migracijos srautai. Be ilgalaikių natūralios gyventojų kaitos procesų, didelė įtaką gyventojų skaičiaus mažėjimui savivaldybėse turėjo migracija. Dėl migracijos gyventojų skaičius Šiaulių regione 2018-2022 m. sumažėjo 723 gyventojais (-0,28 proc.), tačiau eliminavus Šiaulių miesto duomenis stebimas didesnis 3,01 proc. (arba 4892 gyventojų) gyventojų skaičiaus mažėjimas.

	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	-3292	10794	19993	19653	72372
Šiaulių apskritis	-1203	423	840	1943	2960
Pakruojo r.	-277	-293	-181	-49	-139

6 lentelė. Migracijos srautai
Šaltinis. Statistikos departamentas
2.1.2. Užimtumas ir darbo rinka

Remiantis Užimtumo tarnybos pateikiamais statistiniais duomenimis, 2022 m. didžiausias bedarbių asmenų skaičius nuo visų DAG³ buvo fiksuotas Akmenės r. savivaldybėje, kur siekė 13,55 proc. ir lyginant su baziniais 2018 m. padidėjo 8,14 proc. (žr. 7 lentelė). Iš pateiktų duomenų matyti, jog didžiausias bedarbių procentas nuo DAG buvo fiksuotas 2020 ir 2021 m. Tam didžiausios įtakos turėjo dėl COVID-19 pandemijos Lietuvoje ir pasaulyje prasidėjęs karantinas bei su tuo susiję ribojimai (asmenų judėjimui, verslo vykdymui, paslaugų teikimui ir kt.). Šiuo laikotarpiu bedarbių skaičius augo visose Šiaulių apskrities savivaldybėse. Bendras apskrities vidutinis bedarbių procentas nuo visų DAG buvo žemesnis nei šalies. Vertinant pagal atskiras savivaldybės matyti, jog daugiausiai šis rodiklis augo Šiaulių miesto ir rajono savivaldybėse. Analizuojant 2018-2022 m. duomenis matyti, jog didžiausias bedarbių procento nuo DAG mažėjimas buvo fiksuotas Joniškio r. savivaldybėje, kur siekė net 30,90 proc. Mažėjimas taip pat buvo fiksuotas Radviliškio r. (5,27 proc.), Pakruojo r. (3,94 proc.) savivaldybėse. Kitose Šiaulių apskrities savivaldybėse šio rodiklio reikšmės didėjo.

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, proc.
Šalyje	8,50	8,40	12,55	13,03	9,01	6,00
Šiaulių apskr.	8,91	8,86	12,53	12,66	8,81	-1,12
Akmenės r.	12,53	12,22	16,10	16,01	13,55	8,14
Joniškio r.	12,49	11,80	15,00	14,78	8,63	-30,90
Kelmės r.	8,10	7,90	11,80	13,80	8,80	8,64
Pakruojo r.	8,62	7,96	10,58	11,09	8,28	-3,94
Radviliškio r.	10,25	10,61	14,88	14,80	9,71	-5,27
Šiaulių m.	5,83	6,03	9,64	10,03	7,15	22,64
Šiaulių r.	8,7	9,4	13,1	13,5	9,3	6,90

7 lentelė. Vidutinis bedarbių procentas nuo DAG
Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Remiantis 7 lentelės duomenimis galime teigti, jog Pakruojo r. savivaldybė susidūrė su palyginti nedideliu bedarbių skaičiaus nuo DAG augimu lyginant su kitomis Šiaulių apskrities savivaldybėmis. Analizuojant bedarbių skaičiaus pokyčius matyti, jog vidutinis Užimtumo tarnyboje registruotų bedarbių skaičius analizuojamu 2018-2022 m. Šiaulių apskrities mastu sumažėjo 2,01 proc. (žr. 8 lentelė). Registruotų bedarbių skaičius analizuojamu laikotarpiu labiausiai mažėjo Joniškio r. (-33,22 proc.) ir Kelmės r. (22,52 proc.). Pakruojo r. ir Radviliškio r. savivaldybėse registruotų bedarbių skaičius taip pat mažėjo, tačiau gerokai mažiau, atitinkamai 8,25 ir 8,00 proc. Šiose savivaldybėse bedarbių skaičiaus mažėjimas buvo didesnis nei bendrai Šiaulių apskrities mastu. Šalyje vidutinis registruotų bedarbių skaičius padidėjo 6 proc.

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, proc.
Šalyje	148 242	144 898	216 187	225 225	157 344	6,14
Šiaulių apskritis	14 503	14 241	20 067	20 204	14 212	-2,01
Akmenės r. sav.	1 444	1 364	1 751	1 721	1 526	5,64
Joniškio r. sav.	1 644	1 504	1 873	1 817	1 098	-33,22
Kelmės r. sav.	2 277	1 997	2 628	2 448	1 650	-27,52
Pakruojo r. sav.	1 027	921	1 195	1 229	942	-8,25
Radviliškio r. sav.	2 250	2 276	3 137	3 095	2 070	-8,00
Šiaulių m. sav.	3 643	3 761	6 116	6 421	4 536	24,54
Šiaulių r. sav.	2 219	2 417	3 367	3 473	2 391	7,71

³ DAG – darbingo amžiaus gyventojai

8 lentelė. Vidutinis metinis bedarbių skaičius
Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Analizuojant 2018-2022 m. laikotarpiu užimtumo tarnyboje registruoto jaunimo (16-29 m.) duomenis matyti, jog Šiaulių apskrityje šis rodiklis siekė 0,35 proc. Sparčiausiai užimtumo tarnyboje registruoto jaunimo skaičius mažėjo Kelmės r. savivaldybėje (10,59 proc.). Pakruojo r. savivaldybėje užimtumo tarnyboje registruotų jaunuolių skaičius padidėjo 4,48 proc. Didesnis augimas buvo fiksuotas tik Šiaulių m. (11,73 proc.) ir Radviliškio r. (5,51 proc.). (žr. 9 lentelė)

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis
Akmenės r. sav.	616	646	758	586	617	0,16
Joniškio r. sav.	658	683	862	593	600	-8,81
Kelmės r. sav.	746	605	915	644	667	-10,59
Pakruojo r. sav.	424	316	594	466	443	4,48
Radviliškio r. sav.	980	1 014	1 455	945	1 034	5,51
Šiaulių m. sav.	2 583	2 769	2 769	2 600	2 886	11,73
Šiaulių r. sav.	1 063	1 078	1 488	963	1 023	-3,76

9 lentelė. Užimtumo tarnyboje registruoto jaunimo (16-29 m.) skaičius
Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Siekiant kovoti su gyventojų nedarbu bei integruoti juos į darbo rinką, Užimtumo tarnyba vykdo aktyvias darbo rėmimo priemones, kurios skirtos padėti gyventojams lengviau įsidarbinti ar išsilaikyti darbo rinkoje. Užimtumo tarnyboje yra įgyvendinamos šios priemonės (2018-2022 m. laikotarpiu):

- Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas
- Įdarbinimas į įsteigtas darbo vietas
- Įdarbinimas į vietas įsteigtas pagal Vietinių užimtumo iniciatyvų (VUI) projektus
- Įdarbinimas subsidijuojant
- Profesinė rehabilitacija
- Profesinis mokymas
- Savarankiško užimtumo rėmimas
- Aukštą pridėtinę vertę kuriančių kvalifikacijų ir kompetencijų įgijimas (nuo 2022-07-01)
- Neformalaus švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas (nuo 2017-07-01)
- Neformalusis suaugusiųjų švietimas (nuo 2022-07-01)
- Pameistrystė (nuo 2017-07-01)
- Parama judumui (nuo 2017-07-01)
- Stažuotė (nuo 2017-07-01)

Remiantis 10 lentelėje pateikiamais duomenimis matyti, jog dalyvauti šiose programose Pakruojo r. savivaldybėje 2022 m. buvo nukreipti 293 asmenys. Pakruojo r. savivaldybės 2022 m. duomenis lyginant su baziniais 2018 m., į priemones nukreiptų asmenų skaičius sumažėjo daugiausiai iš visų Šiaulių apskrities savivaldybių (41,16 proc.). Tuo tarpu 2022 m. duomenis palyginus su prieš tai buvusiais 2021 m. matyti, jog į aktyvaus darbo rėmimo priemones buvo nukreipta daugiau negu dvigubai asmenų (153 asmenimis daugiau).

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis	Pokytis lyginant su 2021 m.
Akmenės r. sav.	409	271	171	233	363	-11,25	55,79
Joniškio r. sav.	430	312	205	187	368	-14,42	96,79
Kelmės r. sav.	551	355	235	321	463	-15,97	44,24
Pakruojo r. sav.	498	365	236	140	293	-41,16	109,29

Radviliškio r. sav.	557	385	225	292	520	-6,64	78,08
Šiaulių m. sav.	1 032	523	627	568	1 071	3,78	88,56
Šiaulių r. sav.	703	498	476	408	900	28,02	120,59

10 lentelė. Asmenų, nusiųstų į aktyvias darbo rėmimo priemones, skaičius
Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Asmenų, nusiųstų į aktyvias darbo rėmimo priemones, skaičiaus mažėjimą labiausiai įtakojo COVID-19 pandemija. Kaip matyti iš 10 lentelės duomenų, mažiausiai asmenų į šias priemones buvo nukreipta 2021 m. Nuo 2021 m. nukreipiamų asmenų skaičius ėmė didėti. Pakruojo r. savivaldybėje asmenys daugiausiai buvo nukreipiami į šias priemones: įdarbinimas subsidijuojant, profesinis mokymas ir parama judumui (žr. 11 lentelė).

	2018	2019	2020	2021	2022
Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas	24	14	6	7	5
Įdarbinimas į įsteigtas darbo vietas	2	0	1	2	1
Įdarbinimas į vietas įsteigtas pagal Vietinių užimtumo iniciatyvų (VUI) projektus	39	35	19	2	0
Įdarbinimas subsidijuojant	99	72	118	71	121
Profesinis mokymas	163	59	54	41	78
Savarankiško užimtumo rėmimas	2	3	6	3	1
Aukštą pridėtinę vertę kuriančių kvalifikacijų ir kompetencijų įgijimas (nuo 2022-07-01)	-	-	-	-	0
Neformalaus švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas (nuo 2017-07-01)	10	4	5	2	0
Neformalusis suaugusiųjų švietimas (nuo 2022-07-01)		-	-	-	0
Pameistrystė (nuo 2017-07-01)	4	2	3	0	5
Parama judumui (nuo 2017-07-01)	147	169	18	11	78
Stažuotė (nuo 2017-07-01)	8	7	6	1	4

11 lentelė. Asmenų, nusiųstų į aktyvias darbo rėmimo priemones, skaičius pagal priemones
Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

APIBENDRINIMAS

Vis labiau senstantys gyventojai rodo, jog keičiasi visuomenės sudėtis: mažėja vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų, daugėja pensinio amžiaus žmonių, todėl socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas išlieka itin svarbus senyvo amžiaus asmenims. Remiantis 2 pav. duomenimis, net 51 proc. Pakruojo rajono gyventojų yra priskiriami nedarbingiems (jaunimas ir senjorai) ir tik 49 proc. yra darbingo amžiaus, tie, kurie dirba, moka mokesčius ir taip išlaiko likusią dalį gyventojų. Taip pat apibendrinant galima teigti, jog analizuojamu laikotarpiu Pakruojo r. savivaldybėje vidutinis bedarbių asmenų procentas nuo visų darbingo amžiaus gyventojų 2022 m. buvo vienas mažiausių tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių. Taip pat mažėjo ir vidutinio metinio bedarbių skaičiaus rodikliai. Šie rodiklių pokyčiai leidžia matyti, jog Pakruojo r. ir kai kuriose kitose savivaldybėse užimtumo ir darbo rinkos rodikliai grįžta į prieš pandemiją lygį. Siekiant spręsti darbo vietų trūkumo problemą, būtina aktyviau skatinti verslų steigimą ir plėtrą, taip pat ugdyti vietas gyventojų verslumo lygi.

2.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA

2.2.1. Socialinė apsauga

Pagrindinė socialinių paslaugų⁴ organizatorė Pakruojo rajone yra savivaldybė. Socialinės paslaugos traktuojamos kaip paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Socialinės paslaugos teikiamos įvertinus atskirų asmenų, socialinių žmonių grupių, bendruomenės socialinius poreikius. Pakruojo rajono savivaldybės socialinėse įstaigose socialinių paslaugų organizavimas, jų teikimas ir plėtra orientuojami į socialines paslaugas kaip socialinės atskirties mažinimo veiksnys. Keliami paslaugų teikimo ir plėtros tikslai:

1. Užtikrinti socialinių paslaugų plėtrą įgyvendinant pertvarkos projektus, prevencijos ir atskirties mažinimo priemones.

2. Siekti socialinės globos paslaugų prieinamumo ir paslaugų kokybės gerinimo priemonių įgyvendinimo.

Pakruojo mieste socialinės paslaugos teikiamos vadovaujantis Socialinių paslaugų planu⁵, kuris parengtas siekiant įgyvendinti Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T-361 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ patvirtintą Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimo programą, kurioje numatytas 1.3 uždavinys – efektyviai organizuoti socialinių paslaugų teikimą ir skatinti neįgaliųjų socialinę integraciją. Šiam uždaviniui pasiekti patvirtinta 16 priemonių.

Remiantis šiuo planu, socialinių paslaugų įstaigų statistiniai rodikliai byloja, kad socialinių paslaugų vyresnio amžiaus ir neįgaliems žmonėms poreikis yra pats didžiausias. Senatvė, negalia, sveikatos sutrikimai, susiję su daugeliu pokyčių žmogaus gyvenime, todėl vyresnio amžiaus ir neįgaliems žmonėms būtina ilgalaikė įvairaus pobūdžio pagalba.

Asmenys, negebantys susirasti ar išlaikyti darbą ir taip užtikrinti sau ar savo šeimai pajamų šaltinio, yra daugiamečiai socialinių pašalpų gavėjai. Šio veiksnio rezultatas – saugiai ir sveikai negebanti funkcionuoti šeima, kurioje kraštutiniais atvejais išlieka rizika tėvams netekti vaikų globos.

Pakruojo r. savivaldybėje veikia vaikų dienos centrai, neįgaliųjų dienos centrai, senų žmonių globos namai, vaikų globos įstaigos, kitos socialinės įstaigos, nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO).

- Linkuvos SPC padalinio Pakruojo bendruomeniniai vaikų globos namai
- Linkuvos SPC padalinio Bendruomeniniai vaikų globos namai
- Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras
- Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro Laikino gyvenimo namai
- Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro Pagalba į namus tarnyba
- Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro Bendruomeninių paslaugų tarnyba
- Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro Globos centras
- Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro Integralios pagalbos tarnyba
- Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo parapijos vaikų dienos centras
- Pakruojo samariečių bendrijos Pakruojo skyrius

Jose teikiamos šios socialinės paslaugos: informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimas, sociokultūrinės, asmens higienos paslaugos. Analizuojant teikiamas socialines paslaugas, matome, kad tenkinamas ne visų asmenų (šeimų) poreikis, kuriems toks yra nustatytas.

Negalia – dar vienas socialines paslaugas įtakančių veiksnių, ypač stiprus kiekvienai amžiaus grupei. Negalia iš esmės keičia žmogaus gyvenimą ir didele dalimi yra iššūkis šeimoje, ugdymo ir švietimo sistemoje, socialiniame gyvenime, darbo rinkoje ar sulaukus pensinio amžiaus. Tai daugialypis

⁴ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės paslaugos* yra paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

⁵ Patvirtintas Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. T-142

veiksny, įtakojantis poreikį socialinėms paslaugoms. Čia aktualios laikino atokvėpio paslaugos, pagalba į namus, dienos socialinė globa namuose ar institucijoje, trumpalaikė socialinė globa, sudėtingiausiai atvejais – ilgalaikė socialinė globa. Taip pat reikalingas aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymas neįgaliesiems. Vienas iš socialinių paslaugų tikslų – asmens (šeimoms) socialinių ryšių su visuomene palaikymas, socialinės atskirties įveikimas nepaisant turimos negalios. Įgyvendinant neįgalųjų socialinės integracijos tikslus, siekiama suteikti reikalingas socialines paslaugas neįgaliesiems ir jų šeimoms, užtikrinti lygias galimybes jiems dalyvauti visose gyvenimo srityse. Remiantis Pakruojo r. savivaldybės 2022 m. socialinių paslaugų plano duomenimis, 2017-2021 m. laikotarpiu pastebima, jog mažėja negalią turinčių asmenų skaičius: negalią turinčių vaikų sumažėjo 26,32 proc., o suaugusių 23,53 proc. (žr. 12 lentelė).⁶

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų skaičius				
		2017	2018	2019	2020 m	2021
1.	Pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) asmenų	4387	4330	4288	4264	4237
2.	Suaugę neįgalūs asmenys	3174	2588	2653	2436	2427
3.	Vaikai (0-17 metų amžiaus)	3606	3403	3239	3102	2992
4.	Jaunimas (14-29 metų amžiaus)	4081	3849	3772	3690	3618
5.	Neįgalūs vaikai	171	164	166	150	126
6.	Socialinės rizikos vaikai	24	37	23	31	13
7.	Šeimų (trys ir daugiau vaikų) skaičius	301	349	314	384	304
8.	Globojamų vaikų skaičius	160	139	120	105	123
9.	Darbingo amžiaus gyventojų skaičius	12244	1173	1147	11210	10997

12 lentelė. Pakruojo rajono gyventojų sudėtis

Šaltinis. Pakruojo r. savivaldybės 2022 m. socialinių paslaugų planas

Iš 12 lentelės duomenų matyti, jog Pakruojo rajone taip pat mažėjimo tendenciją turėjo ir kiti rodikliai: vaikų ir jaunimo skaičius 2017-2021 m. laikotarpiu sumažėjo atitinkamai 17,03 proc. ir 11,35 proc.; pagyvenusių asmenų (virš 65 m.) 3,42 proc., darbingo amžiaus gyventojų 10,18 proc. Iš 12 lentelės duomenų pastebimos mažėjimo tendencijos socialinės rizikos rodikliuose, kadangi socialinės rizikos vaikų sumažėjo net 45,83 proc., globojamų vaikų 23,13 proc. Šeimų, kuriose auga trys ir daugiau vaikų skaičius 2021 m. duomenis lyginant su 2017 m. 1,0 proc. padidėjo, tačiau lyginant su 2020 m. šis skaičius sumažėjo net 20,83 proc.

Apžvelgus 13 lentelėje pateikiamą šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičiaus kitimą 2018-2022 m., pastebimas tokių šeimų skaičiaus mažėjimas (išskyrus 2022 m., kuomet lyginant su 2021 m. šeimų patiriančių riziką skaičius padidėjo 2,42 proc. arba 3 šeimomis). Socialinę riziką patiriančiose šeimose vyrauja tokios problemos, kaip piktnaudžiavimas alkoholiu, ilgalaikis nedarbas, finansiniai nepritekliai, nestabilūs santykiai šeimose, naudojama fizinė ir psichologinė prievarta tarp partnerių ir prieš vaikus.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1.	Šeimos, patiriančios socialinę riziką	170	147	136	124	127
2.	Vaikų skaičius šeimose, patiriančiose socialinę riziką	417	326	305	268	254
3.	Šeimų, kurioms inicijuota atvejo vadybos paslauga, skaičius	139	120	105	123	*

⁶ Pateikiami 2017-2021 m. penkių metų laikotarpio duomenys, kadangi 2022 m. nėra pateikti

13 lentelė. Šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičiaus kaita
Šaltinis. Pakruojo r. savivaldybės Socialinės rūpybos skyriaus informacija

Vaikai, netekę tėvų globos, auga pas globėjus, budinčius globotojus ar šeimynose, sudėtingiausiais atvejais tokie vaikai auga bendruomeniniuose vaikų globos namuose. Vaikų gerovės klausimas išlieka labai aktualus, tad siekiama, kad vaikai augtų saugioje, darnioje, jų poreikius atitinkančioje, šeimai artimoje aplinkoje. Pastebėtina, jog per pastaruosius kelerius metus šeimose globojamų (rūpinamų) vaikų skaičius santykiškai augo, kartu mažindamas institucinės globos nustatymo atvejus. Pakruojo rajono savivaldybėje ilgalaikę socialinę globą teikia 3 šeimynos, kuriose 2022 m. buvo globojama 18 vaikų, šeimose pas globėjus gyvena 51, o institucijoje 19 vaikų.

Remiantis Pakruojo r. savivaldybės turto ir ūkio skyriaus duomenimis (informacija sausio 1 d.), Pakruojo r. savivaldybėje 2022 m. buvo sudarytos ir galiojo 167 socialinio būsto, gyvenamųjų patalpų nuomos sutartys (4 sutartimis mažiau nei 2018 m.). 2022 m. gauti socialinį būstą laukiančių asmenų/šeimų sąrašė buvo 66 šeimos/asmenys, tai net 56,06 proc. mažiau nei 2018 m.

Savivaldybė padeda jaunoms šeimoms nuomotis socialinį būstą. 2021 m. gruodžio 31 d. iš viso sąrašė gauti socialinius būstus įtraukos 66 šeimos. Iš jų 17 jaunų šeimų. 2021 m. socialinis būstas skirtas 1 jaunai šeimai. 108 lentelėje pateikta informacija apie 2019–2021 m. socialinius būstus jaunoms šeimoms.

2.2.2. Visuomenės sveikata

Pagrindinis gyventojų sveikatos rodiklis, parodantis bendrą sveikatos rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, intervencijų bei gydymo veiksmingumą – yra vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (VTGT), kuri paskutinių trejų metų duomenimis Lietuvoje sutrumpėjo 2,3 metais. Pakruojo rajono savivaldybėje gyventojų tikėtina vidutinė gyvenimo trukmė 2019 m. buvo 73,9 m., 2020 m. – 72,3 m., o 2021 m. – 73 metai. Pakruojo rajono savivaldybės gyventojų VTGT buvo 1,2 metų trumpesnė nei šalies vidurkis.

Pakruojo rajono savivaldybėje nuo 2019 m. rodiklis „Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos %“ išliko geriausių rodiklių pozicijose: 2019 m. buvo 1,9 proc., 2020 m. – 1,6 proc. ir 2021 m. – 2,2 proc. darbo jėgos. Remiantis Pakruojo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 m. ataskaitos duomenimis⁷, 18 iš 58 visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmių Pakruojo rajono savivaldybėje lyginant su šalies vidurkiu buvo geresni: ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos proc. buvo 1,9 karto mažesnis už Lietuvos vidurkį; bandymų žudyti skaičius 100 000 gyventojų 0,43 geresnis už šalies vidurkį; mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksleivių 0,62 karto geresnis ir kt. Tačiau 20 rodiklių reikšmės Pakruojo rajono savivaldybėje yra prastesni nei Lietuvos vidurkis:

- Savižudybių skaičius tenkantis 10 000 gyventojų (2,13 karto didesnis);
- Socialinės rizikos šeimų skaičius tenkantis 1 000 gyventojų (2,58 karto didesnis);
- Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą skaičius tenkantis 1 000 moksleivių (1,25 karto didesnis);
- Socialinės pašalpos gavėjų skaičius tenkantis 1 000 gyventojų (2,18 karto didesnis);
- Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius tenkantis 10 000 gyventojų (2,36 karto didesnis) ir kt.

Remiantis Pakruojo rajono visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatais buvo išskirtos šios prioritetinės problemos:

- Savižudybių skaičius 100 000 gyventojų, nes Pakruojo rajono savivaldybėje šis rodiklis yra 2,13 karto didesnis už šalies vidurkį ir paskutiniųjų trejų metų laikotarpiu, Lietuvos mastu, stebimas blogiausių rodiklių pozicijoje. Vertinant gyventojų savižudybių rodiklius, o ypač mažųjų savivaldybių, atsižvelgiama į savivaldybėje gyvenančių gyventojų skaičių. Pakruojo rajono gyventojų mirtingumo dėl savižudybių rodiklis išaugo 0,38 karto lyginant su 2020 m., o santykije

⁷ Tai naujausi duomenys. Pakruojo rajono savivaldybės visuomenės stebėsenos 2021 m. ataskaita patvirtinta 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T-3.

savivaldybė/Lietuva šis rodiklis 2021 m. buvo daugiau nei du kartus didesnis už Lietuvos vidurkį (42,9/20,1 100 000 gyv.). 2021 m. Pakruojo rajono savivaldybėje buvo užfiksuoti 8 savižudybių atvejai (6 vyrai ir 2 moterys), 2020 m. – 7 atvejai, 2019 m. – 3 atvejai. Pakruojis yra vienas iš rajonų Lietuvoje, kur standartizuoti mirtingumo dėl savižudybių rodikliai didžiausi. Šiaulių apskrities mastu Pakruojo rajono savivaldybėje standartizuoto mirtingumo dėl savižudybių rodiklis yra mažesnis tik už Šiaulių r. sav. (12 atv.), Radviliškio r. sav. (11 atv.) ir už Kelmės r. sav. (9 atvejai).

- Mirtingumas nuo išorinių priežasčių 100 000 gyventojų, nes jau keletą metų iš eilės šis Pakruojo rajono savivaldybės rodiklis patenka į blogiausių rodiklių grupę santykiyje savivaldybė/Lietuva. Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv. Mirtingumas nuo išorinių priežasčių šalyje užima trečią vietą mirtingumo priežasčių struktūroje. 2021 m. Lietuvoje dėl šių priežasčių mirė 2 424 asmenys, o Pakruojo rajono savivaldybėje - 27 asmenys (18 vyrų ir 9 moterys). Santykiyje savivaldybė/Lietuva šis rodiklis yra 1,64 karto didesnis nei Lietuvos vidurkis 144,7/86,3 100 000gyv. ir patenka į prasčiausių rodiklių grupę. Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos 2021 m. duomenimis, visų Šiaulių apskrities savivaldybių, išskyrus Šiaulių miestą, mirtingumo nuo išorinių priežasčių rodiklis priskiriamas blogiausių rodiklių grupei. Prastesnis nei Pakruojo šis rodiklis Šiaulių apskrityje yra tik Kelmės rajono savivaldybėje (159,4/100 000 gyv.). Lyginant 2021 m. išvengiamo mirtingumo rodiklį 100 000 gyv. su 2020 m. rodikliu santykiyje savivaldybė/Lietuva matome, kad 2021 m. dvigubai, tai yra iki 32,2/100 000 gyv., išaugo mirtingumas šalčio poveikyje (2020 m. buvo 16,3/100 000 gyv.); iki 10,7/100 000 gyv., tai yra dvigubai, išaugo mirtingumo transporto įvykiuose rodiklis (2020 m. buvo 5,4/100 000 gyv.); tyčinių sužalojimų rodiklis santykiyje savivaldybė/Lietuva 2021 m. padidėjo 4,9/100 000 gyventojų.
- Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų. 2020 m. Pakruojo rajono savivaldybėje nuo cerebrovaskulinių ligų, kurioms priklauso smegenų infarktas, intracerebrinis kraujavimas, smegenų arterijų užsikimšimas ir kitos ligos, mirė 44 asmenys, 2021 m. šis rodiklis išaugo – mirė 48 asmenys. Tai yra Pakruojo savivaldybėje, santykiyje savivaldybė/Lietuva, šis rodiklis buvo 257,2/186,0 100 000 gyv. (1,38 karto blogesnis už šalies vidurkį).

2.2.3. Sveikatos apsauga

Pakruojo mieste veikia 4 sveikatos priežiūros įstaigos: VšĮ Pakruojo ligoninė, VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras, šeimos medicinos klinika „Ažuolas“ ir UAB „Medicus LT“. Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, 2017-2021 m. laikotarpiu 10 000-ių gyventojų tenkančių praktikuojančių gydytojų, odontologų ir slaugytojų skaičius Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje (išskyrus 2021 m., kuomet lyginant su 2020 m. sumažėjo 0,78 proc.) augo. Pakruojo r. savivaldybėje šio rodiklio reikšmė svyravo, yra mažesnė nei šalies ir Šiaulių apskrities bei yra mažiausia iš visų Šiaulių apskrities savivaldybių.

Metai	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis	Akmenės r.	Joniškio r.	Kelmės r.	Pakruojo r.	Radviliškio r.	Šiaulių m.
2017	79,7	75,3	52,0	67,3	59,1	52,7	51,7	119,6
2018	80,7	77,3	53,0	64,9	61,2	51,7	51,2	126,2
2019	80,6	73,2	54,3	63,7	61,1	54,3	53,1	113,6
2020	81,2	76,9	50,7	63,4	60,8	54,4	57,8	122,3
2021	81,8	76,3	55,6	58,4	57,5	51,4	59,3	120,3

14 lentelė. Praktikuojančių gydytojų, odontologų ir slaugytojų skaičius, tenkantis 10 000-ių gyventojų

Saltinis: Statistikos departamento duomenys

Statistikos departamento duomenimis, 2017-2021 m. laikotarpiu lovų skaičius ligoninėse tiek Lietuvoje, tiek Šiaulių apskrityje mažėjo, atitinkamai 8,48 proc. Lietuvoje ir 15,16 proc. Šiaulių apskrityje. Kaip matyti iš 15 lentelės duomenų, iš visų Šiaulių apskrities savivaldybių, lovų skaičius mažėjo Joniškio r. (39,53 proc.) ir Šiaulių m. (15,26 proc.) savivaldybėse. Kitose savivaldybėse, tame tarpe ir Pakruojo r. savivaldybėje, lovų skaičius augo: Akmenės r. - 1,4 proc., Kelmės r. – 5,56 proc., Pakruojo r. – 5,66 proc., Radviliškio r. – 4,86 proc.

Metai	Lietuvos Respublika	Šiaulių apskritis	Akmenės r.	Joniškio r.	Kelmės r.	Pakruojo r.	Radviliškio r.	Šiaulių m.
2017	66,0	52,1	14,3	30,1	30,6	15,9	18,5	105,4
2018	64,5	49,0	14,6	23,7	31,5	16,3	18,9	102,7
2019	63,5	48,5	14,9	23,2	52,3	16,7	19,1	99,6
2020	60,1	44,7	15,1	23,6	33,0	17,0	19,4	89,0
2021	60,4	44,2	14,5	18,2	32,3	16,8	19,4	89,3

15 lentelė. Lovų ligoninėse (be slaugos lovų) skaičiaus, tenkantis 10 000-ių gyventojų

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys

Higienos instituto duomenimis, 2017-2021 m. laikotarpiu mirtingumas 100 000-ių gyventojų Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje mažėjo. Mirtingumas taip pat mažėjo visose Šiaulių apskrities savivaldybėse (Akmenės r. – 18,85 proc., Kelmės r. - 18,86 proc., Radviliškio r. - 12,80 proc., Šiaulių r. - 8,01 proc.) išskyrus Joniškio rajoną, kur mirtingumas augo 2,49 proc. Pakruojo r. mirtingumas mažėjo 5,75 proc. Lietuvoje gyventojų mirtingumo struktūra pagal pagrindines mirčių priežastis išlieka panaši, kurioje vyrauja mirtys dėl kraujotakos sistemos, širdies ligų bei piktybinių navikų. 2021 m. mirtys dėl šių priežasčių sudarė 88,02 proc. visų mirusiųjų. Mirtys nuo COVID-19 2021 m. sudarė 14,80 proc. visų mirčių Šiaulių apskrityje ir buvo ketvirta iš priežasčių, pareikalavusių daugiausiai gyvybių.

2.2.4. Švietimo sistema

Remiantis Atviroje informavimo konsultavimo orientavimo sistemoje (toliau – AIKOS) pateikiama informacija, 2022 m. Pakruojo rajone veikė 8 bendrojo ugdymo mokyklos, iš kurių 2 veikė Pakruojo mieste (Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija ir Pakruojo „Žemynos“ progimnazija). Taip pat veikė 6 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kurių 3 veiklą vykdė Pakruojo mieste (Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“, Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“, VšĮ Pakruojo nevalstybinis katalikų lopšelis-darželis „Varpelis“, 1 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildanti ugdymo įstaiga – Pakruojo Juozo Pakalnio menų mokykla ir 1 švietimo pagalbos įstaiga Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras. Pakruojo mieste veiklą vykdo ir kiti švietimo teikėjai: Pakruojo rajono sporto centras, Pakruojo kultūros centras, UAB „Vairuolis“. 2018-2022 m. laikotarpiu Pakruojo rajone buvo uždarytos 2 bendrojo lavinimo įstaigos, 1 ikimokyklinio ugdymo įstaiga.

Eil. Nr.	Mokykla	2017-2018 m.	2018-2019 m.	2019-2020 m.	2022-2021 m.	2021-2022 m.
1.	Gimnazijos	3	3	3	3	3
2.	Pagrindinės	6	6	6	4	4
3.	Progimnazija	-	-	-	1	1
4.	Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras	1	1	1	1	1
5.	Specialioji mokykla	1	1	1	1	1
6.	Ikimokyklinio ugdymo mokykla (su nevalstybinis)	6	5	5	5	4
7.	Daugiafunkciniai centrai	2	2	2	2	2

8.	Neformaliojo ugdymo mokykla	1	1	1	1	1
		20	19	19	18	17

16 lentelė. Pakruojo r. švietimo įstaigų kaita
Šaltinis. Pakruojo r. savivaldybės švietimo skyriaus informacija

Remiantis Pakruojo r. savivaldybės švietimo skyriaus pateikiama informacija, 2020-2021 mokslo metais Pakruojo r. bendrojo ugdymo mokyklose buvo ugdoma 1740 (1-12 klasių) mokinių, o 2021-2022 m. m. pradžioje 1 702 mokiniai.

Eil. Nr.		2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
1.	Pirmokų skaičius	150	133	119	143	155
2.	Mokinių skaičius bendrojo lavinimo mokyklose (1-12 kl.)	2066	1936	1801	1740	1702

17 lentelė. Mokinių skaičiaus kaita Pakruojo r.
Šaltinis. Pakruojo r. savivaldybės švietimo skyriaus informacija

AIKOS duomenimis, 2022 m. Pakruojo mieste veikė 3 ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Vadovaujantis Pakruojo rajono savivaldybės duomenimis, 2017-2021 m. laikotarpiu ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius nežymiai didėjo (2,31 proc.), tačiau ikimokyklinės ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičius sumažėjo 15,87 proc. (žr. 18 lentelė)

Eil. Nr.		2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
1.	Vaikų skaičius (ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas)	607	640	650	625	621
2.	Iš jų lankantys ikimokyklinės įstaigas	542	480	501	466	456

18 lentelė. Vaikų skaičiaus kitimas ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme
Šaltinis. Pakruojo r. savivaldybės švietimo skyriaus informacija

Pakruojo mieste suaugusiųjų profesinį mokymą, perkvalifikavimą, kvalifikacijos tobulinimą pagal formalias ir neformalias mokymo programas vykdo VšĮ Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo centro Pakruojo skyrius. Šis skyrius glaudžiai bendradarbiauja su rajono ir viso regiono verslo įmonėmis, švietimo įstaigomis, bibliotekomis, darbo biržomis, rengia projektus vietos gyventojams, palaiko ryšius su Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmais ir kt.

Pakruojo mieste veikia papildoma ugdymo įstaiga J. Pakalnio muzikos mokykla. Tai formalus muzikinio ir papildomo meninio ugdymo įstaiga, skirta vaikų ir jaunuolių muzikinių ir kitų meninių įgūdžių ir gebėjimų ugdymui, jų kūrybinių galių, meninės saviraiškos bei laisvalaikio kultūros plėtojimui. Mokykloje mokoma fortepijono, akordeono ir liaudies instrumentų, pučiamųjų instrumentų, styginių instrumentų, teorinių disciplinų, papildomo meninio ugdymo specialybių dalykų. Pakruojo Juozo Pakalnio muzikos mokykloje pagal pagrindinio muzikinio ugdymo programą 2020–2021 m. m. buvo ugdoma 150 mokinių, 2021–2022 m. m. mokėsi 154 mokiniai. Mokinių skaičius 2021–2022 m. m. įvairių instrumentų klasėse: fortepijono – 64, kanklių – 9, akordeono – 14, smuiko – 11, fleitos – 5, trimito – 6, saksofono – 12, gitaros – 16, mušamųjų – 6, vokalo – 2, ankstyvojo ugdymo – 7, specialiojo ugdymo – 2.

Neformalus suaugusiųjų mokymas. Pakruojo mieste veikia Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras, kuriame yra kompiuterių klasė, biblioteka, fonoteka, videoteka, vykdoma metodinių būrelių veikla, veikia NVO, vykdomas profesinis orientavimas ir informavimas, vykdoma kultūriškai švietėjiška veikla (konkursai, parodos, klubai, susitikimai, koncertai, Trečiojo amžiaus universitetas). Centras teikia kvalifikacijos tobulinimo paslaugas.

2.2.5. Kultūra

Kultūra ir menas yra priemonės, kurios padeda bendruomenei atskleisti savo gebėjimus, kurti tapatybę ir ją puoselėti. Kultūros centrai⁸, bibliotekos⁹, muziejai¹⁰ ir kitos kultūros įstaigos, vykdydamos tiesioginę veiklą, įgyvendina kultūros politikos tikslus ir uždavinius savivaldybės teritorijoje. Ši sritis apima ne tik institucines struktūras, bet ir pavienes gyventojų kūrybines iniciatyvas.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje veikia ir kultūrinių gyventojų poreikius užtikrina Pakruojo kultūros centras (su 8 skyriais), Linkuvos kultūros centras (su 4 skyriais ir 2 laisvalaikio salėmis), Pakruojo Juozo Paukštelio viešoji biblioteka (su 23 padaliniais) bei Pakruojo krašto muziejus „Žiemgala“.

Pakruojo kultūros centras kartu su visais savo skyriais skatina ir puoselėja etninę kultūrą, vietos tradicijas organizuodami tradicines folkloro šventes, įvairius edukacinius užsiėmimus, taip pat koordinuoja mėgėjų meno kolektyvų veiklą. Kultūros centras rūpinasi mėgėjų meno kolektyvų parengimu ir dalyvavimu Dainų šventėse, vietiniuose, regioniniuose ir respublikiniuose renginiuose, organizuoja kolektyvų, studijų, būrelių veiklą, taip pat pramoginius, edukacinius ir kitus renginius. Taip pat rūpinasi vaikų ir jaunimo užimtumu, meniniu ugdymu, rengia kultūrinių programų projektus ir juos įgyvendina. 2022 m. Kultūros centras ir jo skyriai suorganizavo 247 renginius, iš kurių 66 buvo skirti vaikams ir jaunimui. Iš viso renginiuose apsilankė 51 461 lankytojas ir dalyvis. Pakruojo kultūros centre ir skyriuose buvo surengtos 7 profesionaliojo meno parodos, 6 pramoginės muzikos koncertai, 113 edukacinių renginių. Pakruojo kultūros centras kartu su skyriais glaudžiai bendradarbiauja su kitomis organizacijomis, verslo įmonėmis ir kt., tad 2022 m. kultūros centre ir jo skyriuose vyko 104 kitų įstaigų ar organizacijų renginiai.

Remiantis Pakruojo kultūros centro 2022 m. veiklos ataskaitos duomenimis, Pakruojo kultūros centre veikė 13 mėgėjų meno kolektyvų, kurių veiklose dalyvavo 166 asmenys: pučiamųjų instrumentų orkestras „Viestartas“ (22 dalyviai); šokių grupė „Reketys“ (16 dalyvių); šokių grupė „Laja“ (16 dalyvių); pagyvenusių žmonių mišrus vokalinis ansamblis „Sidabrinė gija“ (10 dalyvių); mėgėjų teatras (8 dalyviai); dailės studija (suaugusiųjų) (12 dalyvių); moterų vokalinis ansamblis (8 dalyviai); vaikų etnostudija (10 dalyvių); folkloro kolektyvas „Verdenė“ (23 dalyviai); vaikų vokalinis ansamblis „Šypsenėlės“ (12 dalyvių); vokalinis instrumentinis ansamblis (4 dalyviai); liaudiškos muzikos kapela (5 dalyviai); mišrus choras (20 dalyvių). Lyginant mėgėjų meno kolektyvų duomenis su kitomis Šiaulių apskrities savivaldybių, apskrities ir šalies rodikliais (žr. 20 lentelė), mėgėjų meno kolektyvų skaičius Pakruojo rajone sumažėjo 15,38 proc. ir buvo didesnis nei šalyje (-12,26 proc.) ar Šiaulių apskrityje (-13,18 proc.).

Administracinė teritorija / Metai	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Pokytis proc., lyginant 2021 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	3841	3798	37757	3520	3370	-12,26
Šiaulių apskritis	531	519	506	482	461	-13,18
Akmenės r. sav.	64	65	69	64	61	-4,69
Joniškio r. sav.	59	57	63	60	58	-1,69
Kelmės r. sav.	126	127	117	103	99	-21,43
Pakruojo r. sav.	72	72	70	68	61	-15,28
Radviliškio r. sav.	62	59	56	59	58	-6,45
Šiaulių m. sav.	23	25	22	21	16	-30,43
Šiaulių r. sav.	125	114	109	107	108	-13,60

⁸ Pagal Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymą, *kultūros centras* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁹ Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, *biblioteka* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdamas bibliotekų veiklą, arba juridinio asmens, turinčio teisę vykdyti bibliotekų veiklą, struktūrinis padalinys (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁰ Pagal Lietuvos Respublikos muziejų įstatymą, *muziejus* – juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė, viešoji įstaiga ar kitos teisinės formos juridinis asmuo, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka, kurio svarbiausia veikla yra kaupti, saugoti, restauruoti, tirti, eksponuoti bei populiarinti materialines ir dvasines kultūros vertybes bei gamtos objektus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

19 lentelė. Mėgėjų meno kolektyvų skaičius
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Didžiausią įtaką mėgėjų meno kolektyvų dalyvių mažėjimui turi prastėjanti šalies, apskrities bei Pakruojo r. sav. demografinė situacija, tačiau net ir mažėjant gyventojų, meno kolektyvų skaičiui Pakruojo rajone, kultūrinė veikla yra vykdoma aktyviai, taikomos įvairios kultūros formos, siekiant pritraukti kuo didesnę dalyvių skaičių.

Pakruojo r. savivaldybės teritoriją aptarnauja Pakruojo Juozo Paukštelio viešoji biblioteka su 23 padaliniais. Biblioteka siekia skatinti skaitymą, ugdyti literatūrinį išprusimą, siekė tapti bendruomeniškumo ir pilietiškumo vieta bendruomenėje, suteikdama prieigą prie informacijos ir jos paieškų sistemų, naujausių knygų ir periodinių leidinių, organizuodama kultūrinius renginius, ugdydama skaitmeninį raštingumą. Nuo 2022 m. sausio 1 d. visuose Bibliotekos padaliniuose pradėjo veikti Lietuvos integrali bibliotekų informacijos sistema (LIBIS). Visi bibliotekiniai darbo procesai automatizuoti. Vartotojams teikiamos elektroninės paslaugos: dokumentų užsakymas, rezervavimas, automatinis informavimas. 2022 m. bibliotekos dokumentų fondą sudarė 163 203 tūkst. fizinių dokumentų fondas, kuris lyginant su 2021 m. sumažėjo 0,09 proc. Taip pat 1,8 proc. sumažėjo gautų dokumentų skaičius, kuris 2022 m. sudarė 6432 dokumentus. Remiantis Pakruojo rajono savivaldybės Juozo Paukštelio viešosios bibliotekos 2022 m. veiklos ataskaitos duomenimis, bibliotekose suorganizuotų renginių skaičius išaugo 15,3 proc., gyventojų skaitomumas padidėjo 24,7 proc., bibliotekos lankytojų skaičius 32,7 proc., o vaikų lankytojų skaičius net 45,1 proc. Remiantis Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos pateikiamais duomenimis, Pakruojo r. savivaldybė visoje Šiaulių apskrityje turėjo vieną plačiausių bibliotekos tinklų: Radviliškio r. – 26, Pakruojo r. – 24, Šiaulių r. – 27, Joniškio ir Kelmės r. – po 18, Akmenės r. – 14. Toks platus bibliotekų tinklas leidžia užtikrinti kad Pakruojo rajono gyventojai gautų bibliotekos siūlomas paslaugas, galėtų naudotis sukauptu knygų fondų kiek įmanoma arčiau jų gyvenamosios vietovės.

Remiantis LR statistikos departamento duomenimis, Pakruojo r. savivaldybėje nėra registruoto nė vienas muziejus. Pakruojo mieste 2017 m. duris atvėrė medinė sinagoga, kurioje veikia parodos, vyksta koncertai, susitikimai, edukacijos bei filmų peržiūros. Ši sinagoga yra svarbus ir vertingas žydų ir visos Lietuvos architektūros ir kultūros paveldo objektas. Šalia Pakruojo miesto yra įsikūręs Pakruojo dvaras su gyvuojančiu muziejumi, kuriame pateikiama sustabdyta dvariško gyvenimo diena. Nors į statistikos departamento duomenų bazę neįtraukti, bet Pakruojo rajone veikia Pakruojo krašto muziejus „Žiemgala“, „Myliu žirgą“ Janeliūnų šeimos ekspozicija, Stasio Ušinsko muziejus bei Petrašiūnų geležinkelio muziejus.

2.2.6. Bendruomenės ir NVO

Nevyriausybinių organizacija – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Prie NVO priskiriamos asociacijos¹¹, labdaros ir paramos fondai bei dauguma viešųjų organizacijų.

Pakruojo r. savivaldybės duomenimis, 2022 m. Pakruojo rajone veikia 43, o mieste 5 bendruomenės: Pakruojo miesto Naujamiesčio bendruomenė, Pakruojo Senamiesčio bendruomenė, Pakruojo seniūnaitijos Taikos seniūnaitijos bendruomenė, Pakruojo centro bendruomenė bei Pakruojo miesto bendruomenė „Malūnas“. Pakruojo rajone buvo registruota ir veikė 35 nevyriausybinių organizacijos, iš kurių 20 buvo registruotos Pakruojo mieste. Pakruojo r. savivaldybėje veiklą vykdo 2 vietos veiklos grupės (VVG): Pakruojo miesto vietos veiklos grupė ir Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“.

¹¹ Pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, *asociacija* – savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus.

Nevyriausybinių organizacijų skatinimui ir stiprinimui Pakruojo r. savivaldybėje yra įsteigta ir veikia Pakruojo rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba, kurios tikslas – užtikrinti ir skatinti nevyriausybinių organizacijų dalyvavimą nustatant, formuojant ir įgyvendinant nevyriausybinių organizacijų plėtros savivaldybėje politiką, stiprinti bendradarbiavimą tarp savivaldybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų. Pakruojo r. savivaldybė, siekdama skatinti nevyriausybines organizacijas, kasmet skelbia kvietimą teikti paraiškas nevyriausybinių organizacijų projektams, finansuojamiems iš Pakruojo r. savivaldybės biudžeto lėšų. 2022 m. nevyriausybinių organizacijų projektams buvo paskirstyta 10 000 eurų. Finansavimą gavo 24 nevyriausybines organizacijos.

2.2.7. Jaunimo politika

Jaunimo politika¹² užtikrina jaunimo interesus įvairiose viešosios politikos srityse, sudaro sąlygas jauniems žmonėms išreikšti save, mokytis vieniems iš kitų. Įgyvendinant Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo politiką, Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius rengia ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunų žmonių ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, taip pat koordinuoja savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje ir vykdo kitą veiklą, susijusią su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.

Kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje už jaunimo politikos įgyvendinimą vietos lygmeniu yra atsakingas Jaunimo reikalų koordinatorius, kuris rengia ir įgyvendina programas bei priemones, skirtas darbo su jaunimu formų plėtrai, įvairovei ir kokybiškai veiklai savivaldybėje užtikrinti, konsultuoja jaunimą ir su jaunimu dirbančias organizacijas jų veiklos klausimais ir kt. Kitaip tariant yra tarpininkas tarp jaunimo ir vietos savivaldos, padedantis jiems susikalbėti ir efektyviai spręsti jaunimui išskylančius iššūkius. Vadovaujantis LR Jaunimo politikos pagrindų įstatymu, jaunimu (jaunų žmogumi) **laikomas** asmuo nuo 14 iki 29 metų¹³.

Pakruojo r. savivaldybėje taip pat veikia Pakruojo rajono savivaldybės taryba (SJRT), kurios tikslai — nagrinėti su jaunimo politika savivaldybėje susijusius klausimus; teikti savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo ir su tuo susijusių teisės aktų projektų; stiprinti savivaldybės institucijų, įstaigų ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų bendradarbiavimą. SJRT yra sudaroma savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpiui. Pakruojo SJRT sudaro 8 nariai, sudaryti iš jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų bei vietos valdžios atstovų.

SJRT teikė pasiūlymus administracijos direktoriui ir merui dėl jaunimo organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų, dėl jaunimui aktualių priemonių įtraukimo į Pakruojo rajono savivaldybės 2021–2030 m. strateginį plėtros planą. Siūlyta gerinti ir plėsti jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas, skatinti aplinkosauginį ir ekologinį sąmoningumą, užtikrinti rajono ugdymo įstaigų pritaikymą neįgaliesiems, pritraukti investicijas ir skatinti investuotojus bei kurti naujas darbo vietas (strategijos kūrimas ir įgyvendinimas), skatinti ir remti bendruomeniškumo iniciatyvas, plėsti jaunimo savanorišką veiklą, gerinti ir plėsti psichologinės ir pedagoginės pagalbos teikimą Pakruojo rajono ugdymo įstaigose bei skatinti socialinę atskirtį patiriančių, mažiau galimybių turinčių, sunkaus elgesio jaunų žmonių socialinę įtrauktį ir įgalinimą.

Prie Pakruojo r. sav. jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo aktyviai prisideda Savivaldybės jaunimo organizacijų taryba¹⁴ — Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, kuri vienija 22 rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas.

¹² Vadovaujantis <https://jra.lt/jaunimo-politika> – tai sistemų ir priemonių visuma, siekianti kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę.

¹³ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą (pirmas skirsnis, bendrosios nuostatos, 1 straipsnis)

¹⁴ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, savivaldybės jaunimo organizacijų taryba – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis veiklos tikslas – vienyti savivaldybės teritorijoje veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.

Pakruojo r. savivaldybės duomenimis, Pakruojo rajone 2022 m. veikė 9 jaunimo organizacijos¹⁵, kurių 4 buvo registruotos Pakruojo mieste:

- Lietuvos samariečių bendrijos Pakruojo skyrius;
- Kultūros klubas „Tritonas“
- Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos filialas „Pakruojo skyrius“;
- Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“.

Taip pat veikė 4 su jaunimu dirbančios organizacijos¹⁶ (Pakruojo mieste: Pakruojo Juozo Pakalnio menų mokyklos Atviras jaunimo centras ir Pakruojo vaikų ir jaunimo klubas prie Pakruojo rajono policijos komisariato), 2 nacionalinių organizacijų padaliniai (Lietuvos moksleivių sąjungos Pakruojo mokinių savivaldų informavimo centras (MSIC), Lietuvos skautijos Šiaulių krašto „Eglės“ draugovė) bei 5 neformalias jaunimo grupes¹⁷.

Pakruojo r. savivaldybėje taip pat aktyviai veikia mokinių savivaldos. **Mokinių savivalda** yra mokinių teisė ir laisvė savanoriškai priimti mokinių bendruomenei reikšmingus sprendimus, spręsti aktualius klausimus, organizuoti mokinių veiklą ugdymo įstaigoje. 2022 m. duomenimis, Pakruojo r. savivaldybėse veikė 7 mokinių savivaldos.

Viena iš naujausių bei patraukliausių darbo su jaunimu formų yra atvirasis darbas su jaunimu, kuris vykdomas atvirosiose jaunimo erdvėse ir atviruose jaunimo centruose. Pakruojo r. savivaldybėje atviro darbo su jaunimu principais veiklą vykdo 1 jaunimo centras ir 2 jaunimo erdvės. Pakruojo Juozo Pakalnio menų mokyklos Atviras jaunimo centras vykdo atvirą darbą su jaunimu Pakruojo mieste, teikia socialines, pedagogines, psichologines paslaugas 14-29 metų asmenims, sudaro sąlygas jaunimo užimtumo, neformaliojo ugdymo, lavinimo ir saviraiškos poreikiams tenkinti, socializuotis.

Pakruojo r. savivaldybės jaunimo organizacijų veiklai vykdyti savivaldybė iš jaunimo organizacijų rėmimo programos organizacijų veiklai 2022 m. skyrė 9 000 Eur, kurie buvo paskirstyti 7 jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms.

Remiantis 2022 m. atlikto Jaunimo problemų sprendimo plano rezultatais, plane buvo išskirtos šios pagrindinės Pakruojo r. savivaldybės jaunimo problemos: žalingi įpročiai (rūkymas, narkotinės medžiagos, alkoholis) jaunimo tarpe; Jaunimo motyvacijos stoka; Naujų jaunimo lyderių trūkumas; Susisiekimas tarp atokesnių kaimiškų rajono vietų ir rajono centro/didesnių miestelių; Jaunimo įsitraukimas / įtraukimas į NVO, jaunimo neformalių grupių veiklas; Ribota laisvalaikio užimtumo, neformalaus ugdymo pasiūla Pakruojo rajone gyvenančiam bei mažiau galimybių turinčiam jaunimui; Su jaunimu dirbančių specialistų neformalaus ugdymo kvalifikacijos stoka.

Remiantis Jaunimo reikalų agentūros duomenimis, 2022 m. Pakruojo r. savivaldybėje buvo 22 akredituotų savanorių priimančių organizacijų, kurios gali priimti savanorius ilgalaikei 6 mėn. savanorystei. Remiantis Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, akredituotų organizacijų 2019 m. buvo 4, 2020 m. – 17, 2021 m. – 22. Lyginant akredituotų organizacijų skaičių su kitų Šiaulių apskrities savivaldybių, Pakruojo r. savivaldybė išsiskiria priimančių organizacijų gausa ir siūlomų veiklų įvairove jaunimui. Akmenės r. savivaldybėje veikė 13 akredituotų priimančių organizacijų, Joniškio r. – 20, Kelmės r. – 8, Radviliškio r. – 7, Šiaulių m. – 18, Šiaulių r. – 7.

Jaunimo savanoriškos tarnybos savanorių papildomam finansavimui Pakruojo r. savivaldybė iš biudžeto skyrė: 2019 m. – 1 000,0 Eur., 2020 m. – 1 400,0 Eur., 2021 m. ir 2022 m. – 3 000,0 Eur. 2021 m. Jaunimo savanoriškos tarnybos programoje dalyvavo 21 jaunuolis, iš kurių 13 programą baigė, 4 nutraukė, 4 jaunuoliai programą baigė 2022 m.

¹⁵ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *jaunimo organizacija* – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.

¹⁶ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *su jaunimu dirbanti organizacija* – viešasis juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – į jaunimą orientuota ir jaunimo poreikius tenkinanti veikla.

¹⁷ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *neformali jaunimo grupė* – įstatymų tvarka neįregistruota, savanoriškai susibūrusi visuomeninė grupė, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ir kuri vykdo veiklą, projektus, organizuoja renginius, groja, dainuoja, šoka, sportuoja ir kt. bei gali priklausyti bendruomenės centrams, organizacijoms.

Savivaldybė remia Pakruojo rajono gabius, gerai besimokančius ir gerai besielgiančius mažas pajamas gaunančių šeimų jaunuolius, studijuojančius Lietuvos Respublikos aukštosiose mokyklose pagal pagrindines dieninių studijų programas, ir siekia, kad jauni žmonės, įgiję aukštąjį išsilavinimą, grįžtų dirbti į Pakruojo rajoną. Remiantis Pakruojo r. savivaldybės administracijos direktoriaus ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos 2021 m. veiklos ataskaitos duomenimis, 2021 m. studijų rėmimo fondo lėšos siekė 5000 Eur, iš kurių panaudota 4980 Eur. Paremta 15 studentų. Didžiausia parama buvo – 400 Eur, mažiausia – 280 Eur.

2.2.8. Technologinė ir informacinė aplinka

Informacinės visuomenės plėtra yra neatsiejama nuo informacinių technologijų aplinkos plėtotės. Informacinės visuomenės plėtros programos priemonėmis siekiama užtikrinti reikalingos informacinių technologijų (toliau – IT) infrastruktūros kūrimą ir tobulinimą Pakruojo rajono savivaldybėje, nuolat atnaujinant Savivaldybės ir jos įstaigų techninę bei programinę įrangą. Sistemingai atnaujinant savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą bei kitus informacinius išteklius, yra ne tik tobulinamas viešasis valdymas, bet ir formuojamas teigiamas savivaldybės įvaizdis. Siekiant technologinės ir informacinės infrastruktūros plėtros, svarbu, jog gyventojams būtų prieinamos naujos kartos viešosios paslaugos, diegiami e. demokratijos¹⁸ plėtrą skatinantys įrankiai, užtikrinama galimybė verslo procesus perkelti į elektroninę erdvę ir pan.

Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, duomenis Lietuvos statistikos departamentas pateikia apskričių lygiu. 2018-2022 m. laikotarpiu visoje šalyje asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius (išskyrus Alytaus apskritį). Šiaulių apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis per penkerius metus augo sparčiau nei šalyje (8,10 proc.) ir 2022 m. sudarė 76,1 proc. Šis rodiklis 1,74 proc. viršijo šalies vidurkį. Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, skaičius analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu lyginant su kitomis augo mažiausiai (3,09 proc.) ir 2022 m. buvo 1,00 proc. mažesnis už šalies vidurkį.

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis procentiniais punktais, lyginant 2018 m. ir 2022 m.
Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis						
Lietuvos Respublika	75,5	76,7	76,7	81,4	80,3	6,36
Alytaus apskritis	68,3	75,5	64,5	81,5	68,2	-0,15
Kauno apskritis	77,8	80,8	81,5	85,0	84,6	8,74
Klaipėdos apskritis	79,3	73,2	76,5	81,4	80,9	2,02
Marijampolės apskritis	74,3	69,2	70,3	76,2	75,9	2,15
Panevėžio apskritis	70,4	73,9	70,7	76,1	77,9	10,65
Šiaulių apskritis	70,4	69,5	73,6	77,2	76,1	8,10
Tauragės apskritis	67,3	80,9	64,8	75,3	75,3	11,89
Telšių apskritis	72,1	67,5	73,6	83,5	76,1	5,55
Utenos apskritis	65,7	73,8	62,1	72,5	72,8	10,81
Vilniaus apskritis	80,4	81,3	83,8	84,5	84,8	5,47
Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis						
Lietuvos Respublika	78,4	81,5	82,1	86,6	87,7	11,86
Alytaus apskritis	70,4	82,1	72,1	87,2	78,4	11,36

¹⁸ Lietuvoje vieningo e. demokratijos apibrėžimo nėra. E. demokratija apibrėžiama platesniu terminu e. valdžia. Anot Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, e. valdžia yra valstybės ir savivaldos institucijų reguliuojamas visuomenės santykių plėtros būdas, kurio tikslas – didinti vykdomosios valdžios sprendimų priėmimo skaidrumą, kokybiškiau ir efektyviau teikti visuomenei, verslo subjektams ir institucijoms viešąsias paslaugas ir informaciją, naudoti tam tikras informacinių technologijų teikiamas galimybes.

Kauno apskritis	80,5	85,1	85,2	90,1	90,0	11,80
Klaipėdos apskritis	83,2	80,7	83,4	86,1	90,8	9,13
Marijampolės apskritis	79,1	80,1	83,4	77,8	90,4	14,29
Panevėžio apskritis	73,3	78,3	79,2	87,5	85,2	16,23
Šiaulių apskritis	84,1	76,0	79,2	84,4	86,7	3,09
Tauragės apskritis	71,7	84,1	74,1	79,9	80,4	12,13
Telšių apskritis	74,9	72,7	78,5	87,7	84,8	13,22
Utenos apskritis	72,8	81,2	69,0	79,4	82,8	13,74
Vilniaus apskritis	81,7	83,4	86,6	88,0	89,5	9,55

20 lentelė. Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2018-2022 m., proc.
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Remiantis Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos 2021 m. ataskaitos duomenimis, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka ir Pakruojo r. savivaldybė pagal bendradarbiavimo sutartį 2018–2021 metais sėkmingai įgyvendino projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“ ir projektą „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“. Šie projektai savivaldybės gyventojams suteikė galimybę rajono bibliotekose, kur atnaujinta kompiuterinė įranga, naudotis nemokama viešąja interneto prieiga bei mokė ir skatino gyventojus naudotis elektroninėmis paslaugomis ir elektroninės informacijos resursais. Nemokamus skaitmeninio raštingumo mokymus baigė 11 % rajono gyventojų. Užtikrinant belaidžio interneto plėtra Pakruojo rajone (įgyvendinant ES projektą „WiFi4EU“) 2019-2022 m. laikotarpiu buvo įrengta 10 naujų viešojo interneto prieigos taškų.

2.2.9. E. paslaugos

Pakruojo r. savivaldybės informacija skirta gyventojams, verslininkams, turistams apie svarbiausius įvykius, vykdomus projektus, bendruomenių, organizacijų ir įmonių naujienas yra skelbiamos interneto svetainėje www.pakruojis.lt. Šioje svetainėje taip pat yra pateikiamos ir savivaldybės teikiamos elektroninės paslaugos gyventojams bei ūkio subjektams, yra galimybė gauti e. Konsultacijas, vykdyti e. Apklausas, registruoti e. problemas, stebėti Tarybos posėdžių transliacijas internetu bei rasti jų vaizdo įrašus Youtube platformoje. Vadovaujantis 2022 m. spalio 12 d. Pakruojo r. savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. AV-641 buvo patvirtintas Pakruojo rajono savivaldybės administracijos teikiamų paslaugų sąrašas. Iš 72 patvirtintų paslaugų, gyventojai naudodamiesi el. bankininkyste, elektroniniais valdžios vartais ir kt., elektroniniu būdu gali gauti 55 (76 pro.) paslaugų. Pakruojo r. savivaldybės administracija, seniūnijos, bendruomenės ir kitos organizacijos efektyvesniam informacijos viešinimui ir sklaidai naudoja Facebook socialinį tinklą. Pakruojo r. savivaldybė turi daugiau nei 4,2 tūkst. Facebook sekėjų.

2.2.10. Kūno kultūra ir sportas

Pakruojo r. savivaldybės duomenimis, 2022 m. Pakruojo r. savivaldybėje veikė 27 sporto klubai, iš kurių Pakruojo mieste veikė 20. Į 2021-2023 m. Pakruojo r. savivaldybės strateginį veiklos planą buvo įtraukta nauja priemonė „Sporto srityje veikiančių fizinių ir juridinių asmenų veiklos skatinimas“. Šiai priemonei įgyvendinti 2021 m. buvo skirta 15 tūkst. Eur. Sporto projektų rėmimo konkursui buvo pateiktos 16 klubų projektinės paraiškos, iš kurių 13 buvo susiję su aukštu meistriškumu, 3 su fiziniu aktyvumu skatinimu. Vienam klubui atsisakius įgyvendinti projektą, savivaldybės parama sporto klubų projektams sudarė 13 560,00 Eur. 2022 m. 15 sporto klubų projektų buvo paskirstyta 13 800,00 Eur. Pakruojo mieste veiklą vykdo Pakruojo rajono sporto centras, kuri s sudaro sąlygas rajono gyventojams

praktikuoti kūno kultūrą ir sportą, rengia sportininkus sportinėms varžyboms, organizuoja sporto varžybas ir kitus kūno kultūros bei sporto renginius, rūpinasi vaikų, jaunimo, dirbančiųjų bei pagyvenusių žmonių, taip pat žmonių su negalia ir kitų rajono gyventojų kūno kultūra ir sportu, koordinuoja ir remia rajone įregistruotų sporto klubų bei kitų sportinių organizacijų sportininkus, atstovaujančius rajonui apskrities, šalies, tarptautinėse varžybose ir kituose sporto renginiuose. Sporto centre kultivuojamos šios sporto šakos – krepšinis, futbolas, lengvoji atletika ir BMX dviračių sportas. Remiantis Pakruojo rajono sporto centro pateiktais duomenimis, bendras sporto centro veiklas kultivuojančių sportininkų skaičius analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu augo 24,44 proc., o grupių skaičius 13,04 proc. Analizuojant duomenis pagal sporto šakas matyti (žr. 22 lentelė), jog iš sporto centre kultivuojamų sporto šakų, tik krepšinio grupių ir sportininkų skaičius visu analizuojamu laikotarpiu mažėjo (atitinkamai 36,36 proc. ir 33,13 proc.). Tuo tarpu stipriai populiarėjo lengvosios atletikos (50,0 proc. grupių sk./134,21 proc. sport. sk.), futbolo (80,00 proc. grupių sk./82,89 proc. sport.sk.) ir BMX dviračių kroso (33,33 proc. grupių sk./64,29 proc. sport.sk.).

Eil. Nr.	Sporto šaka	2018 metai		2019 metai		2020 metai		2021 metai		2022 metai		Pokytis (+/-), proc. 2018 m. lyginant su 2022 m.	
		Grupių sk.	Sport. sk.	Grupių sk.	Sport. sk.	Grupių sk.	Sport. sk.	Grupių sk.	Sport. sk.	Grupių sk.	Sport. sk.	Grupių sk.	Sport. sk.
1.	Krepšinis	11	169	10	155	10	153	10	153	7	113	-36,36	-33,13
2.	Futbolas	5	76	6	85	6	96	9	115	9	139	+80,00	+82,89
3.	BMX dviračių krosas	3	28	3	27	3	39	4	45	4	46	+33,33	+64,29
4.	Lengvoji atletika	4	38	4	50	3	39	3	36	6	89	+50,0	+134,21
Iš viso		23	311	23	317	22	327	26	349	26	387	+13,04	+24,44

21 lentelė. Pakruojo sporto centro kultivuojamų sporto šakų grupių ir sportininkų skaičius
Šaltinis. sudaryta remiantis Pakruojo r. sporto centro duomenimis

Kasmet po keletą pajėgių Pakruojo rajono sportininkų išvyksta mokyti ir siekti sportinio meistriškumo į Panevėžio ir Šiaulių sporto gimnazijas.

2.2.11. Viešasis saugumas

Viešasis saugumas – tai asmens ir visuomenės interesų apsauga nuo nusikalstamų kėsinių ir gaisrų, technologinių avarijų ar gaivalinių nelaimių¹⁹. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2021 m. (2022 m. duomenys nepateikti) Pakruojo r. savivaldybėje 100 tūkst. gyventojų teko 19,06 proc. mažiau nusikalstamų veikų²⁰ nei šalyje ir 11,85 proc. mažiau nei Šiaulių apskrityje. Remiantis 20 lentelėje pateiktais duomenimis, 2017 m. nusikalstamumas Pakruojo rajone buvo 9,39 proc. didesnis nei šalyje ir 20,38 proc. didesnis nei Šiaulių apskrityje. Tai buvo aukščiausi nusikalstamumo rodikliai tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių. Per analizuojamą penkių metų laikotarpį nusikalstamumo rodikliai Pakruojo r. savivaldybėje sumažėjo daugiau nei 50 proc. ir iš didžiausių nusikalstamumą Šiaulių apskrityje turinčių savivaldybių tapo savivaldybe, kurioje nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius mažiausias (išskyrus Šiaulių r. savivaldybę).

¹⁹ Remiantis www.vrm.lrv.lt

²⁰ Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą, *nusikalstama veika* – [teisės pažeidimas](#); [veika](#), už kurią [baudžiamasis įstatymas](#) numato [sankciją](#) (pvz., [bausmę](#), [baudžiamąjį](#) ar auklėjamojo poveikio, priverčiamąsias medicinos priemones) (II ir III skyrius).

Administracinė teritorija / Metai	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Pokytis proc., lyginant 2021 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	2257	2070	1841	1656	1516	-32,83
Šiaulių apskritis	2051	1854	1710	1597	1392	-32,13
Akmenės r. sav.	1994	1663	1294	1818	1397	-29,94
Joniškio r. sav.	1926	1813	1761	1583	1392	-27,72
Kelmės r. sav.	1918	1937	1863	1651	1405	-26,75
Pakruojo r. sav.	2469	2412	2144	1707	1227	-50,30
Radviliškio r. sav.	2104	1923	1914	1802	1557	-26,00
Šiaulių m. sav.	2141	1872	1735	1570	1468	-31,43
Šiaulių r. sav.	1764	1552	1339	1319	1123	-36,34

22 lentelė. Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, skaičius Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Statistikos departamento duomenimis, 2018-2022 m. laikotarpiu nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius Pakruojo r. savivaldybėje, kaip ir kitose Šiaulių apskrities savivaldybėse ir šalies mastu mažėjo (išskyrus Joniškio r. savivaldybę, kuri nepilnamečių padarytų nusikaltimų skaičius išaugo 10 proc.). Nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius Pakruojo r. savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu sumažėjo 34,78 proc. (žr. 23 lentelė).

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis proc., lyginant 2022 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	2172	1717	1708	1103	905	-58,33
Šiaulių apskritis	230	189	217	127	142	-38,26
Akmenės r. sav.	37	6	11	18	14	-62,16
Joniškio r. sav.	10	18	21	15	11	+10,00
Kelmės r. sav.	7	16	10	2	4	-42,86
Pakruojo r. sav.	23	9	22	9	15	-34,78
Radviliškio r. sav.	44	38	44	12	28	-36,36
Šiaulių m. sav.	84	88	80	53	45	-46,43
Šiaulių r. sav.	25	14	29	18	25	0,00

23 lentelė. Nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Nusikalstamų veikų, kurias padarė neblaivūs asmenys skaičius Pakruojo r. savivaldybėje 2018-2022 m. stabiliai mažėjo, kaip ir kitose Šiaulių apskrities savivaldybėse (išskyrus Joniškio r. ir Šiaulių r. savivaldybes). 2022 m. buvo fiksuotos 106 neblaivių asmenų padarytos nusikalstamos veikos, tai 41 veika arba 27,89 proc. mažiau nei 2018 m.

Prevencija. Pakruojo rajono policijos komisariate, vykdant viešosios tvarkos, nusikalstamumo bei kitų teisės pažeidimų prevenciją, pagalbą teikia 78 policijos rėmėjai, iš jų 32 jaunieji policijos rėmėjai. Mieste taip pat yra įrengtos stebėjimo kameros. 2005 m. Pakruojo mieste įkurtas Pakruojo vaikų ir jaunimo klubas prie Pakruojo rajono policijos komisariato. Klubo tikslas – sumažinti neigiamą socialinės aplinkos įtaką nepilnamečiams, suteikiant jiems galimybę turiningai praleisti laisvalaikį. Pakruojo mieste Priešgaisrinės gelbėjimo tarnyba drauge su Pakruojo rajono savivaldybe vykdo prevencines akcijas, taip pat planuojama steigti ugniagesių savanorių pajėgas. Pakruojo rajone šiuo metu yra 20 saugios kaimynystės grupių, iš kurių 2 Pakruojo mieste - Pakruojo P. Mašiotų g. 51 namo bendruomenė ir Pakruojo centro bendruomenė. Pakruojo mieste yra bendruomenės pareigūnas – policijos komisariato prevencijos padalinio pareigūnas, kuris savo veikla (susitikimuose su prižiūrimos teritorijos gyventojais, nevyriausybiinių ir privačių organizacijų atstovais) siekia įtraukti kuo daugiau visuomenės narių į viešosios tvarkos saugojimo ir savo gyvenamosios, darbo ar kitokios buvimo aplinkos saugumo

stiprinimo veiklą ir atlieka kitus nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų bendrajai, individualiajai ir situacijų prevencijai priskiriamus aktyvius veiksmus.

Gaisrai. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, 2018-2022 m. laikotarpiu registruotų gaisrų skaičius mažėjo tiek šalyje, tiek Šiaulių apskrityje ar Pakruojo r. savivaldybėje. 2022 m. buvo fiksuoti 87 gaisrai arba 27 gaisrais mažiau (23,68 proc.) nei 2018 m. Gaisruose 2022 m. žuvo 3 žmonės (2018 m. - 1, 2019 m. - 1, 2020 m. - 0, 2021 m. - 0).

2.2.12. Civilinė sauga

Pakruojo rajono savivaldybėje veikia Ekstremalių situacijų komisija ir Ekstremalių situacijų operacijų centras. Gyventojams perspėti Pakruojo r. savivaldybėje yra 3 centralizuoto valdymo ir 19 vietinio valdymo elektros sirenų. Pakruojo r. savivaldybės teritorijoje slėptuvių nėra. 2021 m. Pakruojo r. savivaldybės administracijos direktorius patvirtino Pakruojo r. savivaldybės teritorijoje esančių kolektyvinių apsaugos statinių sąrašą. Pakruojo mieste yra 8 kolektyvinės apsaugos statiniai, kuriuose gali būti apgyvendinta 6687 asmenys. Visi pastatai pritaikyti neįgaliesiems. 2021 m. taip pat buvo patvirtintas priedangų sąrašas, kuriame yra įtvirtinti 8 statiniai visoje Pakruojo r. savivaldybėje. Pakruojo mieste yra 4 priedangos, kurių bendras plotas 1 708 kv. m., ir galinčios sutalpinti 948 gyventojus. 2021 m. buvo registruoti 4 ekstremalieji įvykiai, iš kurių 3 susiję su rastais nuo karo laikų sprognėmis ir 1 su gamtos tarša neaiškios kilmės medžiagomis.

APIBENDRINIMAS

Apibendrinant galima teigti, jog pagrindiniai veiksniai sąlygojantys gyventojų socialinių paslaugų poreikius yra:

1. Rajono visuomenės senėjimo tendencijos;
2. Jaunimo išvykimas studijuoti, dirbti į didžiuosius Lietuvos miestus, kur dažnai kuriasi gyventi;
3. Dalies darbingo amžiaus žmonių išvykimas dirbti į užsienį paliekant senus tėvus, senelius;
4. Nemažėjantys socialinės rizikos šeimų ir jose gyvenančių vaikų skaičiai;
5. Asmenų (šeimų), patekusių į krizinę situaciją, problemos ir jų sprendimas;
6. Karantino paskelbimas dėl COVID-19 ligos;
7. Mažos pajamos, bedarystė ir kita.

Nedarbas, gyventojų senėjimas didina socialinių paslaugų poreikį. Pakruojo mieste gyvenančių socialinių paslaugų gavėjų skaičius yra gana didelis, todėl būtina daugiau dėmesio skirti kompleksiskų socialinių paslaugų teikimui ir naujų paslaugų kūrimui, atliepian vietos gyventojų poreikius. Svarbu, jog teikiamos socialinės, sociokultūrinės paslaugos būtų tvarkios ir kuriančios teigiamą socialinį pokytį. Svarbu skatinti kartu veikti įvairių sektorių atstovus, skatinti nevyriausybinės organizacijas aktyviau bendradarbiauti tarpusavyje imantis iniciatyvos teikti trūkstamas socialines paslaugas. Pakruojo mieste aktyviai įgyvendinama jaunimo politika, aktyvios ir patyrusios jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, didelis sporto klubų skaičius, turinčio didelį potencialą bendradarbiaujant su kitomis nevyriausybėmis organizacijomis užtikrinti sveikatinimo, sveikos gyvensenos, fizinio aktyvumo, psichologinės pagalbos ir kt. paslaugų įvairioms gyventojų grupėms teikimą. Nors renginių lankytojų skaičius mažėja, tačiau Pakruojo r. kultūrinis gyvenimas yra gana aktyvus. Pakruojo mieste ir rajone yra platus bibliotekų tinklas, kurio pagalba gyventojai turi galimybes naudotis nemokamomis viešomis interneto priemonėmis, išmokti naudotis šiuolaikinėmis technologijomis. Išvystytas el. paslaugų tinklas leidžia didelę dalį reikiamų paslaugų užsisakyti ir gauti internetu.

2.3. EKONOMINĖ APLINKA

2.3.1. Verslas

Pagrindinių makroekonominių šalies rodiklių projekcijos. LR finansų ministerijos 2022 m. gruodį paskelbtame ekonominės raidos scenarijuje 2022-2025 metams numatoma, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas²¹ vidutiniu laikotarpiu gali augti vidutiniškai 2,4 proc. per metus. Lietuvos ekonomikai artimiausiu metu ir toliau teks susidurti su neigiamomis netiesioginėmis Rusijos sukulto karo Ukrainoje pasekmėmis. Naujausi statistiniai duomenys rodo, kad pernai įgytas popandeminis ekonomikos atsigavimo pagreitis išsikvepia – dėl geopolitinės įtampos poveikio pasibaigus pirmajam metų ketvirčiui. 2023 m. – 0,7 proc., o 2024–2025 m. – po 3 proc. per metus. Padidėjusi įtampa energetikos srityje ES ir išaugusi energetikos krizės tikimybė didina neigiamą riziką dėl šio scenarijaus išsipildymo. Numatoma, kad 2023 m. užimtų gyventojų skaičius sumažės 0,7 proc., o nedarbo lygis padidės iki 7 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais atsigauant ekonominiam aktyvumui nedarbo lygis mažės ir laikotarpio pabaigoje sudarys 6,5 proc. Rugsėjo mėn. paskelbtos atnaujintos Eurostato demografinės projekcijos (pagrindinis scenarijus) numato, kad nuo 2024 m. darbingo amžiaus gyventojų skaičius Lietuvoje ims palaipsniui mažėti, todėl erdvės užimtų gyventojų skaičiui augti bus nedaug. Atsižvelgiant į tai numatoma, kad nuo 2024 m. mažėjant nedarbui užimtų gyventojų skaičius nedidės. 2023 m. esminiai darbo užmokesčio augimą skatinantys veiksniai išliks tokie patys kaip ir 2022 metais. MMA padidinta iki 840 Eur, taip pat didinamas pareiginės algos bazinis dydis, 2023 metų biudžete numatyti sektoriai sprendimai dėl sveikatos priežiūros, švietimo sektorių, vidaus tarnybos sistemos, kultūros ir meno darbuotojų atlyginimų didinimo. Numatoma, jog 2023 m. infliacijos tempas sulėtės iki 9,4 proc. kas turės įtakos gyventojų perkamajai galiai, o realiam darbo užmokesčiui augant sparčiau nei infliacija, namų ūkių vartojimas išliks gana didelis ir reikšmingai prisidės prie BVP augimo. 2024–2025 m. laikantis prielaidos, kad energijos žaliavų kainos išliks stabilios, infliacijos tempas turėtų priartėti prie 2 proc. Karo Ukrainoje eigos ir pasekmių neapibrėžtumas bei dujų ir elektros energijos kainų raida išliks esminiai infliacijos rizikos veiksniai vidutiniu laikotarpiu.

Makroekonominiai rodikliai / Metai	2021 m.	Projekcija 2022 m. rugsėjis			
		2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	6,0	2,4	0,7	3,0	3,0
Suderinto vartotojų kainų indekso pokytis (vidutinis metinis), proc.	4,6	18,9	9,4	2,3	2,0
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, EUR	10,6	13,0	9,1	5,0	5,0
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc. (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį)	7,1	5,9	7,0	6,8	6,5

24 lentelė. Pagrindiniai ekonominės raidos scenarijaus rodikliai
Šaltinis. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenys

Bendrasis vidaus produktas – svarbiausias rodiklis, nusakantis apskrities išsivystymo lygį ir augimą. Remiantis 24 lentelėje pateiktais duomenimis, šalyje ir visose apskrityse BVP vienam gyventojui augo. Šiaulių apskrityje 2021 m. BVP vienam gyventojui sudarė 15,00 tūkst. Eur. Tarp visų apskričių, Šiaulių apskrityje 2017-2021 m. laikotarpiu BVP augimas buvo vienas didžiausių ir sudarė 29,31 proc.

²¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrasis vidaus produktas (BVP)* – galutinė šalyje per tam tikrą laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų vertė. BVP yra vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių šalies ekonomikos išsivystymo lygį.

Administracinė teritorija / Metai m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Pokytis procentiniais punktais, lyginant 2017 m. ir 2021 m.
Lietuvos Respublika	14,9	16,2	17,5	17,8	20,0	34,23
Alytaus apskritis	9,4	9,9	10,5	10,7	11,5	22,34
Kauno apskritis	15,2	16,6	17,8	18,1	20,4	34,21
Klaipėdos apskritis	15,0	15,7	16,7	16,6	18,4	22,67
Marijampolės apskritis	9,1	9,5	10,4	11,0	11,8	29,67
Panevėžio apskritis	11,2	11,9	12,8	13,2	14,1	25,89
Šiaulių apskritis	11,6	12,4	13,2	13,6	15,0	29,31
Tauragės apskritis	8,4	9,3	9,7	9,8	10,9	29,76
Telšių apskritis	10,9	11,7	12,0	12,3	13,5	23,85
Utenos apskritis	9,0	9,5	10,2	10,6	11,2	24,44
Vilniaus apskritis	21,4	23,5	25,5	25,7	29,8	39,25

25 lentelė. BVP vienam gyventojui, to meto kainomis
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) – yra vienas iš svarbiausių konkurencingumo ekonominių rodiklių. TUI investuojamai šaliai daro teigiamą poveikį kuriant naujas darbo vietas, taikant naujus vadybos modulius, diegiant modernesnes technologijas, plėtojant šalies eksportą bei stiprinant nacionalinį suverenitetą. Statistikos departamento duomenimis, 2021 m. Pakruojo r. savivaldybėje TUI, tenkančios vienam gyventojui siekė 2028 Eur. Rodiklis yra daugiau nei 4 kartus mažesnis nei šalies vidurkis, tačiau nežymiai, 3,36 proc. viršija apskrities rodiklį.

Administracinė teritorija / Metai	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Pokytis proc., lyginant 2021 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	5825	6070	7405	8563	9661	+65,85
Šiaulių apskritis	1298	1251	1794	1723	1962	+51,16
Akmenės r. sav.	5122	4986	4891	4936	4514	-11,87
Joniškio r. sav.	417	87	136	145	182	-56,35
Kelmės r. sav.	12	18	109	119	276	+2200,0
Pakruojo r. sav.	2643	3261	4486	3440	2028	-23,26
Radviliškio r. sav.	396	463	547	397	428	+8,08
Šiaulių m. sav.	1454	1254	2385	2433	3304	+127,23
Šiaulių r. sav.	561	636	653	631	643	+14,62

26 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos tenkančios vienam gyventojui
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius bei ūkio subjektų skaičius tenkantis 1 000-iui gyventojų. Statistikos departamento duomenimis, 2022 m. pab. buvo įregistruoti 818 ūkio subjektai, tačiau veiklą vykdantys buvo tik 445 ūkio subjektai. Remiantis statistikos departamento duomenimis, tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių, Pakruojo r. savivaldybėje veikiančių subjektų skaičius buvo mažiausias. Analizuojamu laikotarpiu Pakruojo r. savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius augo 5,54 proc., tai vienas lėčiausių augimo tempų tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių, mažesnis augimo tempas buvo tik Šiaulių m. savivaldybėje.

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis proc., lyginant 2022 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	105093	107444	108258	113516	122456	+16,52

Šiaulių apskritis	7571	7636	7564	7818	8328	+10,00
Akmenės r. sav.	363	389	385	408	450	+23,97
Joniškio r. sav.	463	477	454	479	511	+10,37
Kelmės r. sav.	538	560	549	572	618	+14,87
Pakruojo r. sav.	410	407	411	413	445	+8,54
Radviliškio r. sav.	679	676	689	699	766	+12,81
Šiaulių m. sav.	4061	4031	3979	4095	4281	+5,42
Šiaulių r. sav.	1067	1096	1087	1152	1257	+17,81

27 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Didžioji dalis Pakruojo rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 10 darbuotojų). 2022 m. pab. duomenimis jos sudarė 79,10 proc. visų Pakruojo rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų (352 ūkio subjektai). Mažų įmonių (nuo 10 iki 50 darbuotojų) 2022 m. Pakruojo r. savivaldybėje veikė 68 (15,28 proc.), vidutinių įmonių (nuo 50 iki 250 darbuotojų) – 24 (5,39 proc.), o didelių įmonių – 1 (0,22 proc.).

Taigi, Pakruojo rajono savivaldybėje dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas (toliau – SVV)²², kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių. Smulkiajame ir vidutiniame versle Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. Smulkusis ir vidutinis verslas reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams.

Pagal ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių²³, Pakruojo rajono savivaldybėje 2022 m. pabaigoje daugiausia ūkio subjektų veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (101 ūkio subjektų arba 22,7 proc.), kitos aptarnavimo veiklos sektoriuje (80 ūkio subjektai arba 17,98 proc.), transporto ir saugojimo sektoriuje (39 ūkio subjektai arba 8,76 proc.), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje (38 ūkio subjektų arba 8,54 proc.). apdirbamosios gamybos sektoriuje (31 ūkio subjektai arba 6,97 proc.) ir meninio, pramoginio ir poilsio organizavimo sektoriuje (30 ūkio subjektų arba 6,74 proc.). 2022 m. Pakruojo r. savivaldybėje buvo įregistruota 30 naujų ūkio subjektų.

Ekonominės veiklos rūšis	Vienetai
A Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	38
B Kasyba ir karjerų eksploatavimas	3
C Apdirbamoji gamyba	31
D Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	3
E Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	2
F Statyba	22
G Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	101
H Transportas ir saugojimas	39
I Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	11
J Informacija ir ryšiai	2
K Finansinė ir draudimo veikla	3
L Nekilnojamojo turto operacijos	12
M Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	20
N Administracinė ir aptarnavimo veikla	3
O Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	4

²² Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą, *smulkusis ir vidutinis verslas (SVV)* – tai ekonominė veikla, kurią vykdo *labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės*. *Labai maža įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. EUR. *Maža įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. EUR. *Vidutinė įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. EUR (II skyrius, 3 straipsnis).

²³ Vadovaujantis www.vz.lt, *ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius* yra susistemintas visuomeninių ir ekonominių veiklos rūšių, egzistuojančių šalies ūkyje, rinkinys, kurio klasifikavimo vienetas yra veiklos rūšis. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus vartojimas leidžia visus šalyje egzistuojančius ūkio subjektus suskirstyti į kategorijas bei rinkti gyventojų, produkcijos, užimtumo, žemės ūkio, pajamų ir kitus duomenis pagal veiklos rūšis. Šis klasifikatorius naudojamas lyginant šalies ir tarpvalstybinius statistikos duomenis.

P Švietimas	20
Q Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	21
R Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	30
S Kita aptarnavimo veikla	80
T Namų ūkių, samdančių darbininkus, veikla; namų ūkių veikla, susijusi su savoms reikmėms tenkinti skirtų nediferencijuojamų gaminių gamyba ir paslaugų teikimu	X
U Ekstrateritorinių organizacijų ir įstaigų veikla	X
Viso pagal ekonominės veiklos rūšis	445

27 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų struktūra pagal ekonominės veiklos rūšis
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Asmenys, sudalyvavę Užimtumo tarnybos siūlomose aktyvaus darbo rėmimo priemonėse įsidarbina ar susikuria darbo vietą sau. Remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, asmenų, dirbusių su verslo liudijimų analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu didėjo visose Šiaulių apskrities savivaldybėse išskyrus Kelmės rajoną. Ten asmenų dirbančių su verslo liudijimu skaičius sumažėjo 9,05 proc. Iš visų Šiaulių apskrities savivaldybių, asmenų dirbančių su verslo liudijimu skaičius labiausiai augo Šiaulių rajono (+25,63 proc.) ir Šiaulių miesto (+24,19 proc.) savivaldybėse. Pakruojo r. savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu asmenų dirbančių su verslo liudijimu skaičius išaugo 4,78 proc., o lyginant 2022 m. su prieš tai buvusiais – 5,72 proc. (žr. 28 lentelė).

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis
Akmenės r. sav.	421	349	377	471	451	7,13
Joniškio r. sav.	743	640	780	932	747	0,54
Kelmės r. sav.	1 182	860	1 051	1 178	1 075	-9,05
Pakruojo r. sav.	670	737	633	664	702	4,78
Radviliškio r. sav.	958	800	892	978	983	2,61
Šiaulių m. sav.	5 123	4 914	5 339	6 197	6 362	24,19
Šiaulių r. sav.	1 510	1 467	1 645	1 919	1 897	25,63

28 lentelė. Asmenų, dirbusių su verslo liudijimu skaičius
Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Verslumo lygis²⁴ yra vienas svarbiausių vietos ekonomikos konkurencingumo ir stabilumo veiksnių, parodantis verslo aplinkos patrauklumą.²⁵ 2022 m. pradžioje Pakruojo rajono savivaldybėje 1000-iui gyventojų atiteko 14,6 mažų ir vidutinių įmonių. Šis rodiklis atsiliko nuo šalies, apskrities bei daugumos nagrinėjamų savivaldybių (aukštesnis tik už Akmenės r. sav., kurios 1000-iui gyventojų atiteko 13,6 mažų ir vidutinių įmonių). Didžiausias verslumo lygis 2022 m. pradžioje buvo Šiaulių m. sav. Visose nagrinėjamose savivaldybėse verslumo lygis 2018–2022 m. augo.

Remiantis Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos respublikos finansų ministerijos 2022 m. duomenimis, Pakruojo r. savivaldybėje yra pradėtos 8 įmonių bankroto procedūros, iš kurių 3 Pakruojo mieste.

Verslo informacija. Jau 20 metų Pakruojo r. savivaldybėje veikia VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras, kurio tikslas yra tenkinti viešuosius interesus vykdant verslo konsultacines, švietimo, mokymo paslaugas, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą. Verslo centro veikla apima tris kryptis:

- Verslą. Verslo centro darbuotojai gali padėti įkurti nuosavą verslą, verslininkus pakonsultuoti įmonės steigimo, finansavimo šaltinių paieškos, mokesčių ir kitais aktualiais klausimais.
- Turizmą. Pateikia informaciją apie turizmo objektus, ką veikti, ką pamatyti Pakruojo rajone.

²⁴ Vadovaujantis www.verslilietuva.lt, verslumo lygis – tai mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų.

²⁵ Verslumo lygio rodikliai yra skaičiuojami naudojant skirtingus duomenų šaltinius, juos paskaičiuoti galima toliau išdėstytu būdu. Veikiančių įmonių skaičius 1000 gyventojų ir veikiančių MVĮ skaičius 1000 gyventojų rodikliai gaunami padalinus veikiančių ūkio subjektų skaičių metų pradžioje iš gyventojų skaičiaus (tūkst. asmenų) metų pradžioje. Juridinių asmenų skaičius 1000 gyventojų paskaičiuojamas dalinant vidutinį metinį juridinių asmenų skaičių iš gyventojų skaičiaus (tūkst. asmenų) kitų metų pradžioje.

- Renovaciją. Verslo centro darbuotojai gali padėti planuojantiems daugiabučių renovaciją.

Remiantis Pakruojo verslo informacijos centro duomenimis, per 2021 m. buvo įregistruota 30 naujų mažų ir vidutinių įmonių (2020 m. – 25, 2019 m. – 17), išregistruota 2021 m. – 11, 2020 m. 8, 2019 m. – 15.

Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimas. Smulkaus ir vidutinio verslo skatinimui Pakruojo r. savivaldybės taryba 2018 m. yra patvirtinusi Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo tvarkos aprašą, kuris skirtas palankios verslo plėtros ir spartesnės rajono ekonomikos augimo sąlygų sudarymui, vietinių iniciatyvų skatinimui ir naujų darbo vietų kūrimui. SVV fondas remia vidutines, mažas ir labai mažas įmones, verslininkus, ūkininkus, nevalstybines verslininkų organizacijas. Vadovaujantis verslo skatinimui Pakruojo rajone gali būti taikomos šios finansinės paramos formos: įmonės steigimo išlaidų kompensavimas; Išlaidų už naujai sukurtas darbo vietas kompensavimas; Verslo planų, investicijų projektų, paraiškų finansinei paramai iš kitų fondų gauti parengimo išlaidų kompensavimas; Mokymų, konferencijų ir verslumą skatinančių renginių organizavimo išlaidų kompensavimas; jaunimo verslo idėjų finansavimas; rinkodaros išlaidų kompensavimas ir kt. 2021 m. iš Savivaldybės biudžeto skirta lėšų smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimui – 20 000 Eur.

Socialinis verslas²⁶ – tai verslo modelis, pagal kurį, išnaudojant rinkos mechanizmą, pelno siekimas susiejamas su socialiniais tikslais ir prioritetais, remiamasi socialiai atsakingo verslo bei viešojo ir privataus sektorių partnerystės nuostatomis, taikomos socialinės inovacijos. Socialinis verslas apima tris pagrindinius aspektus: verslumo (nuolatinė ūkinė komercinė veikla), socialinį (socialinių tikslų siekimas) ir valdymo (ribotas pelno paskirstymas, skaidrus valdymas). Pakruojo mieste socialinio verslo įmonių 2022 m. duomenimis nebuvo registruota.

Socialinė įmonė – socialinės įmonės statusą įgijęs juridinis asmuo ar jo padalinys, kuriame socialinėse įmonėse²⁷ įdarbinami neįgalieji, kuriems nustatytas sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis ar neviršijantis 40 procentų darbingumo lygis arba didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis, sudaro ne mažiau kaip 40 procentų metinio vidutinio sąrašuose esančių darbuotojų skaičiaus, iš kurių neįgalieji, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis ar neviršijantis 25 procentų darbingumo lygis arba didelių specialiųjų poreikių lygis, sudaro ne mažiau kaip 10 procentų metinio vidutinio sąrašuose esančių darbuotojų skaičiaus. Iki šiol egzistavęs socialinių įmonių modelis, kartu ir socialinių įmonių įstatymas 2022 m. buvo panaikinti. 2022 m. pradžioje buvo 147, 5 tūkst. darbingo amžius žmonių su negalia. 2022 m. sausio 1 d. „Sodros“ duomenimis, tik kas trečias iš jų dirbo. Didžioji dalis – per 37 tūkst. – dirbo atviroje darbo rinkoje, likusieji 4,5 tūkst. – socialinėse įmonėse. Dirbančių atviroje darbo rinkoje žmonių su negalia skaičius reikšmingai nesikeičia, socialinėse įmonėse – mažėja.

2.3.2. Statyba ir gyvenamasis fondas

Statyba – veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti), rekonstruoti, suremontuoti statinį; ši sąvoka taip pat apima nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbus (pagal tų darbų apibrėžimą, pateiktą Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme)²⁸. Statyba yra svarbus sektorius savivaldybės ūkio struktūroje. Statybų sektoriaus plėtra tiesiogiai priklauso nuo pritrauktų materialinių investicijų kiekio, gyventojų perkamosios galios, naujų smulkiųjų ir vidutinių įmonių steigimo ir pan.

Įvertinus veikiančių statybų įmonių skaičių Pakruojo rajono savivaldybėje, galima teigti, kad Pakruojo rajonas analizuojamu savivaldybių mastu pasižymi nelabai aukšta gyventojų perkamąja galia ir SVV įmonių kiekiu, nes čia 2018 m. veikė tik 14 statybos įmonių (2,55 proc. Šiaulių apskrities rodiklio). Per penkis metus šių įmonių skaičius Pakruojo rajono savivaldybėje išaugo 57,14 proc. (16,51 proc. daugiau nei šalies mastu ir 17,07 proc. daugiau nei Šiaulių apskrities mastu), tačiau tarp visų apskrities savivaldybių turėjo mažiausiai veikiančių statybos įmonių. Apskrities mastu sparčiausiai veikiančių

²⁶ Pagal socialinio verslo koncepciją, kuri patvirtinta 2015 m. balandžio 3 d. LR Žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 4207

²⁷ Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymas: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.235368/OZcqAclckB>

²⁸ Pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymą

statybos įmonių skaičius augo Radviliškio r. savivaldybėje (83,33 proc.) ir Akmenės r. savivaldybėje (68,97 proc.). Mačiausiai šis skaičius augo Šiaulių m. savivaldybėje – 22,33 proc.

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis proc., lyginant 2022 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	8420	3020	9364	10403	11841	40,63
Šiaulių apskritis	549	578	590	662	769	40,07
Akmenės r. sav.	29	31	34	41	49	68,97
Joniškio r. sav.	35	37	36	42	54	54,29
Kelmės r. sav.	41	51	50	52	57	39,02
Pakruojo r. sav.	14	13	15	20	22	57,14
Radviliškio r. sav.	42	46	50	61	77	83,33
Šiaulių m. sav.	300	303	307	327	367	22,33
Šiaulių r. sav.	88	97	98	119	143	62,50

29 lentelė. Veikusių statybos įmonių skaičius
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Statybos darbų apimtys²⁹ Pakruojo rajono savivaldybėje, kaip ir didžiojoje dalyje Šiaulių apskrities savivaldybių sparčiai augo. Statistikos departamentas pateikia duomenis tik iki 2020 m. Analizuojamu penkių metų laikotarpiu visose Šiaulių apskrities savivaldybės (išskyrus Akmenės r. ir Joniškio r.) statybos darbų apimtys augo daugiau nei 100 proc. Pakruojo r. savivaldybėje statybos darbų apimtys išaugo 9298 tūkst. Eur. arba 143,13 proc., tačiau lyginant savivaldybių duomenis pagal statybos darbų sumas, Pakruojo r. savivaldybėje ji buvo viena mažiausių (po Kelmės r. savivaldybės). Tai iš dalies susiję su ES paramos 2014-2020 m. finansavimo periodo investicinių projektų įgyvendinimu, kurie prasidėjo ne tik Pakruojo rajone, bet visos Lietuvos mastu.

Administracinė teritorija / Metai	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Pokytis proc., lyginant 2020 m. ir 2016 m.
Lietuvos Respublika	2278909	2563712	2999593	3390534	3377640	48,21
Šiaulių apskritis	131897	149682	161311	247081	271959	106,19
Akmenės r. sav.	29864	11936	18860	75772	42869	43,55
Joniškio r. sav.	18081	5656	10778	14437	19895	10,03
Kelmės r. sav.	5568	8947	9217	13106	11693	110,00
Pakruojo r. sav.	6496	15877	11480	12117	15794	143,13
Radviliškio r. sav.	10659	18082	11266	15801	29069	172,72
Šiaulių m. sav.	36774	59208	66410	85915	100325	172,82
Šiaulių r. sav.	24445	29975	33300	29933	52314	114,00

30 lentelė. Šalyje atlikti statybos darbai to meto kainomis, tūkst. Eur
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Atsižvelgiant į statinių klasifikatorių pagal tipą, visi pastatyti pastatai pagal pagrindinę paskirtį skirstomi į gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus³⁰. Pastatams statyti visuomet reikia gauti statybą leidžiantį dokumentą³¹. Statistikos departamento duomenimis, 2022 m. Pakruojo r. savivaldybėje buvo išduoti 3, o per 2018-2022 m. – 18 statybos leidimų statyti vieno ir dviejų būstų pastatus. 2022 m.

²⁹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybos darbų apimtys* arba *atlikti statybos darbai* – tai visų užsakovui (parduoti) arba savo reikmėms skirtų darbų, atliktų statant naują statinį, rekonstruojant, remontuojant (restauruojant) ar griauinant esamą statinį, vertė (be PVM). Atliktų statybos darbų vertė nurodoma to meto kainomis (be PVM).

³⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gyvenamosios paskirties pastatu* laikomas pastatas, skirtas gyventi įvairių socialinių grupių asmenims (bendrabutis, šeimos namai, vaikų namai, globos namai, nakvynės namai ir pan.). *Negyvenamasis pastatas* – tai pastatas, kurio paskirtis nėra gyvenamoji.

³¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybą leidžiantis dokumentas* – tai leidimas statyti naują (naujus) statinį (statinius), statinio projektas, kuriam raštu pritarė įgaliotas (įgalioti) savivaldybės valstybės tarnautojas (tarnautojai), rašytinis (rašytiniai) žemės sklypo ar gretimų žemės sklypų savininko (savininkų) ar valdytojo (valdytojų) sutikimas (sutikimai) dėl statybos.

Pakruojo r. savivaldybėje buvo išduoti 5 leidimai statyti negyvenamosios pastatus, 2018-2022 m. laikotarpiu – 35 leidimai.

2018-2022 m. šalyje pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičius didėjo (bendras padidėjimas siekė 30,57 proc.) 3720 pastatais). Šiaulių apskrityje baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius tuo pačiu laikotarpiu visose savivaldybėse augo, išskyrus Pakruojo r. ir Radviliškio r. savivaldybes, atitinkamai 10,00 proc. Pakruojo r. savivaldybėje ir net 39,29 proc. Radviliškio r. savivaldybėje. Žvelgiant į visų Šiaulių apskrities savivaldybių duomenis matyti, jog Pakruojo r. savivaldybėje baigtų statyti gyvenamųjų pastatų skaičius buvo mažiausias iš visų apskrities savivaldybių.

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis proc., lyginant 2022 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	12168	12564	13881	10827	15888	30,57
Šiaulių apskritis	440	418	457	415	654	48,64
Akmenės r. sav.	9	12	7	24	13	44,44
Joniškio r. sav.	12	14	41	52	17	41,67
Kelmės r. sav.	20	21	16	17	23	15,00
Pakruojo r. sav.	10	-	4	5	9	-10,00
Radviliškio r. sav.	28	24	21	9	17	-39,29
Šiaulių m. sav.	138	158	144	122	231	67,39
Šiaulių r. sav.	223	189	224	186	344	54,26

31 lentelė. Baigtų statyti gyvenamųjų pastatų skaičius
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

2018-2022 m. laikotarpiu šalyje pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičius kito netolygiai, iš per analizuojamą laikotarpį išaugo 25,83 proc. Šiaulių apskrities mastu šis skaičius padidėjo 50,82 proc. Analizuojamu laikotarpiu baigtų statyti negyvenamosios paskirties pastatų skaičius mažėjo tik Joniškio r. (41,67 proc.) ir Radviliškio r. (16,67 proc.) savivaldybėse.

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis proc., lyginant 2022 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	662	663	605	578	833	25,83
Šiaulių apskritis	61	85	67	51	92	50,82
Akmenės r. sav.	3	2	8	3	4	33,33
Joniškio r. sav.	12	7	8	5	7	-41,67
Kelmės r. sav.	1	5	8	6	8	700,00
Pakruojo r. sav.	6	4	3	5	14	133,33
Radviliškio r. sav.	12	37	11	6	10	-16,67
Šiaulių m. sav.	15	17	18	14	27	80,00
Šiaulių r. sav.	12	13	11	12	22	83,33

32 lentelė. Baigtų statyti negyvenamosios paskirties pastatų skaičius
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Sparčiausiai, net 7 kartus išaugo baigtų negyvenamosios paskirties pastatų skaičius Kelmės r. savivaldybėje. Tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių, Pakruojo r. savivaldybė buvo antra pagal šios paskirties pastatų skaičiaus augimą po Kelmės r. savivaldybės. Pakruojo r. savivaldybėje jų skaičius išaugo 133,33 proc.

2.3.3. Turizmas, kultūros paveldas

Turizmas – 1) sporto, laisvalaikio ar aktyvaus poilsio viena veiklų – kelionė, išvyka, žygis pavieniui arba grupėmis sveikatai stiprinti, fizinėms ir asmenybės ypatybėms ugdyti, pramogai ar šviečiamuoju

tikslu; 2) kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, kultūros paslaugų turistams teikimo verslas; 3) veikla, susijusi su kelionėmis ir jų tikslų įgyvendinimu.³²

Pakruojo r. savivaldybėje veikia verslo informacijos centras, kuris kartu veikia kaip turizmo informacijos centras, kuris yra įsikūręs Pakruojo mieste. Centras turi interneto svetainę, kurioje lankytojai gali rasti informaciją apie lankytinas vietas, ekotuzimą, muziejus ir jų ekspozicijas. Taip pat centre galima rasti informaciją ir užsisakyti įvairias edukacines programas, ekskursijas, rinktis Pakruojo miestą ir rajoną pažinti pėsčiomis keliaujant Camino Lituano keliu ar centre išsinuomotu dviračiu. Siekiant aktyvesnės ir efektyvesnės komunikacijos, centras turi paskyrą Facebook platformoje „Pakruojo turizmas“, kur dalinasi visa aktualia savo ir kitų socialinių partnerių informacija apie Pakruojo r. siūlomas veiklas, renginius, paslaugas turistams ir ne tik.

Remiantis statistikos departamento duomenimis, 2022 m. Pakruojo r. savivaldybėje veikė tik 5 apgyvendinimo pasaugas teikiančios įmonės, iš kurių tik viena veikė Pakruojo mieste (svečių namai „Kruoja“), o kitos dvi šalia Pakruojo esančiame Pakruojo kaime (viešbutis „Stadala“ (Malūnininko namas) ir viešbutis Pakruojo dvaro centriniuose rūmuose). Taip pat Pakruojo mieste nakvynę galima rasti „Pakruojo „Atžalyno“ gimnazijos bendrabutyje. Statistikos departamento duomenimis, Pakruojo r. savivaldybėje, lyginant su Šiaulių apskrities savivaldybėmis, apgyvendinimo paslaugas teikiančių įmonių buvo mažiausiai. Pakruojo verslo informacijos centro duomenimis, Pakruojo mieste veikė 4 kavinės, picerija, baras/grilis, 3 greito maisto užkandinės.

Remiantis statistikos departamento duomenimis, bendras nakvynių skaičius Pakruojo r. savivaldybės apgyvendinimo įstaigose padidėjo 13,18 proc. Analizuojant 33 lentelėje pateiktus duomenis matome, jog stipriai kito nakvynių proporcija tarp Lietuvos ir užsienio šalių turistų. 2018 m. bendrame nakvynių skaičiuje Lietuvos gyventojų nakvynės sudarė 63,92 proc., o užsieniečių 36,08 proc. Prasidėjusi COVID-19 pandemija iš esmės pakeitė situaciją. 2021 m. Lietuvos gyventojų nakvynės sudarė 93,66 proc., o užsieniečių tik 6,34 proc. Panaši tendencija stebima šalyje bei kitose Šiaulių apskrities savivaldybėse.

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	<i>Pokytis proc., lyginant 2021 m. ir 2018 m.</i>
Viso nakvynių	5976	4896	4080	6764	-	13,18
Lietuvos gyventojų nakvynės	3820	3660	3766	6335	-	65,84
Užsieniečių nakvynės	2156	1236	314	429	-	-328,95

33 lentelė. Nakvynių skaičius Pakruojo r. savivaldybės apgyvendinimo įstaigose
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Pakruojo verslo informacijos centro duomenimis, Pakruojo r. 2021 m. apsilankė apie 15 tūkst. Lietuvos ir užsienio turistų, 2020 m. – apie 29 tūkst., 2019 m. - 37 tūkst., 2018 m. – 26,5 tūkst. Tokiam turistų skaičiaus augimui daugiausiai įtakos turėjo COVID-19 pandemija, kuri dėl kelionių ribojimų sudarė sąlygas labiau plėstis vietiniam turizmui šalies viduje.

2.3.4. Miesto susisiekimas

Pakruojo r. savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 20 d. sprendimu buvo patvirtinta 50 vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutų, kurie vykdo keleivinio kelių transporto viešąsias paslaugas, kurie kompensuojami iš savivaldybės biudžeto. Didžiąją dalį maršrutų vykdo AB „Pakruojo autotrasportas“, K.Matulio IĮ (vykdo 2 maršrutus), UAB „Olego transportas“ ir V. Pranckevičiaus IĮ

³² Apibrėžimas pateiktas Turizmo terminų žodyne

http://www.tourism.lt/uploads/documents/Naudinga_informacija/turizmo_terminu_zodynas/Turizmo_zod.pdf (išleistas Valstybinio turizmo departamento prie LR ūkio ministerijos užsakymu).

vykdo po vieną maršrutą. Pakruojo mieste veikia 3 taxi paslaugas teikiančios įmonės. Šių paslaugų teikėjų kontaktai pateikiami Pakruojo verslo informacijos centro internetinėje svetainėje.

Pakruojo miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniais, gyvenamos teritorijos Pakruojo miesto ribose nesiekia minimaliojo viešojo keleivinio susisiekimo būtiną tinklo tankio, todėl čia ganėtinai paplitęs keliavimas pėsčiomis bei važinėjimas dviračiu. Be keliavimo pėsčiomis, pastebimas ganėtinai aukštas naudojimosi dviračiais lygis. Pastaraisiais metais itin auga dviračio kaip susisiekimo priemonės populiarumas. Tai lemia sąlyginai žema transporto priemonės kaina, pigus jos išlaikymas, ekologiškumas. Tačiau neigiamos įtakos aktyvesniam dviračių naudojimui bei keliavimui pėsčiomis turi silpnai išvystytas pėsčiųjų ir dviračių takų tinklas, kuris jungia tik pavienes atkarpas miestuose ar tarp gyvenviečių. Nenutrūkstantis pėsčiųjų ir dviračių takų tinklas nėra ir Pakruojo mieste.

APIBENDRINIMAS

Pakruojo r. turizmo sektorius turi nemažai turistinio potencialo, kuris šiuo metu yra mažai išvystytas, trūksta maitinimo ir apgyvendinimo įstaigų, turistinių maršrutų, kurie skatintų vietas ir užsienio turistus Pakruojo mieste ir rajone praleisti bent dvi dienas. COVID-19 pandemija šiuo metu yra iš esmės pakeitusi turizmo srautus, tai paskatindama vietinį turizmą. Ribojimams apsibaigus ir iki prieš pandemines sąlygas grįžus reikalavimams kelionėms, turistų skaičius stipriai sumažėjo.

3. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS			
Sritis	Nr.	Teiginys	Pagrindimas
DEMOGRAFINĖ APLINKA IR UŽIMTUMAS	1.	Išaugęs miesto gyventojų skaičius	2018-2022 m. laikotarpiu Pakruojo mieste gyventojų skaičius išaugo 1,98 proc. Žr. 2 pav. Remiantis 1 lentelės duomenimis, analizuojamu laikotarpiu Pakruojo miesto gyventojų dalis bendroje viso Pakruojo rajono gyventojų skaičiuje stabiliai didėjo. Per visą laikotarpį padidėjo nuo 23,09 iki 24,86 proc.
EKON OMIK A IR VERSL AS	2.	Pakankamai gerai išplėtotas mažmeninės prekybos tinklas	Pakruojo rajono savivaldybėje 2022 m. pabaigoje daugiausia ūkio subjektų veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (101 ūkio subjektų arba 22,7 proc.)

	3.	Remiamas smulkus verslas (įgyvendinama SVV rėmimo programa)	Vadovaujantis verslo skatinimui Pakruojo rajone gali būti taikomos šios finansinės paramos formos: įmonės steigimo išlaidų kompensavimas; Išlaidų už naujai sukurtas darbo vietas kompensavimas; Verslo planų, investicijų projektų, paraiškų finansinei paramai iš kitų fondų gauti parengimo išlaidų kompensavimas; Mokymų, konferencijų ir verslumą skatinančių renginių organizavimo išlaidų kompensavimas; jaunimo verslo idėjų finansavimas; rinkodaros išlaidų kompensavimas ir kt. 2021 m. iš Savivaldybės biudžeto skirta lėšų smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimui – 20 000 Eur.
	4.	Pozityvi gyventojų nuostata į verslo vystymą, kūrimą	Remiantis Pakruojo miesto gyventojų apklausos duomenimis, kuri buvo atlikta rengiant Vietos plėtros strategiją, daugiau nei 40 proc. apklausos dalyvių svarstytų pradėti verslą, jei gautų palaikymą, mokymus, mentorystę ir daugiau nei 50 proc. respondentų ryžtųsi pradėti verslą (įskaitant socialinį), jei tam būtų galimybė gauti ES parašą
STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS	5.	Augantis negyvenamųjų namų statybos tempas	Tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių, Pakruojo r. savivaldybė buvo antra pagal šios paskirties pastatų skaičiaus augimą po Kelmės r. savivaldybės. Pakruojo r. savivaldybėje jų skaičius išaugo 133,33 proc.
ŠVIETIMAS	6.	Augantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius	Vadovaujantis Pakruojo rajono savivaldybės duomenimis, 2017-2021 m. laikotarpiu ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius didėjo 2,31 proc.
	7.	Veikianti švietimo pagalbos įstaiga, trečiojo amžiaus universitetas	Pakruojo mieste veikia Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras, kuriame yra kompiuterių klasė, biblioteka, fonoteka, videoteka, vykdoma metodinių būrelių veikla, veikia NVO, vykdomas profesinis orientavimas ir informavimas, vykdoma kultūriškai švietėjiška veikla (konkursai, parodos, klubai, susitikimai, koncertai, Trečiojo amžiaus universitetas).
SVEIKATA IR SOCIALINĖ APSAUGA	8.	Išplėtotas socialines paslaugas teikiančių įstaigų/organizacijų tinklas bei teikiamos paslaugos	Remiantis Pakruojo rajono savivaldybės Socialinės rūpybos skyriaus duomenimis, Pakruojo rajone veiklą vykdo 32 socialinės įstaigos, iš kurių 10 veiklą vykdo Pakruojo mieste:
KŪNO KULTŪRA IR SPORTAS	9.	Aktyviai veikia sporto klubai, jų veiklai skiriamas finansavimas	Pakruojo r. savivaldybės duomenimis, 2022 m. Pakruojo r. savivaldybėje veikė 27 sporto klubai, iš kurių Pakruojo mieste veikė 20. Į 2021-2023 m. Pakruojo r. savivaldybės strateginį veiklos planą buvo įtraukta nauja priemonė „Sporto srityje veikiančių fizinių ir juridinių asmenų veiklos skatinimas“. Šiai priemonei įgyvendinti 2021 m. buvo skirta 15 tūkst. Eur.
NVO IR JAUNIMO POLITIKA	10.	Aktyvios nevyriausybinių organizacijos, turinčios žinių ir gebėjimų vykdyti veiklas, rengti ir įgyvendinti projektus, platus jų tinklas	Pakruojo r. savivaldybės duomenimis, 2022 m. Pakruojo rajone veikia 43, o mieste 5 bendruomenės. Pakruojo rajone buvo registruota ir veikė 35 nevyriausybinių organizacijos, iš kurių 20 buvo registruotos Pakruojo mieste. Pakruojo r. savivaldybėje veiklą vykdo 2 vietos veiklos grupės (VVG): Pakruojo miesto vietos veiklos grupė ir Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“.
	11.	Aktyviai įgyvendinama jaunimo politika	Aktyviai veikia jaunimo reikalų koordinatorius, Savivaldybės jaunimo reikalų taryba, kuri teikti savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo ir su tuo susijusių teisės aktų projektų; stiprinti savivaldybės institucijų, įstaigų ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų bendradarbiavimą. Taip pat veikė 4 su jaunimu dirbančias organizacijas. (Pakruojo mieste: Pakruojo Juozo Pakalnio menų mokyklos Atviras jaunimo centras ir Pakruojo vaikų ir jaunimo klubas prie Pakruojo rajono policijos komisariato), 2 nacionalinių organizacijų padaliniai (Lietuvos moksleivių sąjungos Pakruojo mokinių savivaldų informavimo centras (MSIC), Lietuvos skautijos Šiaulių krašto „Eglės“ draugovė) bei 5 neformalias jaunimo grupes. Veikė 7 mokinių savivaldos.
	12.	Platus akredituotų, savanorių priimančių organizacijų tinklas, skiriamas papildomas finansavimas savanorystės skatinimui	Lyginant akredituotų organizacijų skaičių su kitų Šiaulių apskrities savivaldybių, Pakruojo r. savivaldybė išsiskiria priimančių organizacijų gausa ir siūlomų veiklų įvairove jaunimui – 22 priimančios organizacijos. Akmenės r. savivaldybėje veikė 13 akredituotų priimančių organizacijų, Joniškio r. – 20, Kelmės r. – 8, Radviliškio r. – 7, Šiaulių m. – 18, Šiaulių r. – 7. Jaunimo savanoriškos tarnybos savanorių papildomam finansavimui Pakruojo r. savivaldybė iš biudžeto skyrė: 2019 m. – 1 000,0 Eur., 2020 m. – 1 400,0 Eur., 2021 m. ir 2022 m. – 3 000,0 Eur. 2021 m. Jaunimo savanoriškos tarnybos programoje dalyvavo 21 jaunuolis, iš kurių 13 programą baigė, 4 nutraukė, 4 jaunuoliai programą baigė 2022 m.

	13.	NVO skiriamas projektinis finansavimas	Pakruojo r. savivaldybės jaunimo organizacijų veiklai vykdyti savivaldybė iš jaunimo organizacijų rėmimo programos organizacijų veiklai 2022 m. skyrė 9 000 Eur, kurie buvo paskirstyti 7 jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms. Pakruojo r. savivaldybė, siekdama skatinti nevyriausybinės organizacijas, kasmet skelbia kvietimą teikti paraišką nevyriausybinių organizacijų projektams, finansuojamiems iš Pakruojo r. savivaldybės biudžeto lėšų. 2022 m. nevyriausybinių organizacijų projektams buvo paskirstyta 10 000 eurų.
SILPNYBĖS			
DEMOGRAFINĖ APLINKA IR UŽIMTUMAS	1.	Aukštesnis nei šalies ir didėjantis demografijos senatvės koeficientas	5 lentelėje matomas savivaldybės gyventojų senėjimo per demografinės senatvės koeficientą t.y. pagyvenusių (65 m. ir vyresnių) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus. Lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, jog Pakruojo rajono savivaldybėje šio rodiklio reikšmės viršija tiek Lietuvos, tiek Šiaulių apskrities reikšmes.
	2.	Mažėjantis jaunimo skaičius ir didėjantis pensinio amžiaus žmonių skaičius	2 lentelėje pateikti Pakruojo r. gyventojų skaičiaus kitimo pagal amžiaus grupes duomenys. Remiantis šiais duomenimis, matyti, jog visų vaikų ir jaunimo amžiaus grupių skaičius analizuojamu laikotarpiu mažėjo. 0-4 m. amžiaus vaikų skaičius mažėjo labiausiai lyginant su kitomis amžiaus grupėmis – net 28 proc. 5-9 m. amžiaus vaikų skaičius sumažėjo 5,6 proc., 10-14 m. – 10,32 proc., 15-19 m. – 23,09 proc., 20-24 m. – 18,48 proc., 25-29 m. – 5,96 proc.
EKONOMIKA IR VERSLAS	3.	Informavimo ir konsultavimo, mentorystės paslaugų trūkumas verslininkams ir planuojantiems pradėti verslą (projektų rengimo ir valdymo, marketingo, finansavimo šaltinių ir kt.)	Projektų rengimo ir valdymo, marketingo, finansavimo šaltinių ir kt. poreikis buvo išreikštas remiantis susistemintais Pakruojo miesto gyventojų apklausos bei fokusuotų grupių tyrimo (jaunimo, verslo, NVO, vietos valdžios) duomenimis.
NVO IR JAUNIMO POLITIKA	4.	Nepakankamas įvairesnių jaunimo, šeimų, laisvalaikio užimtumas, kultūrinės saviraiškos galimybės	Remiantis 2022 m. atlikto Jaunimo problemų sprendimo plano rezultatais, plane buvo išskirtos šios pagrindinės Pakruojo r. savivaldybės jaunimo problemos: Jaunimo įsitraukimas / įtraukimas į NVO, jaunimo neformalių grupių veiklas; Ribota laisvalaikio užimtumo, neformalaus ugdymo pasiūla Pakruojo rajone gyvenančiam bei mažiau galimybių turinčiam jaunimui.
TURIZM AS	5.	Nepakankamai išvystyta turizmo paslaugų infrastruktūra, paslaugos	
SVEIKATA IR SOCIALINĖ APSAUGA	6.	Sveikatinimo, fizinio aktyvumo veiklų, paslaugų trūkumas Pakruojo miesto gyventojams (vaikams, jaunimui, senjorams ir kt.)	Veiklų ir paslaugų poreikis suformuluotas remiantis susistemintais Pakruojo miesto gyventojų apklausos bei fokusuotų grupių tyrimo (jaunimo, verslo, NVO, vietos valdžios) duomenimis.
	7.	Psichologinės, emocinės pagalbos, žinių apie sveiką gyvenseną, psichologinę ir emocinę sveikatą trūkumas	Veiklų ir paslaugų poreikis suformuluotas remiantis susistemintais Pakruojo miesto gyventojų apklausos bei fokusuotų grupių tyrimo (jaunimo, verslo, NVO, vietos valdžios) duomenimis.
SVEIKATA IR SOCIALINĖ APSAUGA	8.	Pavėžėjimo paslaugų trūkumas, ypač senjorams, negalią turintiems asmenims, mažiau galimybių turintiems asmenims ir kt.	Veiklų ir paslaugų poreikis suformuluotas remiantis susistemintais Pakruojo miesto gyventojų apklausos bei fokusuotų grupių tyrimo (jaunimo, verslo, NVO, vietos valdžios) duomenimis.
CIVILINĖ SAUGA	9.	Nepakankamas pilietiškumo ugdymas, žinių bei gebėjimų reaguoti esant ekstremalioms situacijomis trūkumas	Veiklų ir paslaugų poreikis suformuluotas remiantis susistemintais Pakruojo miesto gyventojų apklausos bei fokusuotų grupių tyrimo (jaunimo, verslo, NVO, vietos valdžios) duomenimis.

GALIMYBĖS			
SVEIKATA IR SOCIALINĖ APSAUGA	1.	Sąlygų mokytis, dirbti ir gyventi gerinimas, siekiant mažinti emigraciją	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	2.	Įvairių amžiaus grupių gyventojų dalyvavimo sveikatos prevencinėse programose skatinimas, prevencinių programų dėl įvairių priklausomybių vykdymas ir plėtra, gyventojų sveikos gyvensenos, fizinio aktyvumo skatinimas, emocinės ir psichologinės pagalbos teikimas	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	3.	Socialinės atskirties mažinimas per savivaldybės įstaigų, bendruomenių ir NVO įgyvendinamas veiklas, skirtas socialinę atskirtį patiriantiems ir nepatiriantiems gyventojams	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
NVO IR JAUNIMO POLITIKA	4.	Bendradarbiaujant įvairioms organizacijoms, NVO, teikti paslaugas kurios padėtų padidinti socialinę integraciją, motyvaciją ir kt. vaikams ir jaunimui iš vaikų namų, šeimynų, įkalinimo įstaigų, pabėgėliams ir kt. soc. atskirtiems asmenims	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	5.	Savanoriškos veiklos socialinės apsaugos srityje plėtra	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
CIVILINĖ SAUGA	6.	Pasitelkti šaulių, skautų, KASP, kariuomenės ir kitų struktūrų atstovus, kartu su jais organizuojant veiklas skirtas jaunimui ir kitoms gyventojų grupėms, supažindinti su šių organizacijos darbų ir profesijomis, karjeros galimybėmis	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
EKONOMIKA IR VERSLAS	7.	Palankios erdvės prie vandens, tinkančios turizmo ir laisvalaikio pramogų ir paslaugų plėtrai, pritaikant jas veikti visais metų laikais be sezoniškumo	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).

	8.	Verslumo, jauno verslo, įskaitant socialinį verslą, steigimo ir plėtros galimybės pasinaudoti ES 2023-2027 m. struktūrinių fondų ir kitų programų finansavimu	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	9.	Didėjanti parama smulkaus ir vidutinio verslo plėtrai, palankus valstybės požiūris į verslo paramą ir plėtrą	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	10.	Aktyvių informacijos, rinkodaros priemonių taikymas, infrastruktūros pritaikymas siekiant pritraukti vietas ir užsienio investuotojus	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	11.	Gyventojų verslumo lygio kėlimas	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	GRĖSMĖS		
DEMOGRAFINĖ APLINKA IR UŽIMTUMAS	1.	Gyventojų skaičiaus mažėjimas ir senėjimas mažina darbingo amžiaus žmonių skaičių, taip sukeldami ekonomines problemas, mažinantis patrauklumą verslo kūrimui vietovėje	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose). Remiamasis demografinių rodiklių duomenimis
	2.	Demografinio senatvės koeficiento blogėjimas turės įtakos demografiniam disbalansui ateityje	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
EKONOMIKA IR VERSLAS	3.	Ekonominiai rodikliai, atsiliekantys nuo šalies ir apskrities rodiklių, ateityje gali lemti didėjančius rajono ir šalies ekonominius skirtumus	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	4.	Netolygios statybos darbų apimtys, ypačingai negyvenamųjų pastatų statybos srityje, priklausančios nuo ES finansavimo periodų	
	5.	Mažėjantis gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų poreikis ateityje dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
SVEIKATA IR SOCIALINĖS	6.	Socialinės apsaugos poreikio ir išlaidų šioms paslaugoms augimas dėl senstančios visuomenės	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).

	7. Sveikatos priežiūros ir slaugos poreikio bei išlaidų šioms paslaugoms augimas dėl visuomenės senėjimo	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).
	8. Blogėjanti gyventojų sveikata dėl mažo fizinio aktyvumo ir žalingų įpročių	Poreikis išreikštas Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos ir fokus grupių susitikimų metu (žr. gyventojų nuomonės ir fokusuotų grupių tyrimo ataskaitose).

4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT ĮSMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

Pakruojo miesto vietos veiklos grupės plėtros strategijoje yra išskirti 3 tikslai, atitinkantys miesto viziją. Jais siekiama didinti miesto patrauklumą ir skatinti gyventojus imtis verslo, socialinio verslo, plėsti užimtumo galimybes, mažinti nedarbą bei gerinti gyvenimo kokybę.

Žemiau lentelėje pateikiami tikslai, uždaviniai ir planuojami siekti rezultato ir produkto rodikliai. Detalesnė tikslų ir uždavinių analizė pateikiama prieduose.

1 TIKSLAS – SKATINTI PAKRUOJO MIESTO GYVENTOJŲ AKTYVIĄ ĮTRAUKTĮ Į BENDRUOMENĘ, UŽTIKRINANT SOCIALINIŲ IR KITŲ SUSIJUSIŲ PASLAUGŲ TEIKIMĄ

Siekiant atliepti vietos teritorijos, kuriai rengiama strategija, gyventojų lūkesčius, strategijos tikslai buvo formuluojami remiantis atliktos Pakruojo miesto gyventojų anketinės apklausos, fokusuotų grupių tyrimo ir SSGG analizės rezultatais. Pirmasis strategijos tikslas suformuluotas atsižvelgiant į Pakruojo rajono, Šiaulių regiono strateginio planavimo dokumentus, statistinių duomenų analizės rezultatus. Tikslas suformuluotas taip, kad atitiktų 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“. Šiuo tikslu siekiama mažinti SSGG 4-9 punktuose nurodytas silpnybes bei 6-8 punktų grėsmes, kurių sprendimui numatoma pasitelkti 7-13 punktų stiprybes ir 1-6 galimybes. Tai vienas svarbiausių vietos plėtros strategijos tikslų, kuriuo siekiama daryti teigiamą socialinį pokytį įvairaus amžiaus ir socialinių grupių asmenims, kuriems reikalingos įvairios, novatoriškos socialinės ir sociokultūrinės veiklos, paslaugos, kurios padėtų spręsti jų socialines, emocines, užimtumo, socialinių įgūdžių ir socialinės integracijos problemas.

Formuojat tikslą buvo parengtos šios tikslo alternatyvos:

- Gerinti asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, integraciją į visuomenę gerinant jų gyvenimo kokybę organizuojant užimtumo veiklas;
- Didinti asmenų, patiriančių socialinę atskirtį integraciją į visuomenę, gerinant jų gyvenimo kokybę;
- **Skatinti Pakruojo miesto gyventojų aktyvią įtrauktį į bendruomenę, u-tikrinant socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą.**

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
<p>Gerinti asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, integraciją į visuomenę gerinant jų gyvenimo kokybę organizuojant užimtumo veiklas.</p> <p>Tikslo alternatyva Nr. 1 nepasirinkta, kadangi ji apriboja galima veiklas, jas susiaurindama, kartu sumažindama galimybes dalyvauti kitų tikslinių grupių asmenims.</p>	<p>Didinti asmenų, patiriančių socialinę atskirtį integraciją į visuomenę gerinant jų gyvenimo kokybę.</p> <p>Tikslo alternatyva Nr. 2 kaip ir pirmoji alternatyva riboja galimybes tikslo įgyvendinimo veiklose dalyvauti ir kitų tikslinių grupių dalyvavimą, kurios taip pat sumažina galimybes dalyvauti kitų tikslinių grupių asmenims.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (proc.)	0	40

1.1 UŽDAVINYS – GERINTI SOCIALINIŲ PASLAUGŲ KOKYBĘ IR PRIEINAMUMĄ, TEIKIANT GYVENTOJŲ POREIKIUS TENKINANČIAS, SOCIALINĖS INTEGRACIJOS PASLAUGAS

Remiantis atliktos Pakruojo miesto statistinių duomenų analizės ir gyventojų poreikių tyrimo duomenimis, šiuo uždaviniu ir jame numatytais veiklomis siekiama mažinti SSGG analizėje išgrynintas 4, 6-9 silpnybes, pasinaudojant 2, 3, 4,5 punktų galimybėmis bei 8, 9, 10, 13 stiprybėmis. Numatoma pasinaudojant SSGG analizėje nurodytomis stiprybėmis skatinti jaunimo, nevyriausybinių ir kitų organizacijų veiklos plėtrą ir tarpusavio bendradarbiavimą, įtraukiant jaunimą, jaunas šeimas, senjorus, neįgaliuosius, pabėgėlius ir kitus socialinę atskirtį patiriančius asmenis į užimtumo, tarpusavio pagalbų grupių, sveikatinimo ir kitas sociokultūrines veiklas. Uždaviniu siekiama prisidėti prie VVG teritorijoje gyvenančių, socialinę atskirtį patiriančių gyventojų užimtumo bei socialinės įtraukties problemų mažinimo per savanorišką veiklą, organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą ir bendruomenines iniciatyvas.

Formuojant uždavinį buvo suformuluoti šie uždavinio apibrėžimo variantai:

- Mažinti socialinę atskirtį Pakruojo mieste;
- Mažinti Pakruojo miesto gyventojų socialinę atskirtį, pasinaudojant socialinėmis ir sociokultūrinėmis paslaugomis skatinant jų socialinę integraciją;
- **Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, teikiant gyventojų poreikius tenkančias, socialinės integracijos paslaugas.**

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	3	3	1	0	0	0	7

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Mažinti socialinę atskirtį Pakruojo mieste. Alternatyva neatspindi kokiomis priemonėmis ir kokioms tikslinėms grupėms planuojama kokiomis priemonėmis planuojama skatinti Pakruojo miesto gyventojų socialinę įtrauktį užtikrinant socialinių paslaugų prieinamumą visoms strategijoje nurodytoms tikslinėms grupėms.</p>	<p>Mažinti Pakruojo miesto gyventojų socialinę atskirtį, pasinaudojant socialinėmis ir sociokultūrinėmis paslaugomis skatinti jų socialinę integraciją.</p> <p>Alternatyva nepakankamai atspindi kokiomis priemonėmis bus didinama gyventojų socialinė įtrauktis, ne tik gyventojams patiriantiems socialinę atskirtį, bet ir kitoms gyventojų grupėms.</p>

2. TIKSLAS – DIDINTI PAKRUOJO MIESTO GYVENTOJŲ ĮSIDARBINIMO GALIMYBES IR SUDARYTI PALANKIAS EKONOMINĖS VEIKLOS SĄLYGAS VERSLUI BEI BENDRADARBIAVIMO TINKLŲ KŪRIMUI

Antrasis tikslas buvo suformuluotas siekiant atliepti Pakruojo miesto gyventojų apklausos, fokus grupių susitikimų metu išreikštus lūkesčius, atsižvelgiant į SSGG analizę, į Pakruojo rajono, Šiaulių regiono strateginio planavimo dokumentų duomenis, statistinių duomenų analizės rezultatus. Tikslas suformuluotas taip, kad atitiktų 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“. Šiuo tikslu siekiama padidinti Pakruojo miesto gyventojų įsidarbinamumo galimybes, sudarant palankias sąlygas verslo veiklų vystymui. Taip pat siekiama skatinti verslo atstovų tarpusavio bendradarbiavimą.

Svarstytos tikslo alternatyvos:

- Didinti Pakruojo miesto gyventojų įsidarbinamumo galimybes;
- Didinti Pakruojo miesto gyventojų verslo kūrimo ir integracijos į darbo rinką galimybes;
- **Didinti Pakruojo miesto gyventojų įsidarbinamumo galimybes ir sudaryti palankias ekonominės veiklos sąlygas verslui bei bendradarbiavimo tinklų kūrimui.**

Iš išvardintų alternatyvų pasirinkta trečioji tikslo alternatyva, kuri plačiausiai apibrėžia ko bus siekiama šiuo tikslu. Kitų alternatyvų atmetimo priežastys pateiktos apačioje pateiktoje lentelėje.

Šiam tikslui įgyvendinti išsikelti 3 uždaviniai.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
<p>Didinti Pakruojo miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes.</p> <p>Ši tikslo alternatyva nepasirinkta, kadangi ji nepakankamai detalizuoja ko bus siekiama šiuo tikslu, taip pat šis tikslas apima tik įsidarbinimo galimybių didinimą, neapimant palankesnės verslo kūrimui ir vystymui aplinkos sudarymo.</p>	<p>Didinti Pakruojo miesto gyventojų verslo kūrimo ir integracijos į darbo rinką galimybes.</p> <p>Ši tikslo alternatyva taip pat kaip pirmoji nepakankamai detalizuoja ko bus siekiama šiuo tikslu. Taip pat šiuo tikslu nesudaromos palankios sąlygos ilgalaikiams tikslo rezultatams pasiekti, kadangi svarbu ne tik kurti verslus ir integruotis į darbo rinką, bet ir joje efektyviai išsilaikyti.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis, proc.	0	40

2.1 UŽDAVINYS – ORGANIZUOTI NEFORMALIAUS MOKYMO IR DARBINIŲ ĮGŪDŽIŲ UGDYMIUI SKIRTAS VEIKLAS, SIEKIANČI DIDINTI GYVENTOJŲ INTEGRACIJĄ Į DARBO RINKĄ

Remiantis atliktos Pakruojo miesto statistinių duomenų analizės ir gyventojų poreikių tyrimo duomenimis ir atsižvelgiant į 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“, šiuo uždaviniu ir jame numatytomis veiklomis siekiama mažinti SSSG analizėje išgrynintas silpnības, pasinaudojant 4, 8-11 punktų galimybėmis bei 2, 3, 4, 10 stiprybėmis didinti Pakruojo miesto gyventojų integraciją į darbo rinką. Numatoma pasitelkianti Pakruojo mieste veikiančias įvairias nevyriausybinės ir kitas organizacijas skatinti Pakruojo miesto gyventojus aktyviai dalyvauti neformalaus ugdymo ir darbinius įgūdžius skatinančiose veiklose, taip sudarant palankesnes galimybes gyventojams įsitvirtinti ir išsilaikyti darbo rinkoje.

Formuojant uždavinį buvo suformuluotos šios alternatyvos:

- Vykdyti veiklas, skirtas gyventojų darbinių įgūdžių;
- Ugdyti Pakruojo miesto gyventojų finansinio raštingumo, verslumo žinias ir įgūdžius, sudarant palankesnes galimybes įsitvirtinti darbo rinkoje;
- **Organizuoti neformalaus mokymo ir darbinių įgūdžių ugdymui skirtas veiklas, siekiant didinti gyventojų integraciją į darbo rinką.**

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	1	0	1	0	0	0	2

2.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Vykdyti veiklas, skirtas gyventojų darbinių įgūdžių ugdymui.</p> <p>Ši uždavinio alternatyva nepasirinkta, kadangi nepakankamai detalizuota kokiais būdais bus siekiama ugdyti Pakruojo miesto gyventojų darbinius įgūdžius, ko planuojama tuo pasiekti.</p>	<p>Ugdyti Pakruojo miesto gyventojų finansinio raštingumo, verslumo žinias ir įgūdžius, sudarant palankesnes galimybes įsitvirtinti darbo rinkoje.</p> <p>Šiame uždavinyje pernelyg apibrėžiamos priemonės, kurias naudojant bus siekiama didinti gyventojų įsidarbinimo galimybes, taip užkertant kelią vykdyti kitas veiklas didinančias įsidarbinimo galimybes bei galimybes išsilaikyti darbo rinkoje.</p>

2.2 UŽDAVINYS – ORGANIZUOTI VEIKLAS, SKIRTAS GYVENTOJŲ VERSLUMO ĮGŪDŽIŲ UGDYMU IR VERSLO KŪRIMUI BEI PLĖTRAI PAKRUOJO MIESTE

Šiuo uždaviniu siekiama prisidėti prie strategijos 2 tikslo „Didinti Pakruojo miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes ir sudaryti palankias ekonominės veiklos sąlygas verslui bei bendradarbiavimo tinklų kūrimui“ įgyvendinimo. Uždavinys suformuotas atsižvelgiant į 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ bei tyrimo metu gyventojų išreikštus poreikius ir lūkesčius naujai strategijai ir jos veikloms. Uždavinio veiklomis siekiama mažinti SSGG analizėje išgrynintas silpnynes, pasinaudojant 4, 8-11 punktų galimybėmis bei 2, 3, 4, 10 stiprybėmis organizuoti gyventojų verslumą įgūdžius ugdančias ir kurti verslą skatinančias veiklas.

Formuojant uždavinį buvo suformuluotos šios alternatyvos:

- Organizuoti veiklas, skatinančias Pakruojo miesto gyventojų verslumą;
- Vykdyti veiklas skatinančias verslo kūrimą ir plėtrą Pakruojo mieste
- **Organizuoti veiklas, skirtas gyventojų verslumo įgūdžių ugdymui ir verslo kūrimui bei plėtrai Pakruojo mieste**

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	2	2	1	0	0	0	5

2.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Organizuoti veiklas, skatinančias Pakruojo miesto gyventojų verslumą.</p> <p>Uždavinio alternatyva nepakankamai užtikrina 2 tikslo įgyvendinimą, kadangi svarbu ne tik vykdyti verslumą skatinančias veiklas, bet taip pat skatinti įgytomis žiniomis ir gebėjimas pasinaudoti praktiškai (kuriant naujus ar plečiant jau esamus). Atsižvelgiant į tai ši alternatyva nepasirinkta.</p>	<p>Vykdyti veiklas skatinančias verslo kūrimą ir plėtrą Pakruojo mieste.</p> <p>Uždavinio alternatyva nesudaro pakankamai galimybių prisidėti prie 2 strategijos tikslo įgyvendinimo, kadangi šiuo uždaviniu neskatinamas strategijų tikslinių grupių kompetencijų augimas, kuris yra vienas esminių dalykų siekiant vystyti tvarią ir ilgalaikę ekonominę veiklą, taip įsiliejant į darbo rinką.</p>

2.3 UŽDAVINYS – BENDRADARBIAVIMO IR INFORMACIJOS SKLAIDOS TINKLŲ SUKŪRIMAS TARP SKIRTINGŲ ŠALIES REGIONŲ VIETOS VEIKLOS GRUPIŲ TURIZMO BEI VERSLO SRITYJE

Šiuo uždaviniu siekiama prisidėti prie strategijos 2 tikslo „Didinti Pakruojo miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes ir sudaryti palankias ekonominės veiklos sąlygas verslui bei bendradarbiavimo tinklų kūrimui“ įgyvendinimo. Uždavinys suformuotas atsižvelgiant į 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“. Per įvairių sektorių organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą siekiama skatinti kurti bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos kanalus, tinklus su kitų rajonų vietos veiklos grupėmis. Šiuo uždaviniu akcentuojama bendradarbiavimą vystyti turizmo ir verslo vystymo srityse. Taip bus išnaudojamos SSGG analizės 2,3, 4, 10 stiprybės ir 7-11 galimybės, kartu mažinant 3, 4, 5 silpnybes bei 1, 3 grėsmes.

Buvo parengtos šios uždavinio alternatyvos:

- Bendradarbiavimo tinklų tarp Pakruojo miesto ir Pakruojo rajono VVG teritorijoje veikiančių viešojo sektoriaus institucijų, NVO ir verslo subjektų sukūrimas;
- Bendradarbiavimo tinklų tarp Pakruojo miesto teritorijoje veikiančių viešojo sektoriaus institucijų, NVO ir verslo subjektų sukūrimas;
- **Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos kanalų sukūrimas tarp skirtingų šalies regionų vietos veiklos grupių turizmo ir verslo srityje.**

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	0	1	1	0	0	0	2

2.3 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.3 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Bendradarbiavimo tinklų tarp Pakruojo miesto ir Pakruojo rajono VVG teritorijoje veikiančių viešojo sektoriaus institucijų, NVO ir verslo subjektų sukūrimas.</p> <p>Uždavinio alternatyva nepasirinkta, kadangi ji apriboja bendradarbiavimo galimybes, taip sumažindama galimybes užmegzti naudingus ryšius.</p>	<p>Bendradarbiavimo tinklų tarp Pakruojo miesto teritorijoje veikiančių viešojo sektoriaus institucijų, NVO ir verslo subjektų sukūrimas, skatinant bendradarbiavimą turizmo ir verslo srityse.</p> <p>Uždavinio alternatyva nepasirinkta, kadangi ji taip pat apriboja bendradarbiavimo galimybes su kitų rajonų organizacijomis, taip sumažindama</p>

	galimybes užmegzti naudingus turistinius ir verslo ryšius.
--	--

3. TIKSLAS – SKATINTI SOCIALINIŲ VERSLŲ KŪRIMĄSI IR PLĖTRĄ, SIEKIAMĄ TEIGIAMO SOCIALINIO IR EKONOMINIO POVEIKIO PAKRUOJO MIESTE

Trečiasis Pakruojo miesto vietos plėtros strategijos tikslas suformuluotas siekiant atliepti Pakruojo miesto gyventojų apklausos, fokus grupių susitikimų metu išreikštus lūkesčius, atsižvelgiant į SSGG analizę, į Pakruojo rajono, Šiaulių regiono strateginio planavimo dokumentų duomenis, statistinių duomenų analizės rezultatus. Tikslas suformuluotas taip, kad atitiktų 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.9 uždavinį „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“. Skatinant socialinio verslo kūrimą ir plėtrą Pakruojo mieste, siekiama ne tik prisidėti prie vietos verslo ir gyventojų ekonominio efektyvumo skatinimo, bet kartu padėti spręsti gyvenamosios vietovės socialines problemas, prisideda prie teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo ir plėtros. Taip sudaroma sinergija tarp pirmo ir antro strategijos tikslų, kadangi per socialinio verslo kūrimą ir plėtrą bei jų sprendžiamas socialinės problemas, iš dalies bus prisidedama prie socialinių ir sociokultūrinių tikslinių grupių problemų sprendimo.

Buvo parengtos šios tikslo alternatyvos:

- Skatinti naujų darbo vietų kūrimąsi, sudarant palankias ekonominės veiklos sąlygas verslų kūrimuisi ir plėtrai Pakruojo mieste;
- Skatinti verslo kūrimą ir plėtrą Pakruojo mieste;
- **Skatinti socialinių verslų kūrimą ir plėtrą, siekiant teigiamo socialinio ir ekonominio poveikio Pakruojo mieste**

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
<p>Skatinti naujų darbo vietų kūrimąsi, sudarant palankias ekonominės veiklos sąlygas verslų kūrimuisi ir plėtrai Pakruojo mieste.</p> <p>Šiuo uždaviniu skatinamas verslų, kuriančių darbo vietas kūrimas, kuriuo kuriamas ekonominis, bet ne socialinis poveikis Pakruojo miesto gyventojams, uždavinys nėra orientuotas į socialinių problemų sprendimą.</p>	<p>Skatinti verslo kūrimą ir plėtrą Pakruojo mieste.</p> <p>Šiuo uždaviniu skatinamas verslų, kuriančių darbo vietas kūrimas, kuriuo kuriamas ekonominis, bet ne socialinis poveikis Pakruojo miesto gyventojams, uždavinys nėra orientuotas į socialinių problemų sprendimą.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	Siekiami reikšmė
1.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos, skaičius.	0	8

3.1 UŽDAVINYS – ORGANIZUOTI VEIKLAS, SKIRTAS SOCIALINIO VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI PAKRUOJO MIESTE

Uždaviniu siekiama skatinti naujo verslo, ypač socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Pakruojo mieste, taip prisidedant prie 3 strategijos tikslo „Skatinti socialinių verslų kūrimą ir plėtrą, siekiant teigiamo socialinio ir ekonominio poveikio Pakruojo mieste“. Uždaviniu ir jo veiklomis skatinama socialinio verslo plėtra, kadangi socialiniai verslai ne tik generuoja pajamas ir kuria ekonominę pridėtinę vertę, bet kartu sprendžia gyvenamosios vietovės socialines problemas, prisideda prie teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo. Šiuo uždaviniu bus prisidedama prie SSGG analizės 1, 2, 3, 4 silpnųjų sprendimo, pasinaudojant 1-4, 6- 9 stiprybėmis ir išnaudojant 1- 4, 8 galimybes.

Buvo parengtos šios uždavinio alternatyvos:

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai, skaičius.	0	0	2	2	1	0	0	0	5
2.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės), skaičius.	0	0	2	2	1	0	0	0	5

3.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	3.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Organizuoti veiklas skatinančias verslų kūrimą ir plėtrą Pakruojo mieste.</p> <p>Alternatyva nepasirinkta, kadangi ja nėra prisidedama prie teigiamų socialinių pokyčių kūrimo.</p>	<p>Kurti socialinius verslus Pakruojo mieste.</p> <p>Uždavinio alternatyva apima tik socialinio verslo kūrimo procesą, neapimant kitų veiklų reikalingų norint pradėti vystyti socialinį verslą. Kadangi socialinis verslas yra nauja verslo forma, kuriai keliami specialūs poveikio reikalavimai, tad šis uždavinys riboja reikiamų žinių ir įgūdžių gavimo veiklas, kurios būtinos siekiant kurti ir plėsti socialinį verslą.</p>

5. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

5.1. Viešieji pristatymai ir konsultacijos

Nevyriausybinių, verslo ir vietos valdžios sektorių atstovų dalyvavimas rengiant antrąją miesto plėtros strategiją yra labai svarbus, todėl įgyvendinant 2016–2022 m. Pakruojo miesto vietos veiklos grupės plėtros strategiją buvo skatinamas miesto bendruomenės, verslo ir vietos valdžios bendradarbiavimas vietos plėtros projektuose, miesto gyventojų socialinės integracijos didinimui ir vietinių įsidarbinimo galimybių gerinimui.

Rengiant Strategiją buvo atlikta:

- ❖ Informaciniai susitikimai;
- ❖ Fokus grupių susitikimai;
- ❖ Pakruojo miesto situacijos ir gyventojų poreikių tyrimas;
- ❖ Strategijos projekto viešieji pristatymai ir konsultacijos.

Strategijos rengimo laikotarpiu buvo organizuojami susitikimai su visomis suinteresuotomis šalimis: Pakruojo r. savivaldybės politikais, savivaldybės ir valstybės įmonių bei įstaigų atstovais, Pakruojo miesto bendruomenių, mieste veikiančių nevyriausybinių organizacijų ir neformalių organizacijų atstovais, Pakruojo verslo atstovais, Pakruojo mieste veikiančių neįgaliųjų organizacijų ir įstaigų atstovais, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių atstovais, Pakruojo mieste gyvenančiais migrantais/kitataučiais ir su jais ryšius palaikančiais ir/ar dirbančių organizacijų specialistais. Miesto gyventojai turėjo galimybę dalyvauti anketinėje apklausoje, kurios duomenys buvo naudojami Pakruojo miesto vietos plėtros strategijos rengimui.

Rengiant Strategiją Pakruojo miesto VVG siekė, kad visiems gyventojams būtų sudaryta galimybė išsamiai susipažinti su vietos plėtros strategija, prioritetais, priemonėmis, įgyvendinimo eiga ir pasiektais rezultatais.

Siekiant užtikrinti visų suinteresuotų šalių įsitraukimą ir dokumento atitikimą Pakruojo miesto teritorijos gyventojų lūkesčiams, vadovautasi šiais principais: viešumas, partnerystė, bendruomenės įtraukimas; diskusija pagrįstas bendradarbiavimas ir kompromiso paieška; uždavinių aiškumas, apibrėžtumas ir pagrįstumas; priemonių realumas ir įgyvendinamumas; mokymasis iš gerosios praktikos pavyzdžių Lietuvoje ir užsienyje; suderinamumas su Lietuvos nacionalinėmis ir Europos Sąjungos plėtros strategijomis; dėmesys strategijos įgyvendinimui; strateginio planavimo proceso tęstinumas ir lankstumas. Žemiau lentelėje pateikiami veiksmai, kurie buvo įgyvendinti Strategijos rengimo etape.

Eil. Nr.	Veiksmas	Aprašymas
1.	Susitikimas – konsultacijos	<p>Susitikimų – konsultacijų tikslas - pateikti informaciją apie pagrindinius Vietos plėtros strategijų akcentus, skirtumus, BIVP 2021-2027 m. ES fondų investavimo programą, rodiklius prie kurių prisidedama pagal 4.7. ir 4.9. Uždavinį, remiamas veiklas, tyrimo metodiką, BIVP metodą, projektinių idėjų rinkimą, informuoti apie geruosius ir tęstinius Pakruojo miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos 2016–2023 m. projektų veiklų pavyzdžius. Taip pat buvo vykdomos diskusijos dėl identifikuojamų problemų ir poreikių socialinėje srityje, gyventojų ekonominio aktyvumo didinimo ir verslo bei socialinio verslo galimybių Pakruojo mieste.</p> <p>Viešo pristatymo tikslinė grupė – Pakruojo miesto gyventojai, vietos valdžios, verslo, NVO atstovai, jaunimas, neįgalieji, pabėgėliai iš Ukrainos.</p> <p>Konsultacijų data – 2023 m. sausio 16 d., sausio 18 d.</p>

		<p>Rezultatai – buvo suorganizuoti 7 susitikimai. Susitikimų metu buvo pristatyti pirmosios strategijos pasiekti rezultatai, pristatytas naujos strategijos rengimo planas. Su suinteresuotosiomis grupėmis diskutuota apie Pakruojo miesto problemas skirtingoms tikslinėms grupėms, aptartos stiprybės, galimybės ir grėsmės.</p> <p>Apie konsultacijas skelbta el. paštu, telefonu, internetinėse erdvėse: Pakruojo miesto VVG internetiniame puslapyje www.pakruojomiestovvg.lt ir socialinio puslapio Facebook paskyroje Pakruojo miesto vietos veiklos grupė bei Pakruojo r. savivaldybės internetiniame puslapyje www.pakruojis.lt.</p>
2.	Fokusuotų grupių susitikimai	<p>Fokusuotų grupių susitikimų tikslas – mažose grupelėse su skirtingų sektorių atstovais aptarti kokios pagrindinės problemos yra Pakruojo mieste su kuriomis susiduria gyventojai, padiskutuoti kokias problemų sprendimo galimybes jie išvelgia, kokias grėsmes ir galimybes mato. Fokusuotų grupių susitikimų metu buvo naudojamas dar vienas papildomas darbo su grupe metodas „Pasaulio kavinė“ – naudojant šį metodą fokus grupių dalyviai ant A3 dydžio lapų diskutuodami žymėjo Pakruojo mieste esančias problemas su kuriomis susiduria skirtingų tikslinių grupių atstovai bei siūlė galimybes joms spręsti.</p> <p>Viešo pristatymo tikslinė grupė – Pakruojo miesto gyventojai, vietos valdžios, verslo, NVO atstovai, jaunimas.</p> <p>Konsultacijų data – 2023 m. sausio 25 d.</p> <p>Rezultatai – buvo suorganizuoti 4 susitikimai. Susitikimų metu naudojant „Pasaulio kavinė“ metodą visų tikslinių grupių atstovai susirinkę į vieną grupę, dirbdami kartu, diskutuodami išgrynino pagrindines problemas tikslinėms grupėms, kuomet remiantis buvo parengta gyventojų apklausos anketa ir atliktas tyrimas.</p> <p>Apie konsultacijas skelbta el. paštu, telefonu, internetinėse erdvėse: Pakruojo miesto VVG internetiniame puslapyje www.pakruojomiestovvg.lt ir socialinio puslapio Facebook paskyroje Pakruojo miesto vietos veiklos grupė bei Pakruojo r. savivaldybės internetiniame puslapyje www.pakruojis.lt.</p>
3.	Pakruojo miesto gyventojų poreikių tyrimas	<p>Tikslas – siekiant užtikrinti kokybišką esamos situacijos analizę bei tikslingą numatomų sričių finansavimą buvo atlikta Pakruojo miesto gyventojų apklausa. Apklausa atlikta po statistinės rezultatų analizės pristatymo, tam, kad pasitikrinti ir išsiaiškinti, kurioms iš nustatytų probleminių sričių/stiprybių Strategijoje turi būti teikiamas didžiausias dėmesys. Apklausiai atlikti buvo parengtas elektroninis klausimynas, apimantis 13 klausimų. Apklausoje dalyvavo 386 respondentai.</p> <p>Anketos pirmoje dalyje (2 klausimas) buvo siekiama išsiaiškinti gyventojų poreikius. Antrąją klausimų dalimi (3, 4,5 klausimai) buvo siekiama išsiaiškinti respondentų polinkį imtis savo</p>

		<p>verslo. Trečioji dalis (6, 7, 8 klausimai) skirta nustatyti su kokiomis problemomis susiduria respondentai bei kokių veiklų/paslaugų jiems trūksta. Ketvirtoji anketos dalis (9-13 klausimai) buvo skirti išsiaiškinti respondentų pagrindinius demografinius rodiklius. Tyrimo anketa sudaro keturias pagrindinės dalys, kurias sudaro 13 pusiau struktūrizuotų klausimų. Anketos klausimai buvo pateikiami naudojant nominalines, rangines ir intervalines skales.</p> <p>Apklauso laikotarpis – 2023 m. sausio 25 d. – 2023 m. vasario 27 d.</p> <p>Respondentai – Pakruojo miesto gyventojai, vietos valdžios, verslo, NVO atstovai, jaunimas.</p> <p>Rezultatas – atlikta Pakruojo miesto gyventojų apklausa. Apklauso rezultatai parodė, kad Strategijoje analizuojant Pakruojo miesto esamą situaciją išvados atitinka realią situaciją. Taip pat padėjo identifikuoti miesto problematiškiausias sritis.</p> <p>Apklauso ataskaita pateikiama Strategijos prieduose.</p>
4.	Vieši pristatymai	<p>Viešo pristatymo tikslas – pristatyti dalyviams Strategijos projektą ir aptarti Strategijoje numatytus veiksmus.</p> <p>Viešo pristatymo tikslinė grupė – Pakruojo miesto gyventojai, vietos valdžios, verslo, NVO atstovai.</p> <p>Viešų pristatymų datos – 2023 m. kovo 2 d. Pakruojo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo metu ir 2023 m. kovo 23 d, Pakruojo rajono savivaldybės Tarybos posėdžio metu.</p> <p>Rezultatai – dalyviams pristatyta Strategija, gauti pasiūlymai į kuriuos atsižvelgta (pvz. tinklų, tam tikrų soc. paslaugų kūrimas ir kt.). Taip pat susitikimo metu aptartos priemonės, kurias įgyvendinus būtų užtikrintas planuojamų rezultatų pasiekimas.</p> <p>Apie konsultacijas skelbta el. paštu, telefonu, internetinėse erdvėse: Pakruojo miesto VVG internetiniame puslapyje www.pakruojomiestovvg.lt ir socialinio puslapio Facebook paskyroje Pakruojo miesto vietos veiklos grupė bei Pakruojo r. savivaldybės internetiniame puslapyje www.pakruojis.lt.</p>

didinimui, savitarpio pagalbos, gebėjimų reaguoti ekstremalių situacijų atveju ugdymui ir kt. Pakruojis miesto gyventojams.	LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	4378,05	7661,59	7661,59	7661,59	7661,59	0,00	35024,41
	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	13113,00	22947,75	22947,75	22947,75	22947,75	0,00	104904,00
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Viso, Eur:	0,00	42300,00	74025,00	74025,00	74025,00	74025,00	0,00	338400,00
1.1. UŽDAVINIUI SKIRTOS LĖŠOS, EUR	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	83458,95	116728,16	116728,16	116728,16	116728,16	0,00	550371,59
	Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	14728,05	20599,09	20599,09	20599,09	20599,09	0,00	97124,41
	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	44113,00	61697,75	61697,75	61697,75	61697,75	0,00	290904,00
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	VISO, EUR:	0,00	142300,00	199025,00	199025,00	199025,00	199025,00	0,00	938400,00
I. TIKSLUI SKIRTOS LĖŠOS, EUR	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	83458,95	116728,16	116728,16	116728,16	116728,16	0,00	550371,59
	Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	14728,05	20599,09	20599,09	20599,09	20599,09	0,00	97124,41

	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	44113,00	61697,75	61697,75	61697,75	61697,75	0,00	290904,00	
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	VISO, EUR:	0,00	142300,00	199025,00	199025,00	199025,00	199025,00	0,00	938400,00	
II. TIKSLAS: DIDINTI PAKRUOJO MIESTO GYVENTOJŲ ĮSIDARBINIMO GALIMYBES IR SUDARYTI PALANKIAS EKONOMINĖS VEIKLOS SĄLYGAS VERSLUI BEI BENDRADARBIAVIMO TINKLŲ KŪRIMUI.										
2.1. Uždavinys: Organizuoti neformalaus mokymo ir darbinių įgūdžių ugdymui skirtas veiklas, siekiant didinti gyventojų integraciją į darbo rinką.										
2.1.1. veiksmas. Vykdyti neformalaus mokymo ir darbinių įgūdžių ugdymui skirtas veiklas darbingiems neaktyviems gyventojams.	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	19207,87	33613,78	33613,78	33613,78	33613,78	0,00	153662,99
		Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	3389,63	5931,84	5931,84	5931,84	5931,84	0,00	27116,99
		Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	10152,50	17766,88	17766,88	17766,88	17766,88	0,00	81220,02
		Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Viso, Eur:	0,00	32750,00	57312,50	57312,50	57312,50	57312,50	0,00	262000,00
2.1. UŽDAVINIUI SKIRTOS LĖŠOS, EUR		Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	19207,87	33613,78	33613,78	33613,78	33613,78	0,00	153662,99
		Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	3389,63	5931,84	5931,84	5931,84	5931,84	0,00	27116,99

	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	10152,50	17766,88	17766,88	17766,88	17766,88	0,00	81220,02	
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	VISO, EUR:	0,00	32750,00	57312,50	57312,50	57312,50	57312,50	0,00	262000,00	
2.2. Uždavinys: Organizuoti veiklas, skirtas gyventojų verslumo įgūdžių ugdymui ir verslo kūrimui bei plėtrai Pakruojo mieste.										
2.2.1. veiksmas. Vykdyti verslumo skatinimo, verslumo įgūdžių ir priemonių, reikalingų verslo pradžiai ir sustiprinimui veiklas.	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	37389,38	65431,41	65431,41	65431,42	65431,42	0,00	299115,04
		Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	6598,12	11546,72	11546,72	11546,71	11546,71	0,00	52784,98
		Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	19762,50	34584,37	34584,37	34584,37	34584,37	0,00	158099,98
		Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Viso, Eur:	0,00	63750,00	111562,50	111562,50	111562,50	111562,50	111562,50	0,00
2.2. UŽDAVINIUI SKIRTOS LĖŠOS, EUR	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	37389,38	65431,41	65431,41	65431,42	65431,42	0,00	299115,04	
	Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	6598,12	11546,72	11546,72	11546,71	11546,71	0,00	52784,98	
	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	19762,50	34584,37	34584,37	34584,37	34584,37	0,00	158099,98	
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	VISO, EUR:	0,00	63750,00	111562,50	111562,50	111562,50	111562,50	111562,50	0,00	510000,00

2.3. Uždavinys. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų sukūrimas tarp skirtingų šalies regionų vietos veiklos grupių turizmo bei verslo srityje.

2.3.1. veiksmas. Vykdyti bendradarbiavimo iniciatyvas turizmo ir verslo srityje, sukuriant bendras iniciatyvas su šalies regionų vietos veiklos grupėmis, įtraukiant jų teritorijose veikiančius viešojo, NVO ir verslo subjektus.	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	0,00	20527,50	20527,50	20527,50	20527,50	0,00	82110,00	
		Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	0,00	3622,50	3622,50	3622,50	3622,50	3622,50	0,00	14490,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	0,00	10850,00	10850,00	10850,00	10850,00	10850,00	0,00	43400,00
		Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Viso, Eur:	0,00	0,00	35000,00	35000,00	35000,00	35000,00	35000,00	0,00	140000,00
2.3. UŽDAVINIUI SKIRTOS LĖŠOS, EUR		Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	0,00	20527,50	20527,50	20527,50	20527,50	0,00	82110,00	
		Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	0,00	3622,50	3622,50	3622,50	3622,50	0,00	14490,00	
		Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	0,00	10850,00	10850,00	10850,00	10850,00	0,00	43400,00	
		Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		VISO, EUR:	0,00	0,00	35000,00	35000,00	35000,00	35000,00	0,00	140000,00	

	Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	41055,00	71846,25	71846,25	71846,25	71846,25	0,00	328440,00
	LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	7245,00	12678,75	12678,75	12678,75	12678,75	0,00	57960,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	21700,00	37975,00	37975,00	37975,00	37975,00	0,00	173600,00
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	VISO, EUR:	0,00	70000,00	122500,00	122500,00	122500,00	122500,00	0,00	560000,00
III. TIKSLUI SKIRTOS LĖŠOS, EUR	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	0,00	41055,00	71846,25	71846,25	71846,25	71846,25	0,00	328440,00
	LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	7245,00	12678,75	12678,75	12678,75	12678,75	0,00	57960,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	21700,00	37975,00	37975,00	37975,00	37975,00	0,00	173600,00
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	VISO, EUR:	0,00	70000,00	122500,00	122500,00	122500,00	122500,00	0,00	560000,00
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO LĖŠOS, EUR	LĖŠŲ POREIKIS IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	VISO, EUR
	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	140056,20	236300,85	236300,85	236300,86	236300,86	0,00	1085259,62
	Europos regioninės plėtros	0,00	41055,00	71846,25	71846,25	71846,25	71846,25	0,00	328440,00

	fondo (ERPF) lėšos:								
	LR Valstybės biudžeto lėšos:	0,00	31960,80	54378,90	54378,90	54378,89	54378,89	0,00	249476,38
	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	95728,00	162874,00	162874,00	162874,00	162874,00	0,00	747224,00
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	VISO, EUR:	0,00	308800,00	525400,00	525400,00	525400,00	525400,00	0,00	2410400,00
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ADMINISTRAVIMO LĖŠOS, EUR	LĖŠŲ POREIKIS IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	VISO, EUR
	Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	10635,20	33833,40	44373,40	30039,00	22661,00	18972,00	9486,00	170000,00
	LR Valstybės biudžeto lėšos:	1876,80	5970,60	7830,60	5301,00	3999,00	3348,00	1674,00	30000,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	VISO, EUR:	12512,00	39804,00	52204,00	35340,00	26660,00	22320,00	11160,00	200000,00
	LĖŠŲ POREIKIS IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	VISO, EUR
Europos socialinio fondo + (ESF+) lėšos:	0,00	140056,20	236300,85	236300,85	236300,86	236300,86	0,00	1085259,62	

	Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšos:	10635,20	74888,40	116219,65	101885,25	94507,25	90818,25	9486,00	498440,00
	LR Valstybės biudžeto lėšos:	1876,80	37931,40	62209,50	59679,90	58377,89	57726,89	1674,00	279476,38
	Savivaldybės biudžeto lėšos:	0,00	95728,00	162874,00	162874,00	162874,00	162874,00	0,00	747224,00
	Privačios lėšos:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	IŠ VISO, EUR:	12512,00	348604,00	577604,00	560740,00	552060,00	547720,00	11160,00	2610400,00

7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

7.1. VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

Už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, vietos plėtros strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi Pakruojo miesto VVG valdymo organai:

Visuotinis narių susirinkimas atsakingas už:

- ❖ Vietos plėtros strategijos ir jos pakeitimų tvirtinimą;
- ❖ Metinių Strategijos ataskaitų tvirtinimą;
- ❖ Galutinės Strategijos ataskaitos tvirtinimą.

Kolegialus VVG valdymo organas (valdyba) atsakingas už:

- ❖ vietos plėtros paraiškų atrankos kriterijų, jų balų ir vietos plėtros paraiškų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo tvirtinimą;
- ❖ vietos plėtros projektų vertintojų sąrašo tvirtinimą;
- ❖ vietos plėtros paraiškų vertinimo ataskaitų tvirtinimą;
- ❖ siūlomų finansuoti ir rezervinio vietos projektų sąrašų tvirtinimą (atsižvelgiant į vietos plėtros projektų vertintojų vertinimo ataskaitoje pateiktas vertinimo išvadas);
- ❖ vietos plėtros stebėsenos ataskaitų svarstymą ir tvirtinimą;
- ❖ rizikų, susijusių su vietos plėtros įgyvendinimu, valdymą;
- ❖ kitus klausimus, susijusius su Strategijos įgyvendinimu.

Vienasmenis VVG valdymo organas – vadovas (direktorius) atsakingas už:

- ❖ kvietimų teikti vietos plėtros projektus atrankai rengimą ir skelbimą;
- ❖ vietos plėtros paraiškų registravimą, bylų formavimą ir archyvavimą;
- ❖ vietos plėtros projektų pareiškėjų konsultavimą;
- ❖ Vietos plėtros strategijos stebėsenos ataskaitų rengimą;
- ❖ komunikaciją su vietos plėtros projektų vertintojais, pareiškėjais, LR vidaus reikalų ministerija, Centrine projektų valdymo agentūra ir kitais suinteresuotais asmenimis;
- ❖ atskirų užduočių, susijusių su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu, vykdymą;
- ❖ Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo viešinimą;
- ❖ kitus klausimus, susijusius su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu.

Pakruojo miesto VVG nariais yra toje teritorijoje veiklą vykdančios trijų šalių partneriai – bendruomeninės ir kitos nevyriausybinės organizacijos, asocijuotos verslo struktūros ir įmonės, Pakruojo r. savivaldybės taryba veikianti per Pakruojo rajono savivaldybės administraciją. Pakruojo miesto VVG kolegialaus valdymo organo (valdybos) nariais yra abiejų lyčių asmenys: 50 proc. moterų ir 50 proc. vyrų ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų, ir vienas kolegialaus valdymo organo (valdybos) narys yra jaunesnis negu 29 metų.

Už Strategijos įgyvendinimo stebėseną, kurios tikslas užtikrinti tinkamą ir kokybišką strategijos įgyvendinimą, atsakinga Pakruojo miesto VVG. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija koordinuos, kaip Pakruojo miesto VVG atlieka vietos plėtros strategijos stebėseną. Pakruojo miesto VVG Strategijos stebėseną vykdys vadovaudamasi Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis. Pakruojo miesto VVG užtikrins, kad nuolat būtų renkama

ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus ir kt.

Pakruojo miesto VVG, atlikdama vietos plėtros strategijos stebėseną, vieną kartą per kalendorinius metus parengs metinę ataskaitą apie vietos plėtros strategijos įgyvendinimą per praėjusius kalendorinius metus ir ją pateiks Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai. Pakruojo miesto VVG, pagal nustatytą Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės / galutinės ataskaitos formą, ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 20 d parengs metinę ataskaitą. Metinė / galutinė ataskaita bus patvirtinta Pakruojo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo metu.

Esant poreikiui atlikti Strategijos pakeitimus, jie bus vykdomi pagal pakeitimų iniciavimo procedūrą. Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina Pakruojo miesto VVG visuotinis narių susirinkimas. Atliekant vietos plėtros strategijos pakeitimus privaloma užtikrinti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės nustatytus reikalavimus. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos pakeitimai papildomai turi būti suderinti su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Pakruojo miesto VVG rengiant Strategiją vadovavosi šiais horizontaliaisiais principais:

- ❖ partnerystės ir atvirumo;
- ❖ lyčių lygybės;
- ❖ nediskriminavimo;
- ❖ jaunimo dalyvavimo.

Pakruojo miesto VVG veiksmai, susiję su principų laikymusi rengiant VPS:

Jaunimo dalyvavimo:

Vietos plėtros strategijos rengimo etapais jauni asmenys buvo kviečiami dalyvauti informaciniuose ir diskusijų susitikimuose. Įvyko du atskiri susitikimai su Pakruojo miesto jaunimo, jaunimo organizacijų atstovais, su jaunimu dirbančiais specialistais, neformalių jaunimo organizacijų atstovais, jiems įprastoje jaunimo erdvėje. Pirmame informacinio pobūdžio susitikime buvo pristatoma informacija apie pagrindinius vietos plėtros strategijų akcentus, skirtumus, BIVP 2021-2027 m. ES fondų investavimo programą, rodiklius, preliminariais remiamas veiklas, tyrimo metodiką, BIVP metodą. Antrame susitikime Focus grupėse buvo diskutuojama, dėl identifikuojamų problemų ir poreikių jaunimo įvairiose srityse, strategijos priemonių pritaikymo jaunimo problemų sprendimui ir užimtumui didinti jaunimo veiklos prioritetų, jaunimo ekonominio aktyvumo didinimo, verslo bei socialinio verslo galimybių Pakruojo mieste. Pakruojo atviras jaunimo centras pateikė projektinės idėjos pasiūlymą su idėjomis ir veiklomis, kurias jaunimas siūlytų įgyvendinti Pakruojo mieste. Vykdam anketinę apklausą jaunimui taip pat buvo suteikta galimybė išsakyti savo nuomonę apie gyvenamosios vietovės dabartinę situaciją, opiausias problemas, plėtros perspektyvas ir pagrindinius plėtros poreikius.

Moterų ir vyrų lygios galimybės ir nediskriminavimo skatinimas:

Rengiant vietos plėtros strategiją įvairiais būdais buvo siekiama įtraukti kuo daugiau vietos gyventojų, neišskiriant gyventojų pagal lytį, amžių, tautinę kilmę, religiją, įsitikinimus, lytinę orientaciją ir pan. Papildomi susitikimai įvyko siekiant išanalizuoti socialiai pažeidžiamiausių grupių – neįgaliųjų, migrantų/pabėgėlių, priklausomybių turinčių asmenų, socialinės rizikos šeimų – situaciją ir poreikius. Vietos gyventojų anketinė apklausa aprėpė abiejų lyčių asmenis, jaunimą ir vyresnio amžiaus gyventojus, taip pat skirtingų profesijų, skirtingo socialinio statuso gyventojus. Rengiant strategiją buvo bandoma išsiaiškinti priemonės, kurios stiprintų socialinę įtrauktį ir sprendamos daugumos gyventojų problemas bei užtikrintų veiksmingą socialinės atskirties ir skurdo mažinimą bei integraciją į vietos bendruomenę.

Partnerystės ir atvirumo:

Įtraukimas į Strategijos rengimo procesą vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinio sektoriaus organizacijos ir įstaigos. Buvo atsižvelgiama į ekonominių ir socialinių partnerių,

organizacijų atstovaujančių pilietinei visuomenei, aplinkosaugos partnerių, nevyriausybinų organizacijų ir įstaigų, atsakingų už moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo skatinimą, įstaigų dirbančių su sunkiomis tikslinėmis grupėmis (pvz. Probacijos tarnybos skyrius) išreikštas problemines sritis ir galimybes.

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją bus taip pat vadovaujamosi horizontaliaisiais principais: partnerystės, vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, nediskriminacijos, jaunimo. Įgyvendinat Strategijos veiksmus, bus siekiama užtikrinti skirtingų grupių atstovų dalyvavimą. Strategijoje numatyti veiksmai vyrų ir moterų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimui. Atrenkant veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojus, bus reikalavimas projektų paraiškose pagrįsti projekto teigiamą įtaką ir konkrečias proaktyvias priemones vyrų ir moterų lygių galimybių ir nediskriminavimo, jaunimo principų įgyvendinimo sričiai.

Pakruojo miesto VVG viešins vietos plėtros strategijos įgyvendinimo eigą, rezultatus ir kitą naudingą informaciją Pakruojo miesto VVG internetiniame puslapyje www.pakruojomiestovvg.lt ir socialinio puslapio Facebook paskyroje Pakruojo miesto vietos veiklos grupė bei Pakruojo r. savivaldybės internetiniame puslapyje www.pakruojis.lt. Pakruojo miesto VVG skatins miesto vietos veiklos grupės teritorijos gyventojus ir šioje teritorijoje veiklą vykdančius juridinius asmenis dalyvauti vietos plėtros strategijos įgyvendinime. Informacijos sklaida vyks naudojant telekomunikacijos, spaudos ir kt. priemones.

VIII. PAKRUOJO MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS 2023-2029 M. PRIEDAI

1. Priedas. Pakruojo miesto vietos veiklos grupės įstatai
2. Priedas. Pakruojo miesto vietos veiklos grupės steigimo sutartis
3. Priedas. Pakruojo miesto VVG narių sąrašas
4. Priedas. VVG valdymo struktūros schema
5. Priedas. Pakruojo miesto VVG valdybos narių sąrašas
6. Priedas. Pakruojo miesto VVG valdybos narių deklaracijos
7. Priedas. Pakruojo miesto VVG vadovo gyvenimo aprašymas ir pagrindimo dokumentai
8. Priedas. Pakruojo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo, kurio metu pritarta VPS, protokolas
9. Priedas. Pakruojo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo, kurio metu pritarta VPS, dalyvių sąrašas
10. Priedas. Susitikimų su Pakruojo r. savivaldybės politikais, savivaldybės ir valstybės įmonių bei įstaigų atstovais sąvadas: susitikimų darbotvarkės, susitikimų medžiaga, dalyvių sąrašai
11. Priedas. Susitikimų su jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių atstovais sąvadas: susitikimų darbotvarkės, susitikimų medžiaga, dalyvių sąrašai
12. Priedas. Susitikimų su Pakruojo miesto bendruomenių, mieste veikiančių nevyriausybinų organizacijų ir neformalių organizacijų atstovais sąvadas: susitikimų darbotvarkės, susitikimų medžiaga, dalyvių sąrašai
13. Priedas. Susitikimų su Pakruojo verslo atstovais sąvadas: susitikimų darbotvarkės, susitikimų medžiaga, dalyvių sąrašai
14. Priedas. Susitikimų su Pakruojo mieste veikiančių neįgaliųjų organizacijų ir įstaigų atstovais sąvadas: susitikimų darbotvarkės, susitikimų medžiaga, dalyvių sąrašai
15. Priedas. Susitikimų su Pakruojo mieste gyvenančiais migrantais/kitataučiais ir su jais ryšius palaikančiais ir/ar dirbančių organizacijų specialistais sąvadas: susitikimų darbotvarkės, susitikimų medžiaga, dalyvių sąrašai
16. Priedas. Pakruojo miesto VVG teritorijoje veikiančios nevyriausybines organizacijos
17. Priedas. Pakruojo miesto vietos plėtros strategijos 2023-2027 m. rengimo darbo grupė, patvirtinta 2022 m. lapkričio 29 d. Pakruojo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo protokolu Nr. 4.
18. Priedas. Pakruojo miesto vietos plėtros strategijos 2023-2027 m. rengimo planas patvirtintas 2022 m. lapkričio 29 d. Pakruojo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo protokolu Nr. 4.
19. Priedas. Informacinio renginio „Parengtos Pakruojo miesto vietos plėtros strategijos 2023-2027 m. pristatymas teritorijos gyventojams“ 2023 m. kovo d. protokolas.
20. Priedas. Pakruojo miesto VVG visuotinio narių susirinkimų (VVG valdybos ir valdybos pirmininko rinkimai) protokolai ir dalyvių sąrašai
21. Priedas. Pakruojo miesto VVG valdybos narių įgaliojimai, dalyvavimo pagrindas, skyrimas
22. Priedas. Pakruojo miesto VVG valdybos posėdžio, kurio metu buvo pritarta strategijos rengimo paraiškos pateikimui, protokolo išrašas